

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.

**Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις
σύμφωνα με τα
Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής
Αναφοράς («ΔΠΧΑ»)
για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016**

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.

Γ.Ε.ΜΗ: 000296601000

ΑΡ.Μ.Α.Ε: 2443/06/Β/86/23

ΕΔΡΑ: ΧΕΙΜΑΡΡΑΣ 8^Α, 15125 ΜΑΡΟΥΣΙ

Περιεχόμενα Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

	Σελίδα
Στοιχεία Επιχείρησης	4
Ενοποιημένη Κατάσταση Οικονομικής Θέσης	7
Ενοποιημένη Κατάσταση Συνολικών Εισοδημάτων	8
Ενοποιημένη Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων	9
Ενοποιημένη Κατάσταση Ταμειακών Ροών	10
Σημειώσεις επί των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων	11
1 Γενικές πληροφορίες	11
2 Σύνοψη Σημαντικών Λογιστικών Πολιτικών	11
2.1 Πλαίσιο κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων	11
2.2 Ενοποίηση Οικονομικών Καταστάσεων	16
2.3 Ενοποιήσεις επιχειρήσεων	18
2.4 Πληροφόρηση κατά τομέα	18
2.5 Συναλλαγματικές μετατροπές	19
2.6 Ενσώματα πάγια	20
2.7 Κόστος δανεισμού	21
2.8 Άυλα περιουσιακά στοιχεία	21
2.9 Έρευνα και αξιολόγηση ορυκτών πόρων	22
2.10 Απομείωση αξίας μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	23
2.11 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	23
2.12 Παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία και δραστηριότητες αντιστάθμισης κινδύνων	25
2.13 Κρατικές επιχορηγήσεις	26
2.14 Αποθέματα	26
2.15 Εμπορικές απαιτήσεις	26
2.16 Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	27
2.17 Μετοχικό κεφάλαιο	27
2.18 Δανεισμός	27
2.19 Τρέχουσα και αναβαλλόμενη φορολογία	28
2.20 Παροχές στο προσωπικό	28
2.21 Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	30
2.22 Προβλέψεις	30
2.23 Περιβαλλοντικές υποχρεώσεις	30
2.24 Αναγνώριση εσόδων	31
2.25 Μισθώσεις	31
2.26 Διανομή μερισμάτων	32
2.27 Αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές	32
2.28 Συγκριτικά στοιχεία	32
3 Διαχείριση χρηματοοικονομικού κινδύνου	32
3.1 Παράγοντες χρηματοοικονομικού κινδύνου	32
3.2 Διαχείριση κινδύνου κεφαλαίου	38
3.3 Προσδιορισμός των ευλόγων αξιών	39
4 Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και κρίσεις	40
5 Πληροφόρηση κατά τομέα	42
6 Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία	45

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.
Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με
τα ΔΠΧΑ για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016
(Ποσά σε χιλιάδες Ευρώ εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

7	Ασώματες ακινητοποιήσεις	46
8	Επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις και κοινοπραξίες	47
9	Δάνεια, προκαταβολές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	52
10	Αποθέματα	52
11	Πελάτες και λοιπές απαιτήσεις	53
12	Ταμειακά διαθέσιμα, ταμειακά ισοδύναμα και δεσμευμένες καταθέσεις	55
13	Μετοχικό κεφάλαιο	55
14	Αποθεματικά	57
15	Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	58
16	Δανεισμός	59
17	Αναβαλλόμενη φορολογία	63
18	Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	64
19	Προβλέψεις για λοιπές υποχρεώσεις και έξοδα	67
20	Προμηθευτές και Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	67
21	Παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα	68
22	Ανάλυση εξόδων ανά είδος (φύση)	69
23	Έξοδα ερευνών και ανάπτυξης	69
24	Λοιπά έσοδα / (έξοδα) και λοιπά κέρδη/(ζημιές)	70
25	Χρηματοοικονομικά (έξοδα)/έσοδα - καθαρά	70
26	Ζημιές / κέρδη από συναλλαγματικές διαφορές	70
27	Φόρος Εισοδήματος	71
28	Κέρδη ανά μετοχή	72
29	Μερίσματα	73
30	Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες	73
31	Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και νομικές υποθέσεις	73
32	Δεσμεύσεις και συμβατικές υποχρεώσεις	75
33	Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη	75
34	Κύριες θυγατρικές, συνδεδεμένες εταιρείες και κοινοπραξίες που ενοποιούνται στις οικονομικές καταστάσεις	78
35	Γεγονότα μετά την ημερομηνία Ισολογισμού	78

Στοιχεία Επιχείρησης

Διοικητικό Συμβούλιο

Ευστάθιος Τσοτσορός - Πρόεδρος Δ.Σ
Γρηγόριος Στεργιούλης - Διευθύνων Σύμβουλος
Ανδρέας Σιάμισσης - Μέλος
Ιωάννης Ψυχογιός - Μέλος
Θεόδωρος-Αχιλλέας Βάρδας - Μέλος
Γεώργιος Γρηγορίου - Μέλος
Στρατής Ζαφείρης - Μέλος
Δημήτριος Κοντοφάκας - Μέλος
Βασίλειος Κουνέλης - Μέλος
Παναγιώτης Οφθαλμίδης - Μέλος
Θεόδωρος Πανταλάκης - Μέλος
Σπυρίδων Παντελιάς - Μέλος
Κωνσταντίνος Παπαγιαννόπουλος - Μέλος

Άλλα μέλη Διοικητικού Συμβουλίου κατά τη χρήση

Γεώργιος Σταμπουλής (Έως 7/10/2016)
Γεώργιος Μαλόγλου (Έως 27/04/2016)

Διεύθυνση Έδρας εταιρείας

Χειμάρρας 8Α
15125 Μαρούσι, Ελλάδα

ΑΡ.Μ.Α.Ε

2443/06/Β/86/23

Γ.Ε.Μ.Η

000296601000

Ελεγκτική Εταιρεία

Πραισγουωτερχαουσκουπερς Ανώνυμη Ελεγκτική Εταιρεία
Λεωφόρος Κηφισίας 268
152 32 Χαλάνδρι
Ελλάδα

Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

Προς τους Μετόχους της Εταιρείας Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε.

Έκθεση Ελέγχου επί των Ενοποιημένων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Ελέγξαμε τις συνημμένες ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε., οι οποίες αποτελούνται από την ενοποιημένη κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης της 31ης Δεκεμβρίου 2016, τις ενοποιημένες καταστάσεις συνολικού εισοδήματος, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών και μεθόδων και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Ευθύνη της Διοίκησης για τις Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις

Η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για εκείνες τις εσωτερικές δικλίδες, που η διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Ευθύνη του Ελεγκτή

Η δική μας ευθύνη είναι να εκφράσουμε γνώμη επί αυτών των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων με βάση τον έλεγχό μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου, που έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία (ΦΕΚ/Β'/2848/23.10.2012). Τα πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με κανόνες δεοντολογίας, καθώς και να σχεδιάζουμε και διενεργούμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση εύλογης διασφάλισης για το εάν οι ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη ανακρίβεια.

Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για την απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων, σχετικά με τα ποσά και τις γνωστοποιήσεις στις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Οι επιλεγόμενες διαδικασίες βασίζονται στην κρίση του ελεγκτή περιλαμβανομένης της εκτίμησης των κινδύνων ουσιώδους ανακρίβειας των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος. Κατά τη διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων κινδύνου, ο ελεγκτής εξετάζει τις εσωτερικές δικλίδες που σχετίζονται με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων της εταιρείας, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών δικλίδων της εταιρείας. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και του εύλογου των εκτιμήσεων που έγιναν από τη διοίκηση, καθώς και αξιολόγηση της συνολικής παρουσίας των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της ελεγκτικής μας γνώμης.

*ΠΡΑΙΣΓΟΥΩΤΕΡΧΑΟΥΣΚΟΥΠΕΡΣ Ανώνυμη Ελεγκτική Εταιρεία, Λεωφ. Κηφισίας 268, 15232 Χαλάνδρι
T: +30 210 6874400, Φ: +30 210 6874444, www.pwc.gr*

*Λεωφ. Κηφισίας 260 & Κόδρου, 15232 Χαλάνδρι, T: +30 210 6874400, Φ: +30 210 6874444
Εθνικής Αντίστασης 17, 55134 Θεσσαλονίκη, T: +30 2310 488880, Φ: +30 2310 459487*

Γνώμη

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της Εταιρείας Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. και των θυγατρικών αυτής κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2016, τη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις ταμειακές τους ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Έκθεση επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου και της Δήλωσης Εταιρικής Διακυβέρνησης που περιλαμβάνεται στην έκθεση αυτή, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 2 (μέρος Β) του Ν. 4336/2015, σημειώνουμε ότι:

α) Στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνεται δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης, η οποία παρέχει τα πληροφοριακά στοιχεία που ορίζονται στο άρθρο 43ββ του Κωδ. Ν. 2190/1920.

β) Κατά τη γνώμη μας η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου έχει καταρτισθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές απαιτήσεις των άρθρων 43α και 107Α και της παραγράφου 1 (περιπτώσεις γ' και δ') του άρθρου 43ββ του Κωδ. Ν. 2190/1920 και το περιεχόμενο αυτής αντιστοιχεί με τις συνημμένες ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της χρήσης που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2016.

γ) Με βάση τη γνώση που αποκτήσαμε κατά το έλεγχό μας, για την Εταιρεία Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. και το περιβάλλον της, δεν έχουμε εντοπίσει ουσιώδεις ανακρίβειες στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού της Συμβουλίου.

Αθήνα, 23 Φεβρουαρίου 2017

Ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

Πραϊσγουωτερχαουσκούπερς

Ανώνυμη Ελεγκτική Εταιρεία

Λεωφ. Κηφισίας 268

15232 Χαλάνδρι

ΑΜ ΣΟΕΛ 113

Κωνσταντίνος Μιχαλάτος

Αρ .Μ Σοελ:1771

*ΠΡΑΙΣΓΟΥΩΤΕΡΧΑΟΥΣΚΟΥΠΕΡΣ Ανώνυμη Ελεγκτική Εταιρεία, Λεωφ. Κηφισίας 268, 15232 Χαλάνδρι
T: +30 210 6874400, Φ: +30 210 6874444, www.pwc.gr*

*Λεωφ. Κηφισίας 260 & Κόδρου, 15232 Χαλάνδρι, T: +30 210 6874400, Φ: +30 210 6874444
Εθνικής Αντίστασης 17, 55134 Θεσσαλονίκη, T: +30 2310 488880, Φ: +30 2310 459487*

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.
Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με
τα ΔΠΧΑ για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016
(Ποσά σε χιλιάδες Ευρώ εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

Ενοποιημένη Κατάσταση Οικονομικής Θέσης

	Σημ.	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
Πάγιο Ενεργητικό			
Ενσώματα πάγια	6	3.302.923	3.385.270
Αυλα περιουσιακά στοιχεία	7	108.294	117.062
Επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις και κοινοπραξίες	8	689.607	678.637
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	17	100.973	239.538
Χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση	3	1.626	523
Δάνεια, προκαταβολές και μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	9	91.131	85.022
		4.294.554	4.506.053
Κυκλοφορούν ενεργητικό			
Αποθέματα	10	929.164	662.025
Πελάτες και λοιπές απαιτήσεις	11	868.331	752.142
Παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία	21	15.192	-
Ταμειακά διαθέσιμα, ταμειακά ισοδύναμα και δεσμευμένες καταθέσεις	12	1.081.580	2.108.364
		2.894.267	3.522.531
		7.188.821	8.028.583
Σύνολο ενεργητικού			
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ			
Μετοχικό κεφάλαιο	13	1.020.081	1.020.081
Αποθεματικά	14	469.788	443.729
Αποτελέσματα εις νέον		549.891	220.506
Κεφάλαιο και αποθεματικά αποδιδόμενα στους μετόχους της μητρικής		2.039.760	1.684.316
Δικαιώματα μειοψηφίας		101.875	105.954
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		2.141.635	1.790.270
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ			
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις			
Δάνεια	16	1.456.204	1.597.954
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	17	42.736	45.287
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	18	110.912	95.362
Προβλέψεις	19	9.306	6.405
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	20	259.644	22.674
		1.878.802	1.767.682
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις			
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	15	1.777.909	2.795.378
Παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία	21	-	34.814
Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη		3.534	6.290
Δάνεια	16	1.386.299	1.633.033
Μερίσματα πληρωτέα		642	1.116
		3.168.384	4.470.631
Σύνολο υποχρεώσεων		5.047.186	6.238.313
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων		7.188.821	8.028.583

Οι σημειώσεις στις σελίδες 11 έως 78 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος 2016 εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο στις 23 Φεβρουαρίου 2017.

Ευστάθιος Τσοτσόρογ	Γρηγόριος Στεργιούλης	Ανδρέας Σιάμισης	Στέφανος Παπαδημητρίου
Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου	Διευθύνων Σύμβουλος	Γενικός Διευθυντής Οικονομικών Ομίλου Μέλος Δ.Σ.	Διευθυντής Λογιστικής

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.
Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με
τα ΔΠΧΑ για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016
(Ποσά σε χιλιάδες Ευρώ εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

Ενοποιημένη Κατάσταση Συνολικών Εισοδημάτων

	Σημ.	Έτος που έληξε	
		31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Κύκλος εργασιών (πωλήσεις)		6.679.923	7.302.939
Κόστος πωληθέντων		(5.672.795)	(6.608.357)
Μεικτό κέρδος		1.007.128	694.582
Έξοδα πωλήσεων και λειτουργίας διάθεσης		(279.912)	(339.901)
Έξοδα διοικητικής λειτουργίας		(128.828)	(118.328)
Έξοδα ερευνών και ανάπτυξης	23	(2.167)	(536)
Λοιπά έσοδα / (έξοδα) - καθαρά	24	30.050	9.427
Λειτουργικό αποτέλεσμα		626.271	245.244
Χρηματοοικονομικά έσοδα	25	5.129	8.797
Χρηματοοικονομικά έξοδα	25	(205.909)	(209.842)
Κέρδη / (Ζημιές) από συναλλαγματικές διαφορές	26	20.773	(26.753)
Κέρδη από επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις και κοινοπραξίες	8	19.407	21.518
Κέρδη προ φόρων		465.671	38.964
Φόρος εισοδήματος	27	(136.936)	6.063
Καθαρά κέρδη έτους		328.735	45.027
Λοιπά Συνολικά Έσοδα			
Στοιχεία που δεν θα ταξινομηθούν μελλοντικά στην κατάσταση αποτελεσμάτων:			
Αναλογιστικά κέρδη / (ζημιές) από συνταξιοδοτικά προγράμματα καθορισμένων παροχών		(7.776)	1.615
Λοιπά συνολικά έσοδα από επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	14	(869)	-
		(8.645)	1.615
Στοιχεία που ενδέχεται να ταξινομηθούν μελλοντικά στην κατάσταση αποτελεσμάτων:			
Μεταβολές αποτίμησης χρηματοοικονομικών στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση	14	(6.267)	(255)
Μεταφορά αποθεματικού στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση στο λειτουργικό κέρδος	14, 24	6.414	-
Απραγματοποίητα κέρδη / (ζημιές) στην αποτίμηση πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου	14	15.862	(4.802)
Αποχαρακτηρισμός πράξεων αντιστ. κινδύνου μέσω της κατάστασης συνολικών εισοδημάτων	14	19.642	24.548
Λοιπές κινήσεις και συναλλαγματικές διαφορές		(1.076)	(603)
		34.575	18.888
Λοιπά συνολικά έσοδα, καθαρά από φορολογία		25.930	20.503
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα έτους μετά από φόρους		354.665	65.530
Κέρδη / (ζημιές) αποδοτέα σε :			
Ιδιοκτήτες της μητρικής		329.760	46.684
Δικαιώματα μειοψηφίας		(1.025)	(1.657)
		328.735	45.027
Συγκεντρωτικά συνολικά (έξοδα) / έσοδα αποδοτέα σε:			
Ιδιοκτήτες της μητρικής		355.819	67.239
Δικαιώματα μειοψηφίας		(1.154)	(1.709)
		354.665	65.530
Κέρδη ανά μετοχή (σε Ευρώ ανά μετοχή)	28	1,08	0,15

Οι σημειώσεις στις σελίδες 11 έως 78 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.
Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με
τα ΔΠΧΑ για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016
(Ποσά σε χιλιάδες Ευρώ εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

Ενοποιημένη Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων

Σημ.	Αποδιδόμενα στους μετόχους της μητρικής εταιρείας				Δικαιώματα μειοψηφίας	Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων
	Μετοχικό κεφάλαιο	Αποθεματικά	Αποτελέσματα εις νέον	Σύνολο		
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2015	1.020.081	435.013	163.048	1.618.142	110.404	1.728.546
Κέρδη / (ζημιές) από αποτίμηση χρηματοοικονομικών στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση	14	-	(178)	-	(178)	(255)
Συναλλαγματικές διαφορές και λουπές κινήσεις	14	-	(632)	-	(632)	(603)
Αναλογιστικά κέρδη / (ζημιές) από συνταξιοδοτικά προγράμματα καθορισμένων παροχών	14	-	1.619	-	1.619	1.615
Κέρδη / (ζημιές) από αποτίμηση πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου	14	-	(4.802)	-	(4.802)	(4.802)
Αποχαρκτηρισμός πράξεων αντιστ. κινδύνου μέσω της κατάστασης συνολικών εισοδημάτων	14	-	24.548	-	24.548	24.548
Λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα)		-	20.555	-	20.555	(52)
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) έτους		-	-	46.684	46.684	(1.657)
Συνολικά εισοδήματα για τη χρήση		-	20.555	46.684	67.239	(1.709)
Παροχές σε συμμετοχικούς τίτλους	13	-	(2.893)	2.893	-	-
Μεταφορά απο αποθεματικά στα αποτελέσματα		-	(8.946)	8.946	-	-
Έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου θυγατρικής		-	-	(772)	(772)	(772)
Φόρος ενδο-ομιλικών μερισμάτων χρήσης 2014		-	-	(293)	(293)	(293)
Μερίσματα σε μετόχους μειοψηφίας		-	-	-	(2.741)	(2.741)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2015		1.020.081	443.729	220.506	1.684.316	105.954
Μεταβολές αποτίμησης χρηματοοικονομικών στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση	14	-	(6.343)	-	(6.343)	(6.267)
Μεταφορά αποθεματικού στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση στο λειτουργικό κέρδος	14, 24	-	6.414	-	6.414	6.414
Συναλλαγματικές διαφορές και λουπές κινήσεις	14	-	(884)	-	(884)	(1.076)
Αναλογιστικά κέρδη / (ζημιές) από συνταξιοδοτικά προγράμματα καθορισμένων παροχών	14	-	(7.763)	-	(7.763)	(7.776)
Κέρδη / (ζημιές) από αποτίμηση πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου	14	-	15.862	-	15.862	15.862
Λοιπά Συνολικά Έσοδα από επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	14	-	(869)	-	(869)	(869)
Αποχαρκτηρισμός πράξεων αντιστ. κινδύνου μέσω της κατάστασης συνολικών εισοδημάτων	14	-	19.642	-	19.642	19.642
Λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα)		-	26.059	-	26.059	(129)
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) έτους		-	-	329.760	329.760	(1.025)
Συνολικά εισοδήματα για τη χρήση		-	26.059	329.760	355.819	(1.154)
Φόρος ενδο-ομιλικών μερισμάτων χρήσης		-	-	(375)	(375)	(375)
Μερίσματα σε μετόχους μειοψηφίας		-	-	-	(2.925)	(2.925)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2016		1.020.081	469.788	549.891	2.039.760	101.875

Οι σημειώσεις στις σελίδες 11 έως 78 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.
Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με
τα ΔΠΧΑ για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016
(Ποσά σε χιλιάδες Ευρώ εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

Ενοποιημένη Κατάσταση Ταμειακών Ροών

Σημ.	Έτος που έληξε	
	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες		
	(317.366)	494.359
	(16.159)	(34.648)
	(333.525)	459.711
Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες		
	(125.719)	(165.253)
	(350)	-
	2.168	828
	-	(772)
	1.431	1.182
	5.129	8.797
	1.139	18.289
	-	18
	-	771
	(116.202)	(136.140)
Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		
	(190.479)	(200.793)
	(473)	(64.004)
	(2.925)	(2.770)
	(1.969)	44.444
	507.732	420.924
	(900.799)	(226.690)
	(588.913)	(28.889)
	(1.038.640)	294.682
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στην αρχή του έτους		
	1.952.808	1.647.842
	9.887	10.284
	(1.038.640)	294.682
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στο τέλος του έτους		
	924.055	1.952.808

Οι σημειώσεις στις σελίδες 11 έως 78 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Σημειώσεις επί των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων

1 Γενικές πληροφορίες

Η εταιρεία Ελληνικά Πετρέλαια και οι θυγατρικές της εταιρείες («Ελληνικά Πετρέλαια» ή «ο Όμιλος») δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενέργειας κυρίως στην Ελλάδα, τη Νοτιανατολική Ευρώπη και την Ανατολική Μεσόγειο. Οι δραστηριότητες του Ομίλου περιλαμβάνουν τη διύλιση και εμπορία προϊόντων πετρελαίου, την παραγωγή και εμπορία πετροχημικών προϊόντων και την έρευνα για υδρογονάνθρακες. Ο Όμιλος παρέχει επίσης μηχανολογικές υπηρεσίες, ενώ μέσω των συμμετοχών του στη ΔΕΠΑ και την Elpedison B.V., δραστηριοποιείται και στον τομέα εμπορίας φυσικού αερίου καθώς και στην παραγωγή, προμήθεια και εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας.

Η μητρική εταιρεία εδρεύει στην Ελλάδα, Χειμάρρας 8^Α, 151 25 Μαρούσι. Οι μετοχές της εταιρείας είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών και στο Χρηματιστήριο του Λονδίνου μέσω GDRs.

Οι Οικονομικές Καταστάσεις της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. και οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. για το έτος 2016 εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο στις 25 Φεβρουαρίου 2016. Οι Μέτοχοι της Εταιρείας έχουν τη δυνατότητα να τροποποιήσουν τις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις μετά τη δημοσίευσή τους.

2 Σύνοψη Σημαντικών Λογιστικών Πολιτικών

Οι σημαντικές λογιστικές πολιτικές που ακολουθήθηκαν κατά τη σύνταξη των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων παρατίθενται ακολούθως. Οι λογιστικές πολιτικές έχουν εφαρμοστεί με συνέπεια σε όλα τα έτη εκτός εάν έχει δηλωθεί διαφορετικά.

2.1 Πλαίσιο κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. και των θυγατρικών της για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2016 έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) που έχουν εκδοθεί από τη Διεθνή Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) και έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση («ΕΕ») παρουσιάζουν την οικονομική θέση, τα αποτελέσματα και τις ταμειακές ροές του Ομίλου με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας. Λαμβάνοντας τα ανωτέρω θέματα υπόψη, η Διοίκηση θεωρεί ότι: (α) η αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας αποτελεί την κατάλληλη βάση προετοιμασίας της παρούσας οικονομικής πληροφόρησης, (β) τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις του Ομίλου παρουσιάζονται εύλογα σύμφωνα με τις λογιστικές αρχές που εφαρμόζει ο Όμιλος.

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί με βάση την αρχή του ιστορικού κόστους, εκτός των κατωτέρω:

- διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού, λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και παθητικού (περιλαμβανομένων και των παραγώγων), τα οποία αποτιμούνται στην εύλογη αξία τους.
- Στοιχεία ενεργητικού που σχετίζονται με υποχρεώσεις παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία – αποτίμηση στην εύλογη αξία.

Η σύνταξη οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα απαιτεί άσκηση κρίσης από την Διοίκηση του Ομίλου καθώς επίσης και εκτιμήσεις στην διαδικασία εφαρμογής των λογιστικών αρχών για τον υπολογισμό των διαφόρων λογιστικών μεγεθών. Οι περιοχές που χρήζουν μεγαλύτερου βαθμού υποκειμενικότητας ή είναι αυξημένης πολυπλοκότητας ή όπου οι υποθέσεις ή οι εκτιμήσεις είναι σημαντικές για τις οικονομικές καταστάσεις αναφέρονται στη σημείωση 4 «Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές». Οι εκτιμήσεις αυτές βασίζονται στην αντίληψη των γεγονότων και ενεργειών από τη Διοίκηση του Ομίλου και τα πραγματικά γεγονότα μπορεί να διαφέρουν από τις εκτιμήσεις αυτές.

2.1.1 Αλλαγές σε πρότυπα και διερμηνείες

(α) Νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες τα οποία έχουν υιοθετηθεί από τον Όμιλο.

Ο Όμιλος έχει υιοθετήσει τα ακόλουθα νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες για πρώτη φορά την οικονομική περίοδο που ξεκίνησε την 1^η Ιανουαρίου 2016. Κανένα από τα παρακάτω δεν επηρέασε σημαντικά τις Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

- *ΔΛΠ 19 Αναθεωρημένο (Τροποποίηση) «Παροχές σε Εργαζομένους».* Η περιορισμένου σκοπού τροποποίηση εφαρμόζεται σε εισφορές των εργαζομένων ή τρίτων μερών στα προγράμματα καθορισμένων παροχών και απλοποιούν την λογιστικοποίηση των εισφορών όταν είναι ανεξάρτητες του αριθμού των ετών που παρέχεται η εργασία, για παράδειγμα, εισφορές εργαζομένων που υπολογίζονται βάση ενός σταθερού ποσοστού του μισθού.
- *ΔΠΧΑ 11 (Τροποποίηση) «Από κοινού Συμφωνίες»* Αυτή η τροποποίηση απαιτεί από έναν επενδυτή να εφαρμόσει την μέθοδο της εξαγοράς όταν αποκτά συμμετοχή σε μία από κοινού δραστηριότητα η οποία αποτελεί μία 'επιχείρηση'.
- *ΔΛΠ 16 και ΔΛΠ 38 (Τροποποιήσεις) «Διευκρίνιση των Επιτρεπτόν Μεθόδων Απόσβεσης».* Αυτή η τροποποίηση διευκρινίζει ότι η χρήση μεθόδων βασισμένων στα έσοδα δεν είναι κατάλληλες για τον υπολογισμό των αποσβέσεων ενός περιουσιακού στοιχείου και επίσης διευκρινίζει πως τα έσοδα δεν θεωρούνται κατάλληλη βάση επιμέτρησης της ανάλωσης των οικονομικών οφελών που ενσωματώνονται σε ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο.
- *ΔΛΠ 27 (Τροποποίηση) «Ατομικές οικονομικές καταστάσεις».* Αυτή η τροποποίηση επιτρέπει στις οικονομικές οντότητες να χρησιμοποιούν την μέθοδο της καθαρής θέσης προκειμένου να λογιστικοποιήσουν τις επενδύσεις σε θυγατρικές, κοινοπραξίες και συγγενείς στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις και επίσης ξεκαθαρίζει τον ορισμό των ατομικών οικονομικών καταστάσεων.
- *ΔΛΠ 1 (Τροποποιήσεις) "Γνωστοποιήσεις".* Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν τις οδηγίες του ΔΛΠ 1 σχετικά με τις έννοιες της σημαντικότητας και της συγκέντρωσης, την παρουσίαση των μερικών αθροισμάτων, την δομή των οικονομικών καταστάσεων και τις γνωστοποιήσεις των λογιστικών πολιτικών.
- *ΔΠΧΑ 10, ΔΠΧΑ 12 και ΔΛΠ 28 (Τροποποιήσεις) "Εταιρείες επενδύσεων: Εφαρμογή της απαλλαγής από την υποχρέωση ενοποίησης".* Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν την εφαρμογή της απαλλαγής των εταιρειών επενδύσεων και των θυγατρικών τους από την υποχρέωση ενοποίησης.
- *Ετήσιες Βελτιώσεις σε ΔΠΧΑ 2012:*

Οι παρακάτω τροποποιήσεις περιγράφουν τις σημαντικότερες αλλαγές που υφίστανται σε έξι ΔΠΧΑ ως επακόλουθο των αποτελεσμάτων του κύκλου 2010-12 του ετήσιου προγράμματος βελτιώσεων του ΣΔΛΠ.

- *ΔΠΧΑ 2 «Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών».* Η τροποποίηση διευκρινίζει τον ορισμό της 'προϋπόθεσης κατοχύρωσης' και ορίζει διακριτά τον 'όρο απόδοσης' και τον 'όρο υπηρεσίας'.
- *ΔΠΧΑ 3 «Συνενώσεις επιχειρήσεων».* Η τροποποίηση διευκρινίζει πως η υποχρέωση για ενδεχόμενο τίμημα το οποίο πληροί τον ορισμό του χρηματοοικονομικού στοιχείου ταξινομείται ως χρηματοοικονομική υποχρέωση ή ως στοιχείο της καθαρής θέσης βάσει των ορισμών του ΔΛΠ 32 «Χρηματοοικονομικά μέσα: Παρουσίαση». Επίσης διευκρινίζει πως κάθε ενδεχόμενο τίμημα, χρηματοοικονομικό και μη χρηματοοικονομικό, που δεν είναι στοιχείο της καθαρής θέσης επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

- ΔΠΧΑ 8 «Λειτουργικοί τομείς». Η τροποποίηση απαιτεί τη γνωστοποίηση των εκτιμήσεων της διοίκησης όσον αφορά την συνάθροιση των λειτουργικών τομέων.
 - ΔΠΧΑ 13 «Επιμέτρηση εύλογης αξίας». Η τροποποίηση διευκρινίζει ότι το πρότυπο δεν αποκλείει τη δυνατότητα της επιμέτρησης βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων και υποχρεώσεων στα ποσά των τιμολογίων σε περιπτώσεις όπου η επίπτωση της προεξόφλησης είναι ασήμαντη.
 - ΔΛΠ 16 «Ενσώματα πάγια» και ΔΛΠ 38 «Άυλα περιουσιακά στοιχεία». Και τα δύο πρότυπα τροποποιήθηκαν προκειμένου να διευκρινιστεί ο τρόπος με τον οποίο αντιμετωπίζονται η προ αποσβέσεων λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου και οι συσσωρευμένες αποσβέσεις όταν μια οικονομική οντότητα ακολουθεί τη μέθοδο της αναπροσαρμογής.
 - ΔΛΠ 24 «Γνωστοποιήσεις συνδεδεμένων μερών». Το πρότυπο τροποποιήθηκε προκειμένου να συμπεριλάβει ως συνδεδεμένο μέρος μία εταιρεία που παρέχει υπηρεσίες βασικού διοικητικού στελέχους στην οικονομική οντότητα ή στην μητρική εταιρεία της οικονομικής οντότητας.
- *Ετήσιες Βελτιώσεις σε ΔΠΧΑ 2014:*

Οι τροποποιήσεις που παρατίθενται παρακάτω περιγράφουν τις βασικές αλλαγές σε τέσσερα ΔΠΧΑ. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

- ΔΠΧΑ 5 «Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία διακρατούμενα προς πώληση και διακοπείσες δραστηριότητες». Η τροποποίηση διευκρινίζει πως όταν ένα περιουσιακό στοιχείο (ή ομάδα στοιχείων) αναταξινομείται από «διακρατούμενο προς πώληση» σε «διακρατούμενο προς διανομή», ή το αντίθετο, αυτό δεν αποτελεί αλλαγή στο σχέδιο για πώληση ή διανομή και δεν πρέπει να λογιστικοποιείται σαν αλλαγή.
- ΔΠΧΑ 7 «Χρηματοοικονομικά μέσα: Γνωστοποιήσεις». Η τροποποίηση προσθέτει συγκεκριμένες οδηγίες προκειμένου να βοηθήσει τη διοίκηση να προσδιορίσει εάν οι όροι μίας συμφωνίας για εξυπηρέτηση ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου το οποίο έχει μεταβιβαστεί συνιστούν συνεχιζόμενη ανάμειξη και διευκρινίζει πως οι επιπρόσθετες γνωστοποιήσεις που απαιτούνται βάσει της τροποποίησης του ΔΠΧΑ 7 «Γνωστοποιήσεις – Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων» δεν απαιτείται για όλες τις ενδιάμεσες περιόδους, εκτός εάν απαιτείται από το ΔΛΠ 34.
- ΔΛΠ 19 «Παροχές σε εργαζομένους». Η τροποποίηση διευκρινίζει πως, όταν προσδιορίζεται το επιτόκιο προεξόφλησης για τις υποχρεώσεις παροχών προσωπικού μετά την έξοδο από την υπηρεσία, το σημαντικό είναι το νόμισμα στο οποίο παρουσιάζονται οι υποχρεώσεις και όχι η χώρα στην οποία αυτές προκύπτουν.
- ΔΛΠ 34 «Ενδιάμεση χρηματοοικονομική αναφορά». Η τροποποίηση διευκρινίζει την έννοια του «πληροφόρηση που γνωστοποιείται οπουδήποτε αλλού στην ενδιάμεση χρηματοοικονομική αναφορά» που αναφέρεται στο πρότυπο.

Η υιοθέτηση των ανωτέρω τροποποιήσεων δεν έχει σημαντική επίδραση για τον Όμιλο.

(β) Νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες τα οποία δεν έχουν ακόμη υιοθετηθεί από τον Όμιλο.

Έχουν εκδοθεί ορισμένα νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες, τα οποία δεν είναι υποχρεωτικά για τη λογιστική περίοδο που ξεκίνησε κατά τη 1^η Ιανουαρίου 2016. Η εκτίμηση του Ομίλου σχετικά με την επίδραση της εφαρμογή αυτών των νέων προτύπων, τροποποιήσεων και διερμηνειών παρατίθεται παρακάτω.

- ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα» και μεταγενέστερες τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 9 και ΔΠΧΑ 7 (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2018). Το ΔΠΧΑ 9 αντικαθιστά το ΔΛΠ 39 που αφορά στην ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών

περιουσιακών στοιχείων και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων και συμπεριλαμβάνει επίσης ένα μοντέλο αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών το οποίο αντικαθιστά το μοντέλο των πραγματοποιημένων πιστωτικών ζημιών που εφαρμόζεται σήμερα. Το ΔΠΧΑ 9 “Λογιστική Αντιστάθμισης” καθιερώνει μία προσέγγιση της λογιστικής αντιστάθμισης βασισμένη σε αρχές και αντιμετωπίζει ασυνέπειες και αδυναμίες στο τρέχων μοντέλο του ΔΛΠ 39.

Αν και ο Όμιλος δεν έχει ακόμη προβεί σε λεπτομερή αξιολόγηση της ταξινόμησης και επιμέτρησης των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που κατέχει σήμερα, εκτιμάται ότι πιθανότατα αυτά θα συνεχίσουν να επιμετρούνται στην ίδια βάση σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 και, κατά συνέπεια, ο Όμιλος δεν αναμένει σημαντική επίπτωση στην ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού του λόγω εφαρμογής του νέου ΔΠΧΑ.

Επίσης, δε θα υπάρξει καμία επίδραση αναφορικά με τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις του Ομίλου, δεδομένου ότι οι οδηγίες του νέου ΔΠΧΑ επηρεάζουν μόνο το λογιστικό χειρισμό των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων που προσδιορίζονται στην εύλογη αξία τους μέσω των αποτελεσμάτων και ο Όμιλος δεν έχει τέτοιου είδους υποχρεώσεις.

Οι νέοι κανόνες λογιστικής αντιστάθμισης θα ευθυγραμμίσουν το λογιστικό χειρισμό των εργαλείων αντιστάθμισης με τις πρακτικές διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου. Αν και ο Όμιλος δεν έχει ακόμη προβεί σε λεπτομερή αξιολόγηση, εκτιμάται ότι οι υφιστάμενες σχέσεις αντιστάθμισης του ομίλου θα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν ως συνεχιζόμενες μετά την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9. Ως εκ τούτου, ο Όμιλος δεν αναμένει σημαντική επίπτωση στο λογιστικό χειρισμό των σχέσεων αντιστάθμισης του.

Το νέο μοντέλο απομείωσης αξίας απαιτεί την αναγνώριση των προβλέψεων απομείωσης βάσει των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών και όχι μόνο των πραγματοποιημένων πιστωτικών ζημιών, όπως ισχύει σήμερα σύμφωνα με το ΔΛΠ 39. Αν και ο Όμιλος δεν έχει ακόμη προβεί σε λεπτομερή αξιολόγηση του πώς θα επηρεαστούν οι προβλέψεις απομείωσης της, η εφαρμογή του νέου μοντέλου ίσως οδηγήσει σε πρόωμη αναγνώριση πιστωτικών ζημιών.

Το νέο πρότυπο προβλέπει επίσης περαιτέρω απαιτήσεις γνωστοποίησης πληροφοριών και αλλαγής στην παρουσίαση. Οι απαιτήσεις αυτές αναμένεται να αλλάξουν τη φύση και την έκταση των γνωστοποιήσεων του Ομίλου σχετικά με τα χρηματοοικονομικά εργαλεία της, ιδίως κατά το έτος εφαρμογής του νέου προτύπου.

- *ΔΠΧΑ 15 «Έσοδα από Συμβόλαια με Πελάτες» (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018).* Το ΔΠΧΑ 15 εκδόθηκε τον Μάιο 2014. Σκοπός του προτύπου είναι να παρέχει ένα ενιαίο, κατανοητό μοντέλο αναγνώρισης των εσόδων από όλα τα συμβόλαια με πελάτες ώστε να βελτιώσει τη συγκρισιμότητα μεταξύ εταιρειών του ίδιου κλάδου, διαφορετικών κλάδων και διαφορετικών κεφαλαιαγορών. Περιλαμβάνει τις αρχές που πρέπει να εφαρμόσει μία οικονομική οντότητα για να προσδιορίσει την επιμέτρηση των εσόδων και τη χρονική στιγμή της αναγνώρισής τους. Η βασική αρχή είναι ότι μία οικονομική οντότητα θα αναγνωρίσει τα έσοδα με τρόπο που να απεικονίζει τη μεταβίβαση των αγαθών ή υπηρεσιών στους πελάτες στο ποσό το οποίο αναμένει να δικαιούται σε αντάλλαγμα για αυτά τα αγαθά ή τις υπηρεσίες.

Η Διοίκηση έχει πραγματοποιήσει μια αρχική αξιολόγηση για τον αντίκτυπο στις περιοχές που ενδέχεται να επηρεαστούν από την εφαρμογή του εν λόγω προτύπου. Ο Όμιλος θεωρεί ότι η εφαρμογή των νέων κανόνων δεν θα επηρεάσει τις οικονομικές καταστάσεις του.

- *ΔΠΧΑ 16 «Μισθώσεις» (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019).* Το ΔΠΧΑ 16 εκδόθηκε τον Ιανουάριο του 2016 και αντικαθιστά το ΔΛΠ 17. Σκοπός του προτύπου είναι να εξασφαλίσει ότι οι μισθωτές και οι εκμισθωτές παρέχουν χρήσιμη πληροφόρηση που παρουσιάζει εύλογα την ουσία των συναλλαγών που αφορούν μισθώσεις. Το ΔΠΧΑ 16 εισάγει ένα ενιαίο μοντέλο για το λογιστικό χειρισμό από την πλευρά του μισθωτή, το οποίο απαιτεί ο μισθωτής να αναγνωρίζει περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις για όλες τις συμβάσεις μισθώσεων με διάρκεια άνω των 12 μηνών, εκτός εάν το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο είναι μη σημαντικής αξίας. Σχετικά με το λογιστικό χειρισμό από την πλευρά του εκμισθωτή, το ΔΠΧΑ 16 ενσωματώνει ουσιαστικά τις απαιτήσεις

του ΔΛΠ 17. Επομένως, ο εκμισθωτής συνεχίζει να κατηγοριοποιεί τις συμβάσεις μισθώσεων σε λειτουργικές και χρηματοδοτικές μισθώσεις, και να ακολουθεί διαφορετικό λογιστικό χειρισμό για κάθε τύπο σύμβασης. Το πρότυπο δεν έχει υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το πρότυπο θα επηρεάσει κυρίως το λογιστικό χειρισμό των λειτουργικών μισθώσεων του Ομίλου. Κατά την ημερομηνία έκδοσης των οικονομικών καταστάσεων, ο Όμιλος έχει μη-ακυρώσιμες λειτουργικές μισθώσεις ύψους € 260,174 εκ. (Σημείωση 32). Ωστόσο, ο Όμιλος δεν έχει ακόμη προσδιορίσει σε ποιο βαθμό αυτές οι δεσμεύσεις θα οδηγήσουν σε αναγνώριση περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων σχετικά με μελλοντικές πληρωμές, καθώς και πώς κάτι τέτοιο θα επηρέαζε το κέρδος και την ταξινόμηση των ταμειακών ροών του Ομίλου. Αναλυτικότερη αξιολόγηση των επιπτώσεων του προτύπου θα πραγματοποιηθεί μέσα στους επόμενους δώδεκα μήνες.

Ορισμένες από τις δεσμεύσεις ενδέχεται να εξαιρούνται από τις απαιτήσεις του προτύπου ως βραχυπρόθεσμες ή/και μη σημαντικής αξίας, ενώ ορισμένες δεσμεύσεις ενδέχεται να μην ικανοποιούν καν τα κριτήρια που απαιτούνται για τον χαρακτηρισμό τους ως μισθώσεις σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ 16.

- *ΔΛΠ 12 (Τροποποιήσεις) «Αναγνώριση αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων σε μη πραγματοποιηθείσες ζημιές» (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2017).* Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν τον λογιστικό χειρισμό σχετικά με την αναγνώριση αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων σε μη πραγματοποιηθείσες ζημιές που έχουν προκύψει από δάνεια που επιμετρώνται στην εύλογη αξία. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- *ΔΛΠ 7 (Τροποποιήσεις) “Γνωστοποιήσεις” (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2017).* Οι τροποποιήσεις εισάγουν υποχρεωτικές γνωστοποιήσεις που παρέχουν τη δυνατότητα στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να αξιολογήσουν τις μεταβολές των υποχρεώσεων που προέρχονται από χρηματοδοτικές δραστηριότητες. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- *ΔΠΧΑ 2 (Τροποποιήσεις) “Ταξινόμηση και επιμέτρηση συναλλαγών που αφορούν παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών” (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2018).* Η τροποποίηση παρέχει διευκρινήσεις σχετικά με την βάση επιμέτρησης όσον αφορά παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών και διακανονίζονται σε μετρητά και τον λογιστικό χειρισμό σχετικά με τροποποιήσεις σε όρους που μεταβάλλουν μία παροχή που διακανονίζεται σε μετρητά σε παροχή που διακανονίζεται σε συμμετοχικούς τίτλους. Επιπλέον εισάγουν μία εξαίρεση όσον αφορά τις αρχές του ΔΠΧΑ 2 με βάση την οποία μία παροχή θα πρέπει να αντιμετωπίζεται σαν να επρόκειτο να διακανονιστεί εξ ολοκλήρου σε συμμετοχικούς τίτλους, στις περιπτώσεις όπου ο εργοδότης υποχρεούται να παρακρατά ένα ποσό προς κάλυψη των φορολογικών υποχρεώσεων των εργαζομένων που προκύπτουν από παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών και να το αποδίδει στις φορολογικές αρχές. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- *ΔΠΧΑ 4 (Τροποποιήσεις) “Εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 Χρηματοοικονομικά μέσα στο ΔΠΧΑ 4 Ασφαλιστήρια συμβόλαια” (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2018).* Οι τροποποιήσεις εισάγουν δύο προσεγγίσεις. Το τροποποιημένο πρότυπο θα α) παρέχει την επιλογή σε όλες τις οντότητες που εκδίδουν ασφαλιστήρια συμβόλαια να αναγνωρίζουν στα λοιπά συνολικά εισοδήματα και όχι στην κατάσταση αποτελεσμάτων τις τυχόν αποκλίσεις που θα προκύψουν λόγω της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 πριν την έκδοση του νέου προτύπου για τα ασφαλιστήρια συμβόλαια, και β) παρέχει στις οντότητες, οι δραστηριότητες των οποίων αφορούν κυρίως τον κλάδο των ασφαλίσεων, την επιλογή για προσωρινή απαλλαγή από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 έως το 2021. Οι οντότητες οι οποίες θα αναβάλουν την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9, θα συνεχίσουν να εφαρμόζουν το υπάρχον πρότυπο ΔΛΠ 39 για τα χρηματοοικονομικά μέσα. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

- *ΔΛΠ 40 (Τροποποιήσεις) “Μεταφορές επενδυτικών ακινήτων” (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018).* Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι προκειμένου να μπορεί να πραγματοποιηθεί μεταφορά προς ή από τα επενδυτικά ακίνητα θα πρέπει να έχει πραγματοποιηθεί αλλαγή στη χρήση. Προκειμένου να θεωρηθεί ότι έχει επέλθει αλλαγή στην χρήση ενός ακινήτου, θα πρέπει να αξιολογηθεί κατά πόσο το ακίνητο πληροί τον ορισμό και η αλλαγή στη χρήση να μπορεί να τεκμηριωθεί. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- *Ε.Δ.Δ.Π.Χ.Π 22 “Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα και προκαταβολές” (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018).* Η Διερμηνεία παρέχει καθοδήγηση σχετικά με πώς προσδιορίζεται η ημερομηνία της συναλλαγής όταν εφαρμόζεται το πρότυπο που αφορά τις συναλλαγές σε ξένο νόμισμα, ΔΛΠ 21. Η Διερμηνεία έχει εφαρμογή όταν μία οντότητα είτε καταβάλει, είτε εισπράττει προκαταβολικά τίμημα για συμβάσεις που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα. Η Διερμηνεία δεν έχει υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- *Ετήσιες βελτιώσεις σε ΔΠΧΑ 2014 (Κύκλος 2014 – 2016) (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2017).* Οι τροποποιήσεις που παρατίθενται παρακάτω περιγράφουν τις βασικές αλλαγές σε δύο ΔΠΧΑ. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
 - *ΔΠΧΑ 12 “Γνωστοποίηση συμμετοχής σε άλλες οικονομικές οντότητες”.* Η τροποποίηση παρέχει διευκρινήσεις σχετικά με το ότι η υποχρέωση για παροχή των γνωστοποιήσεων του ΔΠΧΑ 12 έχει εφαρμογή σε συμμετοχές σε οντότητες που έχουν κατηγοριοποιηθεί ως διακρατούμενες προς πώληση, εκτός της υποχρέωσης για παροχή συνοπτικής χρηματοοικονομικής πληροφόρησης.
 - *ΔΛΠ 28 “Συμμετοχές σε συγγενείς και κοινοπραξίες”.* Οι τροποποιήσεις παρέχουν διευκρινήσεις ως προς το ότι όταν οι οργανισμοί διαχείρισης επενδύσεων κεφαλαίων, τα αμοιβαία κεφάλαια, και οντότητες με παρόμοιες δραστηριότητες εφαρμόζουν την επιλογή να επιμετρούν τις συμμετοχές σε συγγενείς ή κοινοπραξίες σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, αυτή η επιλογή θα πρέπει να γίνει ξεχωριστά για κάθε συγγενή ή κοινοπραξία κατά την αρχική αναγνώριση.

2.2 Ενοποίηση Οικονομικών Καταστάσεων

(α) Θυγατρικές Εταιρείες

Θυγατρικές του Ομίλου είναι τα νομικά πρόσωπα (συμπεριλαμβανομένων των structured entities) στα οποία ο Όμιλος ασκεί έλεγχο. Ο Όμιλος ελέγχει μία εταιρεία όταν εκτίθεται ή έχει δικαιώματα σε μεταβλητές αποδόσεις από τη συμμετοχή του στην εταιρεία και έχει την ικανότητα να επηρεάσει αυτές τις αποδόσεις μέσω του ελέγχου που ασκεί. Οι θυγατρικές ενοποιούνται πλήρως από την ημερομηνία κατά την οποία ο έλεγχος μεταβιβάζεται στον Όμιλο. Εξαιρούνται της ενοποίησης από την ημερομηνία που ο έλεγχος παύει να υφίσταται.

Η λογιστική μέθοδος της απόκτησης εφαρμόζεται για την λογιστικοποίηση της ενοποίησης θυγατρικών από τον Όμιλο.

Συναλλαγές μεταξύ εταιρειών του Ομίλου, υπόλοιπα και μη πραγματοποιηθέντα κέρδη/ζημίες που σχετίζονται με συναλλαγές μεταξύ εταιρειών του Ομίλου απαλείφονται. Κέρδη/ ζημίες από συναλλαγές μεταξύ εταιρειών του Ομίλου που περιλαμβάνονται στα πάγια απαλείφονται επίσης. Οι λογιστικές αρχές των θυγατρικών εταιρειών έχουν τροποποιηθεί όπου ήταν αναγκαίο για να συμφωνούν με τις λογιστικές αρχές του Ομίλου.

Δικαιώματα μειοψηφίας στα αποτελέσματα και τη καθαρή θέση θυγατρικών εταιρειών, εμφανίζονται ξεχωριστά στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης, στην ενοποιημένη κατάσταση συνολικών εισοδημάτων και στην ενοποιημένη κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων.

(β) *Μεταβολές σε ποσοστά συμμετοχής σε θυγατρικές, χωρίς ταυτόχρονη αλλαγή στον έλεγχο επί της θυγατρικής.*

Συναλλαγές με τους μετόχους μειοψηφίας οι οποίες δεν επηρεάζουν τον έλεγχο που ασκεί ο Όμιλος στην θυγατρική εταιρεία, επιμετρούνται και καταχωρούνται σαν συναλλαγές κεφαλαίου (equity transactions) - δηλαδή ο χειρισμός είναι ο ίδιος με τις συναλλαγές των κύριων μετόχων του Ομίλου. Η διαφορά μεταξύ του τιμήματος που καταβλήθηκε και του αποκτηθέντος σχετικού μεριδίου της λογιστικής αξίας των ιδίων κεφαλαίων θυγατρικής αφαιρείται από τα ίδια κεφάλαια. Κέρδη ή ζημιές που προκύπτουν από την πώληση στους μετόχους της μειοψηφίας καταχωρούνται επίσης στα ίδια κεφάλαια.

(γ) *Πώληση / παύση ελέγχου θυγατρικής*

Μόλις ο Όμιλος παύσει να έχει έλεγχο, το εναπομένον ποσοστό συμμετοχής επαναυπολογίζεται στην εύλογη αξία του, κατά την ημερομηνία παύσης του ελέγχου και τυχόν διαφορές που προκύπτουν καταχωρούνται στα αποτελέσματα. Κατόπιν, το περιουσιακό αυτό στοιχείο κατηγοριοποιείται ως συνδεδεμένη επιχείρηση, κοινοπραξία ή χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού με αξία κτήσης την εύλογη αυτή αξία. Επιπροσθέτως, ποσά που είχαν προηγουμένως καταχωρηθεί στα λοιπά συνολικά έσοδα της θυγατρικής λογιστικοποιούνται όπως στην περίπτωση της πώλησής τους, ήτοι ενδέχεται να χρειαστεί να μεταφερθούν στα αποτελέσματα.

(δ) *Συνδεδεμένες επιχειρήσεις και μέθοδος ενοποίησης καθαρής θέσης*

Οι συνδεδεμένες επιχειρήσεις είναι νομικά πρόσωπα στα οποία ο Όμιλος εξασκεί σημαντική επιρροή αλλά όχι έλεγχο που συνοδεύεται συνήθως από μετοχικά δικαιώματα μετά ψήφου από 20% - 50%. Η αξία της επένδυσης στις συνδεδεμένες επιχειρήσεις υπολογίζεται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης, βάση της οποίας η επένδυση αρχικά αναγνωρίζεται στο κόστος, ενώ στις επόμενες χρήσεις αυξομειώνεται με το μερίδιο κέρδους ή ζημιάς που αναλογεί στον Όμιλο. Το κόστος επένδυσης του Ομίλου σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις περιλαμβάνει και την υπεραξία που υπολογίζεται κατά την εξαγορά. (Σημ. 2.8). Μερίσματα που έχουν εισπραχθεί ή που έχουν εγκριθεί προς διανομή από τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις ή τις κοινοπραξίες, μειώνουν το υπόλοιπο της επένδυσης στον ισολογισμό του Ομίλου.

Εάν η συμμετοχή σε μια συνδεδεμένη επιχείρηση, μειωθεί, αλλά η σημαντική επιρροή παραμένει, μόνο ένα μέρος του ποσού που είχε αναγνωριστεί κατευθείαν στην καθαρή θέση, πρέπει να μεταφερθεί στο αποτέλεσμα.

Το μερίδιο του Ομίλου στα κέρδη ή ζημιές μετά την απόκτηση καταχωρείται στα αποτελέσματα, ενώ το μερίδιο της μεταβολής στα λοιπά συνολικά έσοδα αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά αποτελέσματα του Ομίλου. Οι συνολικές μεταβολές μετά την εξαγορά αντισταθμίζονται με το κόστος αγοράς. Όταν το μερίδιο του Ομίλου στις ζημιές μετά την εξαγορά ισούται με ή υπερβεί το κόστος απόκτησης ο Όμιλος δεν αναγνωρίζει περαιτέρω ζημιές εκτός αν έχει αναλάβει νομικές ή συμβατικές υποχρεώσεις ή έχει προβεί σε πληρωμές για λογαριασμό της συνδεδεμένης επιχείρησης.

Ο Όμιλος εξετάζει σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού, εάν υπάρχουν ενδείξεις απομείωσης των συμμετοχών σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις. Εάν κάποια συμμετοχή πρέπει να απαξιωθεί, ο Όμιλος υπολογίζει το ποσό της απαξίωσης ως τη διαφορά μεταξύ του ανακτήσιμου ποσού της συμμετοχής και του υπολοίπου στα βιβλία του Ομίλου.

Κέρδη και ζημιές που προκύπτουν από συναλλαγές “προς τα άνω” (upstream) και “προς τα κάτω” (downstream), μεταξύ του Ομίλου και των συνδεδεμένων επιχειρήσεων, αναγνωρίζονται στις Οικονομικές Καταστάσεις του Ομίλου, μόνο στο βαθμό του συμφέροντος μη-συσχετιζόμενων επενδυτών στη συνδεδεμένη. Μη πραγματοποιηθείσες ζημιές δεν αναγνωρίζονται, εκτός εάν η συναλλαγή αποτελεί ένδειξη απαξίωσης του στοιχείου που μεταφέρθηκε. Οι λογιστικές πολιτικές των συνδεδεμένων επιχειρήσεων είναι εναρμονισμένες με τις πολιτικές που έχει υιοθετήσει ο Όμιλος.

(ε) *Από κοινού συμφωνίες*

Ο Όμιλος εφαρμόζει το ΔΠΧΑ 11 σε όλες τις από κοινού συμφωνίες στις οποίες μετέχει. Σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 11, οι από κοινού συμφωνίες ταξινομούνται είτε ως κοινές επιχειρήσεις είτε ως κοινοπραξίες, ανάλογα με τα συμβατικά δικαιώματα και υποχρεώσεις του κάθε επενδυτή.

Οι κοινοπραξίες λογιστικοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης, σύμφωνα με την οποία το μερίδιο του Ομίλου στην κοινοπραξία αναγνωρίζεται αρχικά στο κόστος και στη συνέχεια προσαρμόζεται με το μερίδιο του Ομίλου στα κέρδη ή τις ζημίες μετά την απόκτηση και με μεταβολές στα αποθεματικά. Όταν το μερίδιο του Ομίλου στις ζημίες μετά την εξαγορά ισούται με ή υπερβεί το κόστος απόκτησης ο Όμιλος δεν αναγνωρίζει περαιτέρω ζημίες εκτός αν έχει αναλάβει υποχρεώσεις ή έχει προβεί σε πληρωμές για λογαριασμό της κοινοπραξίας. Μη πραγματοποιηθέντα κέρδη σχετιζόμενα με συναλλαγές μεταξύ του Ομίλου και των κοινοπραξιών απαλείφονται στο ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου στην κοινοπραξία. Μη πραγματοποιηθείσες ζημίες επίσης απαλείφονται εκτός αν η συναλλαγή αποτελεί ένδειξη απαξίωσης του περιουσιακού στοιχείου που μεταβιβάζεται. Οι λογιστικές αρχές των κοινοπρακτικών οντοτήτων έχουν τροποποιηθεί όπου ήταν αναγκαίο για να εξασφαλιστεί συνέπεια με τις λογιστικές αρχές του Ομίλου.

Οι κοινές επιχειρήσεις προκύπτουν όπου ο Όμιλος έχει δικαιώματα στο ενεργητικό και στις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις κοινές επιχειρήσεις. Ο Όμιλος αναγνωρίζει το μερίδιο του από τα περιουσιακά στοιχεία, τις υποχρεώσεις, τα έσοδα και τα έξοδα της κοινής επιχείρησης συμπεριλαμβανομένης της αναλογίας εκείνων που διακρατώνται ή υφίστανται από κοινού, στους αντίστοιχους λογαριασμούς στις οικονομικές καταστάσεις.

2.3 Ενοποιήσεις επιχειρήσεων

Η λογιστική μέθοδος της απόκτησης εφαρμόζεται για την λογιστικοποίηση της ενοποίησης θυγατρικών από τον Όμιλο.

Το κόστος εξαγοράς υπολογίζεται ως η εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων που εκχωρούνται, των υποχρεώσεων που έχουν αναληφθεί ή υφίστανται και των χρηματοοικονομικών προϊόντων που έχουν εκδοθεί κατά την ημερομηνία της συναλλαγής. Το κόστος εξαγοράς περιλαμβάνει την εύλογη αξία ενδεχομένων απαιτήσεων ή υποχρεώσεων που προκύπτουν από τη συναλλαγή. Τα περιουσιακά στοιχεία που έχουν αποκτηθεί, οι υποχρεώσεις και οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις που έχουν αναληφθεί σε ένα επιχειρησιακό συνδυασμό αρχικά αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία τους κατά την ημερομηνία της εξαγοράς. Κατά περίπτωση ο Όμιλος αναγνωρίζει την αξία του ποσοστού δικαιωμάτων μειοψηφίας είτε στην εύλογη αξία του ή ως ποσοστό των μειοψηφούντων μετόχων επί των καθαρών περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν. Τα έξοδα που σχετίζονται με την εξαγορά καταχωρούνται στα αποτελέσματα.

Στη περίπτωση όπου η αποπληρωμή ολόκληρου ή μέρους του τιμήματος πραγματοποιηθεί με μετρητά, θα γίνει μακροπρόθεσμα, το πληρωτέο ποσό θα πρέπει να προεξοφληθεί στη παρούσα αξία της μέρας συναλλαγής. Το προεξοφλητικό επιτόκιο που θα χρησιμοποιηθεί είναι το επιτόκιο στο οποίο θα μπορούσε η εταιρεία να δανειστεί από ανεξάρτητη πηγή κάτω από αντίστοιχους όρους και προϋποθέσεις.

Τυχόν ενδεχόμενο τίμημα πληρωτέο από τον Όμιλο αναγνωρίζεται αρχικά στην εύλογη αξία του κατά την ημερομηνία εξαγοράς και κατηγοριοποιείται είτε στη καθαρή θέση είτε ως χρηματοοικονομική υποχρέωση. Ποσά που έχουν κατηγοριοποιηθεί ως χρηματοοικονομική υποχρέωση επαναξιολογούνται όσον αφορά την εύλογη αξία τους και τυχόν μεταβολές αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα.

Η διαφορά μεταξύ του συνολικού κόστους απόκτησης, πλέον της εύλογης αξίας του ποσοστού δικαιωμάτων μειοψηφίας και της εύλογης αξίας κατά την ημερομηνία εξαγοράς του μεριδίου του Ομίλου στα καθαρά περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν καταγράφεται σαν υπεραξία. Εάν αυτή είναι μικρότερη από την εύλογη αξία των καθαρών περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν, η διαφορά καταχωρείται απ ευθείας στα αποτελέσματα (Σημ. 2.8).

2.4 Πληροφόρηση κατά τομέα

Οι επιχειρηματικοί τομείς είναι συμβατοί με την πληροφόρηση που παρέχεται στην Εκτελεστική Επιτροπή, η οποία αποτελείται από τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου, τον Διευθύνων Σύμβουλο και τους γενικούς διευθυντές. Η εκτελεστική επιτροπή ελέγχει τις εσωτερικές αναφορές χρηματοοικονομικής πληροφόρησης για να αξιολογήσει την επίδοση της Εταιρείας και του Ομίλου και να λάβει αποφάσεις σχετικά με την κατανομή των πόρων και τις στρατηγικές κινήσεις του Ομίλου.

2.5 Συναλλαγματικές μετατροπές

(α) Λειτουργικό νόμισμα και νόμισμα αναφοράς

Τα στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων των εταιρειών του Ομίλου καταχωρούνται με βάση το κύριο νόμισμα του οικονομικού περιβάλλοντος, στο οποίο η κάθε εταιρεία λειτουργεί («λειτουργικό νόμισμα»). Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται σε Ευρώ, που είναι το λειτουργικό νόμισμα και το νόμισμα αναφοράς του Ομίλου. Δεδομένου ότι η διύλιση και εμπορία πετρελαιοειδών αποτελούν την κύρια δραστηριότητα του Ομίλου, οι τιμές αγοραπωλησίας αργού και πετρελαιοειδών βασίζονται κατά κύριο λόγο και σύμφωνα με την πρακτική του κλάδου στις διεθνείς τιμές αναφοράς αργού και πετρελαιοειδών σε Δολάρια Αμερικής. Οι εταιρείες του Ομίλου μετατρέπουν τις αξίες αυτές στα τοπικά τους νομίσματα (οι περισσότερες σε Ευρώ) με βάση τις ισχύουσες ισοτιμίες της ημερομηνίας συναλλαγής.

(β) Συναλλαγές και υπόλοιπα

Οι συναλλαγές σε ξένα νομίσματα μετατρέπονται στο λειτουργικό νόμισμα με βάση τις ισοτιμίες που ισχύουν κατά την ημερομηνία των συναλλαγών. Κέρδη και ζημιές από συναλλαγματικές διαφορές οι οποίες προκύπτουν από την εκκαθάριση τέτοιων συναλλαγών ή κατά τη μετατροπή των χρηματικών στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα με τις ισχύουσες ισοτιμίες κατά την ημερομηνία Ισολογισμού, αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα. Στην περίπτωση που αναφέρονται σε πράξεις αντιστάθμισης κινδύνων χρηματοροών ή σε πράξεις αντιστάθμισης κινδύνων καθαρών επενδύσεων μεταφέρονται απ' ευθείας στην καθαρή θέση.

Τα κέρδη και ζημιές από συναλλαγματικές διαφορές συμπεριλαμβάνονται στην ίδια γραμμή των αποτελεσμάτων, στην οποία εμφανίζεται και η συναλλαγή από την οποία προήλθαν, εκτός των συναλλαγματικών διαφορών που προέρχονται από δάνεια, καταθέσεις και ταμειακά διαθέσιμα, τα οποία εμφανίζονται σε ξεχωριστή γραμμή (Κέρδη/(Ζημιές) από συναλλαγματικές διαφορές).

Μη χρηματικά χρηματοοικονομικά στοιχεία τα οποία επιμετρούνται σε εύλογη αξία σε ξένο νόμισμα, μετατρέπονται στο λειτουργικό νόμισμα βάσει της ισοτιμίας που ίσχυε την ημερομηνία που καθορίστηκε η εύλογη αξία. Συναλλαγματικές διαφορές στοιχείων ενεργητικού και παθητικού τα οποία επιμετρούνται σε εύλογη αξία, συμπεριλαμβάνονται στα κέρδη ή ζημιές από μεταβολές στην εύλογη αξία. Για παράδειγμα, συναλλαγματικές διαφορές μη χρηματικών στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού όπως μετοχές σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα σαν μέρος του κέρδους ή της ζημίας από μεταβολή στην εύλογη αξία ενώ συναλλαγματικές διαφορές σε μη χρηματικά, στοιχεία του ενεργητικού, όπως μετοχές που κατηγοριοποιούνται ως διαθέσιμες προς πώληση, περιλαμβάνονται στα λοιπά συνολικά έσοδα.

(γ) Εταιρείες του Ομίλου

Τα αποτελέσματα και η χρηματοοικονομική θέση όλων των θυγατρικών του Ομίλου που έχουν λειτουργικό νόμισμα διαφορετικό από το νόμισμα αναφοράς μετατρέπονται στο νόμισμα αναφοράς ως ακολούθως:

- (i) Στοιχεία ενεργητικού και παθητικού του κάθε ισολογισμού που παρουσιάζεται μετατρέπονται με την ισοτιμία της ημερομηνίας του ισολογισμού.
- (ii) Έσοδα και έξοδα για κάθε λογαριασμό αποτελεσμάτων μετατρέπονται με μέσες ισοτιμίες (εκτός αν οι μέσες τιμές δεν αποτελούν καλή προσέγγιση της συσσωρευτικής επίδρασης που προέρχεται από τις ισοτιμίες της ημέρας που γίνονται οι συναλλαγές στην οποία περίπτωση χρησιμοποιούνται οι συναλλαγές της ημερομηνίας που γίνεται η συναλλαγή).
- (iii) Όλες οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν αναγνωρίζονται σαν ξεχωριστή κίνηση στην καθαρή θέση.

Στην ενοποίηση όλες οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από την μετατροπή του κόστους των επενδύσεων σε δραστηριότητες του εξωτερικού καθώς επίσης και από δανεισμό αναγνωρίζονται στα Λοιπά Συνολικά Έσοδα/Έξοδα. Όταν μια δραστηριότητα του εξωτερικού πωληθεί συναλλαγματικές διαφορές που είχαν καταχωρηθεί στην καθαρή θέση μεταφέρονται στα αποτελέσματα σαν μέρος του κέρδους ή της ζημίας από την πώληση.

Υπεραξίες και τροποποιήσεις της εύλογης αξίας που προέρχονται από την απόκτηση ξένων εταιρειών θεωρούνται σαν στοιχεία του ενεργητικού και παθητικού της ξένης εταιρείας και αποτιμούνται με την ισοτιμία της ημερομηνίας του ισολογισμού. Οι προκύπτουσες συναλλαγματικές διαφορές αναγνωρίζονται στη καθαρή θέση.

2.6 Ενσώματα πάγια

Τα ενσώματα πάγια περιλαμβάνουν κυρίως οικόπεδα, κτίρια (βιομηχανικές εγκαταστάσεις, ιδιόκτητες εγκαταστάσεις του δικτύου λιανικής και γραφεία), μονάδες διυλιστηρίων, πλοία και εξοπλισμό. Τα ενσώματα πάγια αναγράφονται στο κόστος κτήσεως μείον τις συσσωρευμένες αποσβέσεις. Το κόστος κτήσεως περιλαμβάνει όλες τις άμεσες δαπάνες για την απόκτηση των περιουσιακών στοιχείων.

Μεταγενέστερες δαπάνες καταχωρούνται σε επαύξηση της λογιστικής αξίας των ενσωμάτων παγίων ή ως ξεχωριστό πάγιο μόνον εάν είναι πιθανό ότι μελλοντικά οικονομικά οφέλη σχετιζόμενα με το πάγιο θα εισρεύσουν στον Όμιλο και το κόστος τους μπορεί να επιμετρηθεί αξιόπιστα. Το αναπόσβεστο υπόλοιπο των παγίων που έχουν αντικατασταθεί διαγράφεται στα αποτελέσματα. Το κόστος επισκευών και συντηρήσεων διαγράφεται στα αποτελέσματα όταν πραγματοποιείται, εκτός από το κόστος της περιοδικής γενικής συντήρησης των διυλιστηρίων το οποίο κεφαλαιοποιείται και διαγράφεται στα αποτελέσματα με τη σταθερή μέθοδο απόσβεσης μέχρι την επόμενη προγραμματισμένη γενική συντήρηση στο βαθμό που τα κόστη αυτά βελτιώνουν είτε την ωφέλιμη ζωή του παγίου είτε την παραγωγική του δυναμικότητα.

Οι ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση είναι πάγια που βρίσκονται υπό κατασκευή (σχετίζονται κυρίως με τις μονάδες διύλισης) και αναγράφονται στο κόστος. Το κόστος περιλαμβάνει το κόστος κατασκευής επαγγελματικές αμοιβές και άλλες άμεσες δαπάνες. Οι ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση δεν αποσβένονται, καθώς το πάγιο που αφορούν δεν είναι διαθέσιμο για χρήση.

Τα οικόπεδα δεν υπόκεινται σε απόσβεση, επίσης. Οι αποσβέσεις των άλλων ενσωμάτων παγίων υπολογίζονται με την σταθερή μέθοδο κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους που έχει ως εξής:

– Κτίρια	13 – 40 έτη
– Μηχ/κός εξοπλισμός	
▪ Εξειδικευμένες βιομηχανικές εγκαταστάσεις και μηχανήματα	10 – 35 έτη
▪ Αγωγοί	30 – 40 έτη
▪ Λοιπός εξοπλισμός	5 – 10 έτη
– Μεταφορικά μέσα	
▪ Βυτιφόρα φορτηγά μεταφοράς LPG και λευκών προϊόντων	8 – 25 έτη
▪ Λοιπά Μεταφορικά Μέσα	5 – 10 έτη
– Έπιπλα και εξαρτήματα	
▪ Υπολογιστές	3 – 5 έτη
▪ Λοιπά έπιπλα και εξαρτήματα	4 – 10 έτη

Οι εξειδικευμένες βιομηχανικές εγκαταστάσεις περιλαμβάνουν μονάδες διυλιστηρίων, εργοστάσια πετροχημικών, δεξαμενές καυσίμων και πρατήρια καυσίμων. Με βάση τις τεχνικές μελέτες που πραγματοποιήθηκαν, η αναμενόμενη ωφέλιμη ζωή των νέων μονάδων του διυλιστηρίου (διυλιστήριο Ελευσίνας) έχει εκτιμηθεί στα 35 έτη. Από την 1η Ιουλίου 2013 η υπολειπόμενη ωφέλιμη οικονομική ζωή των άλλων μονάδων διύλισης έχει αναθεωρηθεί και αναμορφωθεί και σε γενικές γραμμές δεν υπερβαίνει τα 25 έτη.

Οι υπολειμματικές αξίες και η ωφέλιμη ζωή των ενσωμάτων παγίων επανεξετάζονται σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού.

Όταν η λογιστική αξία των ενσωμάτων παγίων υπερβαίνει την ανακτήσιμη αξία, η διαφορά (απομείωση) καταχωρείται άμεσα ως έξοδο στα αποτελέσματα. (Σημ. 2.10).

Κέρδη ή ζημιές από την πώληση ενσωμάτων παγίων, καθορίζονται από τη διαφορά μεταξύ του τιμήματος και της λογιστικής τους καθαρής αξίας. Τα κέρδη ή οι ζημιές αυτές διαγράφονται στα αποτελέσματα σαν μέρος των λοιπών εσόδων / (εξόδων) και λοιπών κερδών / (ζημιών).

2.7 Κόστος δανεισμού

Έξοδα δανεισμού που σχετίζονται άμεσα με την απόκτηση, κατασκευή ή παραγωγή στοιχείων παγίου ενεργητικού κεφαλαιοποιούνται για το χρονικό διάστημα που απαιτείται μέχρι την ολοκλήρωση της κατασκευής και μέχρι αυτά να καταστούν έτοιμα προς χρήση.

Έξοδα δανεισμού κεφαλαιοποιούνται αν τα κεφάλαια που αντλήθηκαν χρησιμοποιήθηκαν ειδικά για την απόκτηση παγίων περιουσιακών στοιχείων. Αν τα κεφάλαια αντλήθηκαν γενικά και χρησιμοποιήθηκαν για την απόκτηση παγίων περιουσιακών στοιχείων, το μέρος των εξόδων δανεισμού που κεφαλαιοποιείται καθορίζεται εφαρμόζοντας ένα συντελεστή κεφαλαιοποίησης επί του κόστους απόκτησης του παγίου. Τα υπόλοιπα έξοδα δανεισμού καταχωρούνται στα αποτελέσματα.

2.8 Άυλα περιουσιακά στοιχεία

(α) Υπεραξία

Η υπεραξία αντιπροσωπεύει το επιπλέον ποσό μεταξύ της αξίας εξαγοράς και της εύλογης αξίας του μεριδίου του Ομίλου επί των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων, υποχρεώσεων και ενδεχόμενων δεσμεύσεων του αγοραζόμενου πλέον της εύλογης αξίας του μεριδίου της μειοψηφίας, κατά την ημερομηνία της εξαγοράς. Κέρδη ή ζημιές από την πώληση μιας θυγατρικής περιλαμβάνουν το υπόλοιπο της υπεραξίας που σχετίζεται με τη συγκεκριμένη προς πώληση θυγατρική. Στην περίπτωση κατά την οποία η εύλογη αξία του μεριδίου της Εταιρείας στα περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας που εξαγοράζεται κατά την ημερομηνία της απόκτησης είναι μεγαλύτερη από το κόστος αγοράς, προκύπτει αρνητική υπεραξία η οποία και αναγνωρίζεται απ' ευθείας στα αποτελέσματα.

Η υπεραξία κατανέμεται στις μονάδες παραγωγής ταμειακών ροών για έλεγχο απομείωσης. Η κατανομή γίνεται στις ομάδες των μονάδων που αναμένεται να ωφεληθούν από τους επιχειρηματικούς συνδυασμούς στους οποίους δημιουργήθηκε η υπεραξία και αναγνωρίζεται σύμφωνα με το λειτουργικό τομέα. Η υπεραξία υπόκειται σε έλεγχο απομείωσης ετησίως, ή και συντομότερα εφόσον υπάρχουν σχετικές ενδείξεις. Η τρέχουσα αξία συγκρίνεται με την ανακτήσιμη αξία, η οποία ορίζεται ως η υψηλότερη μεταξύ αξίας χρήσης και εύλογης αξίας μείον έξοδα πωλήσεων. Οποιαδήποτε απομείωση αναγνωρίζεται ως έξοδο άμεσα και δεν αναστρέφεται μεταγενέστερα.

(β) Δικαιώματα μισθώσεων πρατηρίων

Τα δικαιώματα μισθώσεων χώρων περιλαμβάνουν εφάπαξ καταβολές προς πρατηριούχους που δίδονται κατά την υπογραφή νέων συμβάσεων μίσθωσης για πρατήρια που αποκτούνται για πρώτη φορά για την εξασφάλιση της χρήσης και του ελέγχου των πρατηρίων. Οι πληρωμές αυτές αποτελούν κίνητρα που δίδονται για να εξασφαλίσουν την προώθηση σήματος και μελλοντικά έσοδα και επομένως κεφαλαιοποιούνται σύμφωνα με το IAS 38 «Άυλα περιουσιακά στοιχεία». Η φήμη και πελατεία πρατηρίων αποσβένεται κατά τη διάρκεια της μίσθωσης.

(γ) Δικαιώματα και άδειες

«Τα δικαιώματα και άδειες» έχουν συγκεκριμένη διάρκεια ζωής και παρουσιάζονται στο κόστος μείον συσσωρευμένες αποσβέσεις. Η απόσβεση υπολογίζεται σύμφωνα με τη σταθερή μέθοδο για να καταναίμει το κόστος των δικαιωμάτων στην εκτιμώμενη διάρκεια ζωής.

Οι άδειες και δικαιώματα έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων κεφαλαιοποιούνται και αποσβένονται στην περίοδο της έρευνας σύμφωνα με τους όρους των εκάστοτε αδειών.

(δ) *Λογισμικό*

Το κόστος λογισμικού περιλαμβάνει το κόστος αγοράς και εγκατάστασης. Το κόστος των αδειών για τη χρήση λογισμικού κεφαλαιοποιείται με βάση το κόστος απόκτησης και ανάπτυξης του συγκεκριμένου λογισμικού έως ότου να είναι έτοιμο προς χρήση. Τα κόστη αυτά αποσβένονται κατά τη διάρκεια της εκτιμώμενης ωφέλιμης ζωής τους (3 έως 5 χρόνια) με την σταθερή μέθοδο απόσβεσης.

2.9 Έρευνα και αξιολόγηση ορυκτών πόρων

(α) *Πάγια στοιχεία ενεργητικού έρευνας και αξιολόγησης*

Κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας και πριν προκύψει εμπορικά εκμεταλλεύσιμη ανακάλυψη, οι δαπάνες της έρευνας και αξιολόγησης κοιτασμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου εξοδοποιούνται. Γεωλογικά και γεωφυσικά κόστη όπως και κόστη άμεσα συνδεδεμένα με μια έρευνα εξοδοποιούνται άμεσα. Τα κόστη απόκτησης δικαιωμάτων έρευνας κεφαλαιοποιούνται στα ασώματα πάγια και αποσβένονται στη διάρκεια της σχετικής άδειας ή ανάλογα με την πρόοδο των εργασιών αν διαφοροποιούνται σημαντικά.

(β) *Ανάπτυξη ενσώματων και ασώματων παγίων ενεργητικού*

Δαπάνες για την κατασκευή, εγκατάσταση ή ολοκλήρωση έργων υποδομής όπως πλατφόρμες, αγωγοί και οι γεωτρήσεις εμπορικά εκμεταλλεύσιμων πηγών / κοιτασμάτων κεφαλαιοποιούνται μέσα στα ασώματα και ενσώματα πάγια ανάλογα με τη φύση τους. Όταν η περίοδος ανάπτυξης ολοκληρωθεί για ένα συγκεκριμένο κοιτάσμα τότε το κόστος της μεταφέρεται στα πάγια. Καμία απόσβεση δεν χρεώνεται στη φάση της ανάπτυξης.

(γ) *Πάγια στοιχεία ενεργητικού παραγωγής πετρελαίου και αερίου*

Τα πάγια στοιχεία πετρελαίου και αερίου αποτελούνται από ενσώματα πάγια στοιχεία και δαπάνες ανάπτυξης, που σχετίζονται άμεσα με την παραγωγή εκμεταλλεύσιμων κοιτασμάτων.

(δ) *Αποσβέσεις παγίων στοιχείων ενεργητικού*

Τα ενσώματα και ασώματα πάγια στοιχεία πετρελαίου και αερίου αποσβένονται με τη μέθοδο των συντελεστών ανά μονάδα παραγωγής. Οι συντελεστές ανά μονάδα παραγωγής βασίζονται σε αποδεδειγμένα αποθέματα, τα οποία είναι πετρέλαιο, αέριο και άλλα ορυκτά αποθέματα τα οποία εκτιμάται ότι θα ανακτηθούν από τις υπάρχουσες υποδομές με τη χρήση των τρεχουσών μεθόδων εκμετάλλευσης. Οι ποσότητες πετρελαίου και αερίου θεωρούνται παραχθείσες από τη στιγμή που μετρηθούν με όργανα μέτρησης στο συμβατικό σημείο μεταβίβασης στον αγοραστή ή στα σημεία διεξαγωγής της πώλησης και συγκεκριμένα στη βαλβίδα εξόδου της δεξαμενής αποθήκευσης της περιοχής του κοιτάσματος.

(ε) *Απομείωση – Πάγια στοιχεία ενεργητικού έρευνας και αξιολόγησης*

Έξοδα απόκτησης δικαιωμάτων έρευνας εξετάζονται για απομείωση όταν υπάρχουν ενδείξεις που υποδεικνύουν απομείωση. Για τους σκοπούς της αποτίμησης της απομείωσης τα έξοδα απόκτησης δικαιωμάτων έρευνας τα οποία υποβάλλονται σε εξέταση για απομείωση, ομαδοποιούνται στις υπάρχουσες μονάδες δημιουργίας ταμιακών ροών (ΜΔΤΡ) των παραγωγικών κοιτασμάτων που ανήκουν στην ίδια γεωγραφική περιφέρεια και το δικαίωμα έρευνας που αφορούν.

(στ) *Απομείωση – Αποδεδειγμένα ενσώματα πάγια στοιχεία ενεργητικού πετρελαίου και αερίου και ασώματα πάγια*

Αποδεδειγμένα ενσώματα πάγια στοιχεία πετρελαίου και αερίου και ασώματα πάγια, εξετάζονται για απομείωση όταν γεγονότα ή αλλαγές των περιστάσεων υποδεικνύουν ότι το τρέχον υπόλοιπο του παγίου δεν πρόκειται να ανακτηθεί. Η ζημία απομείωσης αναγνωρίζεται όταν το τρέχον υπόλοιπο του παγίου υπερβαίνει το ανακτήσιμο ποσό. Το ανακτήσιμο ποσό είναι το μεγαλύτερο μεταξύ της εύλογης του αξίας μείον τα έξοδα διάθεσης και της αξίας χρήσης του. Για τους σκοπούς της αξιολόγησης της απομείωσης, τα πάγια στοιχεία ομαδοποιούνται στο κατώτατο επίπεδο για το οποίο υπάρχουν ξεχωριστά αναγνωρίσιμες ταμιακές ροές.

2.10 Απομείωση αξίας μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Τα περιουσιακά στοιχεία που έχουν απροσδιόριστη ωφέλιμη ζωή, δεν αποσβένονται και υπόκεινται σε έλεγχο απομείωσης ετησίως ή και συχνότερα εάν υπάρχουν συγκεκριμένα γεγονότα και ενδείξεις τα οποία να υποδεικνύουν πιθανή απομείωση των στοιχείων. Τα περιουσιακά στοιχεία που αποσβένονται υπόκεινται σε έλεγχο απομείωσης της αξίας τους όταν υπάρχουν ενδείξεις ότι η λογιστική αξία τους δεν θα ανακτηθεί. Ζημία απομείωσης αναγνωρίζεται για το ποσό για το οποίο η λογιστική αξία του παγίου υπερβαίνει την ανακτήσιμη αξία του. Η ανακτήσιμη αξία είναι η μεγαλύτερη αξία μεταξύ εύλογης αξίας μειωμένη με το απαιτούμενο για την πώληση κόστος και αξίας χρήσεως (παρούσα αξία χρηματοοικονομικών που αναμένεται να δημιουργηθούν με βάση την εκτίμηση της διοίκησης για τις μελλοντικές οικονομικές και λειτουργικές συνθήκες). Για την εκτίμηση των ζημιών απομείωσης τα περιουσιακά στοιχεία εντάσσονται στις μικρότερες δυνατές μονάδες δημιουργίας ταμειακών ροών. Μη χρηματοοικονομικά στοιχεία εκτός από υπεραξία που έχουν υποστεί απομείωση επανεκτιμούνται για πιθανή αντιστροφή της απομείωσης σε κάθε ημερομηνία Ισολογισμού.

2.11 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

2.11.1 Ταξινόμηση

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία του Ομίλου ταξινομούνται στις παρακάτω κατηγορίες: Χρηματοοικονομικά στοιχεία σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, επενδύσεις διακρατούμενες στη λήξη, επενδύσεις δάνεια και απαιτήσεις και επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση. Η ταξινόμηση εξαρτάται από το σκοπό για τον οποίο αποκτήθηκαν τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία. Η Διοίκηση προσδιορίζει την ταξινόμηση κατά την αρχική αναγνώριση και στην περίπτωση των επενδύσεων διακρατούμενων στη λήξη, επανεξετάζει την ταξινόμηση σε κάθε ημερομηνία Ισολογισμού.

(α) Χρηματοοικονομικά στοιχεία σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων

Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο περιλαμβάνεται σε αυτήν την κατηγορία εάν αποκτάται με σκοπό να πωληθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα ή αν έχει χαρακτηριστεί έτσι από τη διοίκηση. Παράγωγα επίσης περιλαμβάνονται στην κατηγορία προς πώληση εκτός εάν προορίζονται για αντιστάθμιση κινδύνων. Περιουσιακά στοιχεία σε αυτήν την κατηγορία περιλαμβάνονται στο κυκλοφορούν ενεργητικό είτε εξαιτίας του ότι προορίζονται προς πώληση είτε προορίζονται να ρευστοποιηθούν εντός δώδεκα μηνών από την ημερομηνία του Ισολογισμού. Σε κάθε άλλη περίπτωση συμπεριλαμβάνονται στο μη-κυκλοφορούν ενεργητικό.

(β) Δάνεια και απαιτήσεις

Περιλαμβάνει μη παράγωγα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία με πάγιες ή προσδιορισμένες πληρωμές, τα οποία δεν διαπραγματεύονται σε ενεργές χρηματαγορές και δεν υπάρχει πρόθεση πώλησης αυτών. Περιλαμβάνονται στο κυκλοφορούν ενεργητικό, εκτός από εκείνα με λήξεις μεγαλύτερες των 12 μηνών από την ημερομηνία ισολογισμού, τα οποία περιλαμβάνονται στα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία.

(γ) Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ταξινομούνται ως διαθέσιμα προς πώληση στη περίπτωση που δεν έχουν πάγιες ή προσδιορισμένες πληρωμές και καθορισμένη λήξη, ενώ η διοίκηση του Ομίλου προτίθεται να τα διατηρήσει μεσομακροπρόθεσμα. Επίσης η κατηγορία περιλαμβάνει μη παράγωγα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία τα οποία δεν μπορούν να ενταχθούν σε κάποια άλλη από τις ανωτέρω κατηγορίες. Περιλαμβάνονται στα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία εφόσον η Διοίκηση δεν έχει την πρόθεση να τα ρευστοποιήσει εντός 12 μηνών από την ημερομηνία Ισολογισμού.

2.11.2 Αλλαγές στη Ταξινόμηση

Ο Όμιλος μπορεί να επιλέξει να αλλάξει τη ταξινόμηση ενός μη παράγωγου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου το οποίο αρχικά ταξινομήθηκε στη κατηγορία «Επενδύσεις διακρατούμενες στη λήξη», εάν το χρηματοοικονομικό στοιχείο δεν διατηρείται πλέον με αυτό το σκοπό. Χρηματοοικονομικά στοιχεία, εκτός των δανείων και απαιτήσεων, επιτρέπεται να επαναταξινομηθούν σε άλλη κατηγορία από την κατηγορία «Επενδύσεις διακρατούμενες στη λήξη», μόνο σε ακραίες περιπτώσεις γεγονότων που δεν θεωρούνται συνηθισμένα και δεν είναι πιθανόν να συμβούν ξανά στο άμεσο μέλλον. Επίσης ο Όμιλος μπορεί να επαναταξινομήσει χρηματοοικονομικά στοιχεία που βρίσκονται στις κατηγορίες «Επενδύσεις διακρατούμενες στη λήξη» ή «Διαθέσιμα προς πώληση», στη κατηγορία «Δάνεια και απαιτήσεις», στη περίπτωση που ο Όμιλος έχει τη πρόθεση και τη δυνατότητα να διατηρήσει αυτά τα χρηματοοικονομικά στοιχεία στο μέλλον ή μέχρι τη λήξη, την ημερομηνία της επαναταξινόμησης.

Αλλαγές στη ταξινόμηση γίνονται στην εύλογη αξία κατά την ημερομηνία της επαναταξινόμησης. Η εύλογη αξία γίνεται το νέο κόστος ή το νέο αναπόσβεστο κόστος κατά περίπτωση και κανένας αντιλογισμός κερδών ή ζημιών από μεταβολές της εύλογης αξίας που προέκυψαν πριν την επαναταξινόμηση, δεν μπορεί να γίνει. Το πραγματικό επιτόκιο για χρηματοοικονομικά στοιχεία που επαναταξινομήθηκαν στις κατηγορίες «Δάνεια και απαιτήσεις» ή «Επενδύσεις διακρατούμενες στη λήξη» καθορίζεται κατά την ημερομηνία επαναταξινόμησης. Περαιτέρω αυξήσεις στις εκτιμήσεις χρηματοοικονομικών ροών, δεν αναπροσαρμόζουν το πραγματικό επιτόκιο αναδρομικά.

2.11.3 Αναγνώριση και Επιμέτρηση

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία που επιμετρούνται σε εύλογη αξία μέσω της κατάστασης αποτελεσμάτων αναγνωρίζονται αρχικά σε εύλογη αξία και οι δαπάνες συναλλαγής εξοδοποιούνται στα αποτελέσματα.

Οι αγορές και οι πωλήσεις χρηματοοικονομικών στοιχείων αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία της συναλλαγής που είναι και η ημερομηνία που ο Όμιλος δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει την επένδυση. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία αρχικά αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία τους πλέον των άμεσα επιρριπτέων στη συναλλαγή δαπανών για όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία που δεν αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία διαγράφονται όταν το δικαίωμα στις ταμειακές ροές από τις επενδύσεις λήγει ή μεταβιβάζεται και ο Όμιλος έχει μεταβιβάσει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τις ανταμοιβές που συνεπάγεται η ιδιοκτησία.

Δάνεια και απαιτήσεις, καθώς και τα διακρατούμενα ως τη λήξη χρηματοοικονομικά στοιχεία αναγνωρίζονται στο αναπόσβεστο κόστος με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Πραγματοποιηθέντα και εξ αποτιμήσεως κέρδη ή ζημιές που προκύπτουν από μεταβολή στην εύλογη αξία των στοιχείων της κατηγορίας «χρηματοοικονομικά στοιχεία μέσω αποτελεσμάτων» καταχωρούνται στα αποτελέσματα στην περίοδο που προκύπτουν. Τα κέρδη ή ζημιές εξ αποτιμήσεως που προκύπτουν από την μεταβολή στην εύλογη αξία χρηματικών και μη χρηματικών χρηματοοικονομικών στοιχείων που είναι διαθέσιμα προς πώληση περιλαμβάνονται στα λοιπά συνολικά έσοδα. Όταν επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση πωληθούν ή απομειωθούν η συσσωρευμένη μεταβολή στην εύλογη αξία τους μεταφέρεται στα αποτελέσματα σαν κέρδη ή ζημιές από επενδύσεις σε χρεόγραφα.

Οι εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που είναι διαπραγματεύσιμα σε ενεργές αγορές προσδιορίζονται από τις τρέχουσες τιμές ζήτησης. Για τα μη διαπραγματεύσιμα στοιχεία οι εύλογες αξίες προσδιορίζονται με τη χρήση τεχνικών αποτίμησης όπως ανάλυση πρόσφατων συναλλαγών, συγκρίσιμων στοιχείων που διαπραγματεύονται και προεξόφληση ταμειακών ροών που απεικονίζονται ανάλογα με τις πραγματικές συνθήκες του εκδότη.

2.11.4 Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών εργαλείων

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία μπορούν να συμψηφιστούν με χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις και το καθαρό υπόλοιπο να εμφανισθεί στον Ισολογισμό εφόσον υπάρχει σχετικό νομικά κατοχυρωμένο δικαίωμα και υπάρχει και η πρόθεση να διακανονισθεί το συμψηφισμένο υπόλοιπο ή να εισπραχθεί η απαίτηση και καταβληθεί η υποχρέωση ταυτόχρονα. Το νομικά κατοχυρωμένο δικαίωμα δεν πρέπει να εξαρτάται από μελλοντικό γεγονός

και να δύναται να ασκηθεί κατά τη συνήθη πορεία των εργασιών της επιχείρησης καθώς και σε περίπτωση αθέτησης, αφερεγγυότητας ή πτώχευσης της εταιρείας ή του αντισυμβαλλόμενου.

2.11.5 Απομείωση αξίας χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

(α) Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος

Σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού ο Όμιλος εκτιμά αν υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις που να οδηγούν στο συμπέρασμα ότι τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία έχουν υποστεί απομείωση. Ο έλεγχος απομείωσης των δανείων και απαιτήσεων περιγράφεται στην σημείωση 2.15.

(β) Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

Για μετοχές εταιρειών που έχουν ταξινομηθεί ως χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση, τέτοια ένδειξη συνιστά η σημαντική ή παρατεταμένη μείωση της εύλογης αξίας σε σχέση με το κόστος κτήσεως. Αν στοιχειοθετείται απομείωση, η σωρευμένη στα ίδια κεφάλαια ζημιά - που είναι η διαφορά μεταξύ κόστους κτήσεως και εύλογης αξίας μείον προγενέστερες ζημιές απομείωσης που είχαν αναγνωριστεί στα αποτελέσματα για το συγκεκριμένο χρηματοοικονομικό στοιχείο - μεταφέρεται στα αποτελέσματα. Οι ζημιές απομείωσης των συμμετοχικών τίτλων που καταχωρούνται στα αποτελέσματα δεν αναστρέφονται μέσω των αποτελεσμάτων.

2.12 Παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία και δραστηριότητες αντιστάθμισης κινδύνων

Στα πλαίσια της διαχείρισης κινδύνου, ο Όμιλος χρησιμοποιεί παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα επί συναλλάγματος και εμπορευμάτων για να αντισταθμίσει τους κινδύνους που συνδέονται με τη μελλοντική διακύμανση των συναλλαγματικών ισοτιμιών και των τιμών των εμπορευμάτων. Αυτά τα παράγωγα χρηματοοικονομικά εργαλεία αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη τους αξία κατά την ημερομηνία συμβάσεως και μεταγενέστερα επιμετρούνται στην εύλογή τους αξία. Οι μεταβολές στην εύλογη αξία των παράγωγων χρηματοοικονομικών εργαλείων αναγνωρίζονται σε κάθε ημερομηνία Ισολογισμού είτε στην κατάσταση αποτελεσμάτων είτε στα ίδια κεφάλαια, ανάλογα με το κατά πόσο το παράγωγο χρηματοοικονομικό μέσο πληροί τις προϋποθέσεις της λογιστικής αντιστάθμισης κινδύνων και, εφόσον αυτό ισχύει, ανάλογα με τη φύση του αντικειμένου αντιστάθμισης. Ο Όμιλος κατηγοριοποιεί τα παράγωγα :

(α) Σε αντιστάθμιση της εύλογης αξίας που έχει αναγνωριστεί σαν ενεργητικό ή παθητικό στοιχείο ή μια εταιρική υποχρέωση (fair value hedge) και

(β) Σε αντιστάθμιση συγκεκριμένου κινδύνου συνδεδεμένου με αναγνωρισμένο χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού ή παθητικού ή μια συναλλαγή που είναι πολύ πιθανό να πραγματοποιηθεί (αντιστάθμιση μελλοντικών ταμειακών ροών- cash flow hedge).

Ο Όμιλος καταγράφει κατά την ημερομηνία συναλλαγής τη σχέση μεταξύ του αντισταθμιστικού εργαλείου και του αντικειμένου αντιστάθμισης καθώς και το σκοπό διαχείρισης κινδύνου και της στρατηγικής υλοποίησης συναλλαγών αντιστάθμισης κινδύνου. Ο Όμιλος καταγράφει επίσης, τόσο κατά τη δημιουργία της συναλλαγής αντιστάθμισης όσο και στη συνέχεια, το κατά πόσο τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται σε αυτές τις συναλλαγές είναι αποτελεσματικά στο να αντισταθμίζουν διακυμάνσεις στις εύλογες αξίες ή στις ταμειακές ροές των αντικειμένων αντιστάθμισης.

Τα χρηματοοικονομικά παράγωγα τα οποία χρησιμοποιούνται για τη διαχείριση κινδύνου συμπεριλαμβάνουν χρηματιστηριακά συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (ICE futures), εξωχρηματιστηριακά συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης, και δικαιώματα προαίρεσης (options).

Αντιστάθμιση μελλοντικών ταμειακών ροών

Το μέρος των μεταβολών στην εύλογη αξία που αναλογεί στην αποτελεσματική αντιστάθμιση του κινδύνου, αναγνωρίζεται στην καθαρή θέση. Οποιοδήποτε κέρδος ή ζημιά απορρέει από μεταβολές στην εύλογη αξία που αναλογεί στη μη αποτελεσματική αντιστάθμιση κινδύνων, αναγνωρίζεται άμεσα στη κατάσταση αποτελεσμάτων, στα «Λοιπά έσοδα/ (έξοδα) και λοιπά κέρδη / (ζημιές)». Τα συσσωρευμένα ποσά στα ίδια κεφάλαια ανακυκλώνονται μέσω της κατάστασης συνολικών εισοδημάτων στο κόστος πωληθέντων στις περιόδους όπου το

αντικείμενο αντιστάθμισης επηρεάζει το αποτέλεσμα (όταν δηλαδή λαμβάνει χώρα η προβλεπόμενη προς αντιστάθμιση συναλλαγή).

Όταν ένα χρηματοοικονομικό εργαλείο αντιστάθμισης ταμειακών ροών λήξει, πουληθεί, ή πλέον δεν πληρεί τα κριτήρια αντιστάθμισης ταμειακών ροών, συσσωρευμένα κέρδη ή ζημιές που υπάρχουν στα ίδια κεφάλαια παραμένουν εκεί έως ότου η προβλεπόμενη συναλλαγή αναγνωριστεί τελικά στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Στην περίπτωση που δεν αναμένεται να πραγματοποιηθεί η προβλεπόμενη συναλλαγή, η λογιστική αντιστάθμισης κινδύνων διακόπτεται και τα συσσωρευμένα κέρδη / ζημιές που βρίσκονται στα ίδια κεφάλαια μεταφέρονται άμεσα στην κατάσταση αποτελεσμάτων στα «Λοιπά έσοδα/ (έξοδα) και λοιπά κέρδη / (ζημιές)».

Παράγωγα προς πώληση

Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά εργαλεία που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις λογιστικής αντιστάθμισης κινδύνου ταξινομούνται ως παράγωγα προς πώληση και επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης αποτελεσμάτων. Διακυμάνσεις στην εύλογη αξία αυτών των παραγώγων που δεν τηρούν τις προϋποθέσεις λογιστικής αντιστάθμισης κινδύνου αναγνωρίζονται άμεσα στην κατάσταση συνολικών αποτελεσμάτων.

2.13 Κρατικές επιχορηγήσεις

Οι κρατικές επιχορηγήσεις αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία τους όταν υπάρχει επαρκής βεβαιότητα ότι η επιχορήγηση θα εισπραχθεί και ότι ο Όμιλος θα συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις. Επιχορηγήσεις που σχετίζονται με πάγια περιουσιακά στοιχεία αρχικά αναγνωρίζονται σαν κρατικές επιχορηγήσεις επομένων περιόδων και συμπεριλαμβάνονται στις «Λοιπές υποχρεώσεις» ως κρατικές επιχορηγήσεις. Μετά πιστώνονται στα αποτελέσματα κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής των παγίων που αναφέρονται σε άμεση σχέση με τις αποσβέσεις του συγκεκριμένου παγίου.

2.14 Αποθέματα

Τα αποθέματα αποτελούνται από αργό πετρέλαιο και λοιπές πρώτες ύλες, διυλισμένα και ημιτελή προϊόντα, πετροχημικά, αναλώσιμα, ανταλλακτικά και λοιπά υλικά.

Τα αποθέματα αποτιμώνται στην χαμηλότερη αξία μεταξύ κόστους κτήσεως και καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας. Το κόστος προσδιορίζεται με την μέθοδο του μηνιαίου μέσου σταθμικού κόστους. Το κόστος των τελικών και ημιτελών προϊόντων περιλαμβάνει την αξία των πρώτων υλών, άμεσες δαπάνες προσωπικού, λοιπά άμεσα κόσστη και γενικά βιομηχανικά έξοδα. Δεν περιλαμβάνει τα κόσστη δανεισμού. Η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία εκτιμάται με βάση τις τρέχουσες τιμές πώλησης των αποθεμάτων στα πλαίσια της συνήθους δραστηριότητας, αφαιρουμένων των εκτιμώμενων δαπανών ολοκλήρωσης του αποθέματος και των εκτιμώμενων εξόδων πώλησης που χρειάζονται για την ολοκλήρωση της πώλησης. Τα ανταλλακτικά που καταναλώνονται μέσα στο χρόνο τηρούνται λογιστικά ως αποθέματα και αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα όταν καταναλώνονται.

2.15 Εμπορικές απαιτήσεις

Οι απαιτήσεις από πελάτες με πιστωτικούς όρους συνήθως από 20 έως 90 μέρες, αρχικά καταχωρούνται στην εύλογη αξία τους και μεταγενέστερα επιμετρώνται στο αναπόσβεστο κόστος με την χρήση του πραγματικού επιτοκίου, αφαιρουμένων των προβλέψεων απομείωσης. Οι προβλέψεις απομείωσης αναγνωρίζονται όταν υπάρχει σοβαρή ένδειξη ότι ο Όμιλος δεν είναι σε θέση να εισπράξει όλα τα ποσά που οφείλονται με βάση τους συμβατικούς όρους.

Οι εμπορικές απαιτήσεις περιλαμβάνουν συναλλαγματικές και γραμμάτια εισπρακτέα από τους πελάτες.

Σοβαρά οικονομικά προβλήματα του πελάτη, η πιθανότητα χρεοκοπίας ή οικονομική αναδιοργάνωση και η αδυναμία τακτικών πληρωμών θεωρούνται ενδείξεις ότι η απαίτηση καθίσταται αβέβαιη. Το ποσό της πρόβλεψης απομείωσης είναι η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας των απαιτήσεων και της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών, προεξοφλουμένων με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο. Το ποσό της ζημιάς απομείωσης καταχωρείται ως έξοδο στα αποτελέσματα και συμπεριλαμβάνεται στα «Έξοδα πωλήσεων και λειτουργίας διάθεσης».

Εάν σε μεταγενέστερη περίοδο, η ζημία απομείωσης μειωθεί και η μείωση αυτή μπορεί να συνδεθεί αντικειμενικά σε γεγονότα που έλαβαν χώρα μετά την αναγνώριση της ζημίας απομείωσης (για παράδειγμα βελτίωση της πιστοληπτικής ικανότητας του οφειλέτη), η αντιστροφή της ζημίας αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

2.16 Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα

Τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα περιλαμβάνουν τα μετρητά, τις καταθέσεις όψεως και προθεσμίας, καθώς και άλλες βραχυπρόθεσμες επενδύσεις οι οποίες είναι ρευστοποιήσιμες εντός περιόδου που δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες. Οι δεσμευμένες καταθέσεις περιλαμβάνουν τραπεζικές καταθέσεις οι οποίες έχουν δεσμευθεί ως εγγύηση για τη σύναψη δανειακών συμβάσεων.

2.17 Μετοχικό κεφάλαιο

Το μετοχικό κεφάλαιο περιλαμβάνει κοινές μετοχές της Εταιρείας. Άμεσα έξοδα για την έκδοση μετοχών, εμφανίζονται μετά την αφαίρεση του σχετικού φόρου εισοδήματος και μειώνονται από το κόστος της έκδοσης.

2.18 Δανεισμός

Τα δάνεια καταχωρούνται αρχικά στην εύλογη αξία τους, μειωμένα με τα τυχόν άμεσα έξοδα που προκύπτουν από την πραγματοποίηση της συναλλαγής. Μεταγενέστερα αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος. Τυχόν διαφορά μεταξύ του εισπραχθέντος ποσού (αφαιρουμένων των σχετικών εξόδων) και της αξίας εξόφλησης αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα κατά την διάρκεια του δανεισμού βάσει της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου.

Έξοδα δανείων που καταβάλλονται κατά την υπογραφή των νέων πιστώσεων αναγνωρίζονται ως έξοδα του δανείου εφόσον γίνει ανάληψη μέρους ή και του συνόλου της νέας πιστωτικής γραμμής. Σε αυτή την περίπτωση καταχωρούνται ως μελλοντικά έξοδα δανείων μέχρι να γίνει η ανάληψη. Εφόσον δεν χρησιμοποιηθούν τα νέα δάνεια, μερικώς ή στο σύνολό τους, τότε αυτά τα έξοδα περιλαμβάνονται στα προπληρωθέντα έξοδα και αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα κατά τη διάρκεια ζωής της σχετικής πιστωτικής γραμμής.

Τα δάνεια διαγράφονται από τον ισολογισμό όταν η υποχρέωση που είχε προκύψει από το συμβόλαιο ακυρώνεται, εκπνέει ή δεν υφίσταται. Η διαφορά μεταξύ του υπολοίπου του δανείου το οποίο διαγράφηκε ή μεταβιβάστηκε σε κάποιον άλλο, και του ποσού που πληρώθηκε, συμπεριλαμβανομένων και μη χρηματικών στοιχείων που μεταβιβάστηκαν ή υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν, αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα σαν Λοιπά Έσοδα/Έξοδα ή σαν Χρηματοοικονομικά Έσοδα/Έξοδα.

Τα δάνεια χαρακτηρίζονται ως βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις εκτός εάν ο Όμιλος έχει το οριστικό δικαίωμα να αναβάλλει την εξόφληση για τουλάχιστον 12 μήνες μετά την ημερομηνία του Ισολογισμού. Κατά την ημερομηνία του ισολογισμού, οι τραπεζικές υπεραναλήψεις περιλαμβάνονται στον ισολογισμό στον βραχυπρόθεσμο δανεισμό και στην κατάσταση ταμειακών ροών στις χρηματοδοτικές δραστηριότητες.

Σε περιπτώσεις όπου γίνεται επαναδιαπραγμάτευση των υπάρχοντων δανείων της Εταιρείας, αυτή θα μπορούσε να οδηγήσει σε τροποποίηση ή ανταλλαγή δανείων με τους δανειστές που θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί με διάφορους τρόπους. Εάν η τροποποίηση ή η ανταλλαγή των δανείων αντιπροσωπεύει μια διευθέτηση του αρχικού χρέους, ή απλώς μια επαναδιαπραγμάτευση του χρέους αυτού, καθορίζει το λογιστικό χειρισμό που πρέπει να εφαρμόζεται από τον οφειλέτη. Όταν οι όροι των υφιστάμενων δανείων είναι ουσιαστικά διαφορετικοί από τους όρους των τροποποιημένων ή ανταλασσόμενων δανείων, μια τέτοια τροποποίηση ή ανταλλαγή αντιμετωπίζεται ως αποαναγνώριση του αρχικού δανεισμού και η διαφορά που προκύπτει αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα της χρήσης.

Ο Όμιλος θεωρεί ότι οι όροι είναι σημαντικά διαφορετικοί είτε όταν η προεξοφλημένη παρούσα αξία των μελλοντικών ταμειακών ροών, βάσει των νέων όρων, συμπεριλαμβανομένων τυχόν εξόδων ή αμοιβών που προκύπτουν χρησιμοποιώντας το αρχικό πραγματικό επιτόκιο, είναι τουλάχιστον 10% διαφορετική από την προεξοφλημένη παρούσα αξία των υπολειπόμενων ταμειακών ροών του αρχικού δανεισμού είτε όταν υπάρχει μια

σημαντική αλλαγή στους όρους λαμβάνοντας υπόψη ποιοτικά κριτήρια. Τα ποιοτικά κριτήρια μπορεί να περιλαμβάνουν:

- το νόμισμα στο οποίο εκφράζεται ο δανεισμός
- το επιτόκιο (π.χ. από σταθερό σε κυμαινόμενο)
- αλλαγές σε περιοριστικούς όρους ενός συμβολαίου ("covenants").

2.19 Τρέχουσα και αναβαλλόμενη φορολογία

Ο φόρος εισοδήματος της περιόδου αποτελείται από την τρέχουσα και την αναβαλλόμενη φορολογία. Ο φόρος αναγνωρίζεται στην «Κατάσταση συνολικών εισοδημάτων» εκτός και αν σχετίζεται με ποσά που έχουν αναγνωριστεί απευθείας στα Ίδια Κεφάλαια. Σε αυτήν την περίπτωση ο φόρος αναγνωρίζεται επίσης στα Ίδια Κεφάλαια.

Το έξοδο/έσοδο φόρου για τη περίοδο είναι ο πληρωτέος φόρος που υπολογίζεται στο φορολογητέο αποτέλεσμα της περιόδου βάσει του ισχύοντος φορολογικού συντελεστή στην κάθε χώρα/δικαιοδοσία στην οποία έχει παρουσία ο Όμιλος, προσαρμοσμένο στις μεταβολές στην αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση ή υποχρέωση που αφορούν προσωρινές διαφορές ή μη χρησιμοποιημένες φορολογικές ζημιές.

Ο φόρος εισοδήματος επί των κερδών, υπολογίζεται με βάση τη φορολογική νομοθεσία που έχει θεσπιστεί κατά την ημερομηνία Ισολογισμού στις χώρες όπου έχουν έδρα οι εταιρείες του Ομίλου και αναγνωρίζεται ως έξοδο την περίοδο κατά την οποία προκύπτουν τα κέρδη. Η διοίκηση ανά διαστήματα αξιολογεί τις περιπτώσεις όπου η κείμενη φορολογική νομοθεσία χρήζει ερμηνείας. Όπου κρίνεται απαραίτητο γίνονται προβλέψεις επί των ποσών που αναμένεται να πληρωθούν στις φορολογικές αρχές.

Ο αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος προσδιορίζεται με την μέθοδο της υποχρέωσης που προκύπτει από τις προσωρινές διαφορές μεταξύ της λογιστικής αξίας και της φορολογικής βάσης των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων που εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις. Αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος δεν λογίζεται εάν προκύπτει από την αρχική αναγνώριση στοιχείου ενεργητικού ή παθητικού σε συναλλαγή, εκτός επιχειρηματικής σύνενοσης, η οποία όταν έγινε δεν επηρέασε ούτε το λογιστικό ούτε το φορολογικό κέρδος ή ζημία. Ο αναβαλλόμενος φόρος προσδιορίζεται με τους φορολογικούς συντελεστές και νόμους που ισχύουν κατά την ημερομηνία του ισολογισμού και αναμένεται να ισχύσουν όταν οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις θα πραγματοποιηθούν ή οι αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις θα αποπληρωθούν.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται μόνο όταν είναι πιθανόν ότι θα υπάρξει μελλοντικό φορολογητέο κέρδος για την χρησιμοποίηση της προσωρινής διαφοράς που δημιουργεί την αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις συμψηφίζονται μόνο εάν επιτρέπεται νομικά ο συμψηφισμός φορολογικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων και εφόσον οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις προκύπτουν από την ίδια φορολογούσα αρχή επί της οντότητας που φορολογείται ή και επί διαφορετικών οντοτήτων και υπάρχει η πρόθεση η τακτοποίηση να γίνει με συμψηφισμό.

2.20 Παροχές στο προσωπικό

(α) Υποχρεώσεις λόγω συνταξιοδότησης

Ο Όμιλος συμμετέχει σε διάφορα συνταξιοδοτικά προγράμματα. Οι πληρωμές καθορίζονται από την εκάστοτε τοπική νομοθεσία και τους κανονισμούς των ταμείων. Οι διάφορες εταιρείες του Ομίλου έχουν προγράμματα καθορισμένων παροχών και προγράμματα καθορισμένων εισφορών.

Πρόγραμμα καθορισμένων παροχών είναι ένα συνταξιοδοτικό πρόγραμμα το οποίο καθορίζει ένα συγκεκριμένο ποσό παροχής συντάξεως το οποίο θα εισπράξει ο εργαζόμενος όταν συνταξιοδοτηθεί το οποίο συνήθως εξαρτάται από ένα ή περισσότερους παράγοντες όπως η ηλικία, τα χρόνια προϋπηρεσίας και το ύψος των αποδοχών.

Πρόγραμμα καθορισμένων εισφορών είναι ένα συνταξιοδοτικό πρόγραμμα στα πλαίσια του οποίου ο Όμιλος πραγματοποιεί καθορισμένες πληρωμές σε ένα ξεχωριστό νομικό πρόσωπο. Ο Όμιλος δεν έχει καμία νομική υποχρέωση να πληρώσει επί πλέον εισφορές εάν το ταμείο δεν έχει επαρκή περιουσιακά στοιχεία για να πληρώσει σε όλους τους εργαζομένους τις παροχές που σχετίζονται με την υπηρεσία τους στην παρούσα και τις προηγούμενες χρονικές περιόδους.

Για τα προγράμματα καθορισμένων εισφορών ο Όμιλος πληρώνει εισφορές σε ασφαλιστικά ταμεία του δημοσίου σε υποχρεωτική βάση. Ο Όμιλος δεν έχει άλλη υποχρέωση εφόσον έχει πληρώσει τις εισφορές του. Οι εισφορές αναγνωρίζονται ως δαπάνες προσωπικού όποτε προκύπτει οφειλή. Εισφορές που προπληρώνονται αναγνωρίζονται σαν στοιχείο του ενεργητικού σε περίπτωση που υπάρχει δυνατότητα επιστροφής των χρημάτων ή συμψηφισμός με μελλοντικές οφειλές.

Η υποχρέωση που αναγνωρίζεται στον Ισολογισμό για τα προγράμματα καθορισμένων παροχών είναι η παρούσα αξία της υποχρέωσης για την καθορισμένη παροχή, κατά την ημερομηνία Ισολογισμού, μειωμένη κατά την εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων του προγράμματος. Η υποχρέωση της καθορισμένης παροχής υπολογίζεται ετησίως από ανεξάρτητο αναλογιστή με τη χρήση της μεθόδου της προβλεπόμενης πιστωτικής μονάδας (projected unit credit method). Η παρούσα αξία της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών υπολογίζεται με προεξόφληση των μελλοντικών χρηματικών εκροών με συντελεστή προεξόφλησης το επιτόκιο των μακροπροθέσμων υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης εταιρικών ομολόγων που εκφράζονται στο ίδιο νόμισμα με τις πληρωμές των εισφορών και έχουν διάρκεια περίπου ίση με το συνταξιοδοτικό πρόγραμμα.

Το κόστος τρέχουσας απασχόλησης των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών αναγνωρίζεται στη κατάσταση αποτελεσμάτων στις συνταξιοδοτικές παροχές, εκτός αν έχει ήδη συμπεριληφθεί στο κόστος κάποιου περιουσιακού στοιχείου και προκύπτει από την απασχόληση των εργαζόμενων την τρέχουσα περίοδο, λοιπές παροχές, περικοπές και διακανονισμούς, αυξάνοντας την σχετική υποχρέωση. Τα χρηματοοικονομικά έξοδα/έσοδα υπολογίζονται εφαρμόζοντας το επιτόκιο προεξόφλησης στο καθαρό υπόλοιπο της υποχρέωσης προγραμμάτων καθορισμένων παροχών και της εύλογης αξίας των στοιχείων ενεργητικού.

Τα αναλογιστικά κέρδη ή ζημιές που προκύπτουν από εμπειρικές αναπροσαρμογές και αλλαγές σε αναλογιστικές παραδοχές χρεώνονται ή πιστώνονται στα ίδια κεφάλαια, στα λοιπά συνολικά έσοδα κατά την περίοδο την οποία προκύπτουν.

Το κόστος προϋπηρεσίας αναγνωρίζεται απευθείας στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

(β) Παροχές τερματισμού της απασχόλησης

Οι παροχές τερματισμού της απασχόλησης πληρώνονται όταν οι εργαζόμενοι αποχωρούν πριν την ημερομηνία συνταξιοδοτήσεως ή όταν ο εργαζόμενος αποχωρήσει οικειοθελώς με αντάλλαγμα αυτές τις παροχές. Ο Όμιλος καταχωρεί αυτές τις παροχές το νωρίτερο από τις ακόλουθες ημερομηνίες: (α) όταν ο Όμιλος δεν μπορεί πλέον να αποσύρει την προσφορά των παροχών αυτών και β) όταν η εταιρία αναγνωρίζει κόστος αναδιάρθρωσης που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΔΛΠ 37 και συμπεριλαμβάνει την καταβολή των παροχών λήξης. Στην περίπτωση μίας προσφοράς που γίνεται για να ενθαρρύνει την εθελουσία αποχώρηση, οι παροχές εξόδου υπολογίζονται με βάση τον αριθμό των εργαζομένων που αναμένεται να δεχτούν την προσφορά. Παροχές τερματισμού της απασχόλησης που οφείλονται 12 μήνες μετά την ημερομηνία του Ισολογισμού προεξοφλούνται στην παρούσα αξία τους.

(γ) Παροχές σε συμμετοχικούς τίτλους ή με βάση την αξία των συμμετοχικών τίτλων

Ο Όμιλος έχει σε ισχύ ένα πρόγραμμα αποδοχών βασισμένο σε μετοχικούς τίτλους. Το συνολικό ποσό της δαπάνης κατά τη διάρκεια της περιόδου ωρίμανσης του δικαιώματος καθορίζεται με βάση την εύλογη αξία του προγράμματος κατά την περίοδο που προσφέρεται το δικαίωμα. Οι προϋποθέσεις που δεν σχετίζονται με την αγορά περιλαμβάνονται στις υποθέσεις για τον καθορισμό του αριθμού των δικαιωμάτων που αναμένεται να εξασκηθούν. Σε κάθε ημερομηνία Ισολογισμού ο Όμιλος αναθεωρεί τις εκτιμήσεις για τον αριθμό των δικαιωμάτων που αναμένεται να εξασκηθούν. Αναγνωρίζει την επίδραση της αναθεώρησης των αρχικών εκτιμήσεων, εφόσον υπάρξει, στα αποτελέσματα με ανάλογη προσαρμογή των ιδίων κεφαλαίων.

Κατά την άσκηση των δικαιωμάτων, η Εταιρεία εκδίδει νέες μετοχές. Τα ποσά που εισπράττονται καθαρά από άμεσα έξοδα της συναλλαγής, καταχωρούνται στο μετοχικό κεφάλαιο (ονομαστική αξία) και στο αποθεματικό υπέρ το άρτιο, κατά την άσκηση των δικαιωμάτων.

2.21 Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις

Οι προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία τους και μεταγενέστερα επιμετρούνται σύμφωνα με το αποσβεσμένο κόστος όπου και χρησιμοποιείται η μέθοδος του πραγματικού επιτοκίου. Οι υποχρεώσεις ταξινομούνται σε βραχυπρόθεσμες αν η πληρωμή επίκειται εντός ενός έτους ή λιγότερο. Εάν όχι, παρουσιάζονται μέσα στις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις.

2.22 Προβλέψεις

Προβλέψεις για αποκατάσταση περιβάλλοντος, έξοδα αναδιοργάνωσης και νομικές υποθέσεις γίνονται όταν ο Όμιλος έχει νομικές ή άλλες συμβατικές υποχρεώσεις που απορρέουν από πράξεις του παρελθόντος, είναι πιθανόν να χρειασθούν μελλοντικές εκροές για την διευθέτηση αυτών των υποχρεώσεων και τα σχετικά ποσά μπορούν να υπολογισθούν με σχετική ακρίβεια. Προβλέψεις αναδιάρθρωσης περιλαμβάνουν πρόστιμα λόγω τερματισμού συμβάσεων μισθώσεων και αμοιβές λόγω εξόδου από την υπηρεσία εργαζομένων. Προβλέψεις δεν μπορεί να γίνουν για ενδεχόμενες μελλοντικές λειτουργικές ζημιές.

Οι προβλέψεις υπολογίζονται με βάση την παρούσα αξία των εκτιμήσεων της διοίκησης και αφορούν στη δαπάνη που θα χρειαστεί για την διευθέτηση των αναμενόμενων υποχρεώσεων κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού. Ο συντελεστής προεξόφλησης που χρησιμοποιείται αντικατοπτρίζει τις συνθήκες της αγοράς και τη διαχρονική αξία του χρήματος καθώς επίσης και επαυξήσεις σχετικές με την υποχρέωση.

Ο λογιστικός χειρισμός που πραγματοποιεί ο Όμιλος σχετικά με την υποχρέωση πλήρωσης συγκεκριμένων στόχων εκπομπών CO₂, είναι ο ακόλουθος: Το ευρωπαϊκό Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών (ΣΕΔΕ) κατανέμει ετησίως στα ευρωπαϊκά διυλιστήρια, καθορισμένο αριθμό δικαιωμάτων εκπομπών ρυπογόνων αερίων. Ο Όμιλος αναγνωρίζει τα δικαιώματα που λαμβάνει στο κόστος και αναγνωρίζει πρόβλεψη για το ποσό που θα πρέπει να πληρώσει εφόσον οι εκπομπές του κατά τη διάρκεια της χρονιάς ξεπεράσουν τα δικαιώματα που έχουν ληφθεί. Η πρόβλεψη αναγνωρίζεται ως το ποσό με το οποίο αναμένεται να επιβαρυνθεί ο Όμιλος κατά την εξόφληση της υποχρέωσης και ισούται με την αγοραία, κατά την ημερομηνία του ισολογισμού, τιμή των δικαιωμάτων που απαιτούνται για την κάλυψη των εκπομπών που έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι την ημερομηνία αυτή.

2.23 Περιβαλλοντικές υποχρεώσεις

Οι περιβαλλοντικές δαπάνες που σχετίζονται με τρέχοντα ή μελλοντικά έσοδα, κεφαλαιοποιούνται ή εξοδοποιούνται ανάλογα με την περίπτωση. Οι δαπάνες που αφορούν υποχρεώσεις που δημιουργήθηκαν από παρελθούσες δραστηριότητες και που δεν συμβάλλουν στα τρέχοντα ή μελλοντικά έσοδα της εταιρείας, εξοδοποιούνται.

Ο Όμιλος εφαρμόζει πολιτική για την προστασία του περιβάλλοντος η οποία συμμορφώνεται με την ισχύουσα νομοθεσία και τους όρους που απορρέουν από τις περιβαλλοντικές και λειτουργικές άδειες των δραστηριοτήτων του. Για τη συμμόρφωση με όλους τους σχετικούς όρους και κανονισμούς ο Όμιλος έχει εφαρμόσει σύστημα παρακολούθησης των διαφόρων παραμέτρων, σύμφωνα και με τις απαιτήσεις των αρμοδίων αρχών. Επίσης προσαρμόζει τα επενδυτικά του προγράμματα για δαπάνες που απαιτούνται για γνωστές μελλοντικές περιβαλλοντολογικές απαιτήσεις. Οι παραπάνω δαπάνες προεκτιμούνται από σχετικές περιβαλλοντικές μελέτες.

Υποχρεώσεις για περιβαλλοντικές δαπάνες επανόρθωσης ή καθαρισμού αναγνωρίζονται όταν οι σχετικές περιβαλλοντικές μελέτες ή εργασίες καθαρισμού είναι πιθανές και οι σχετικές δαπάνες μπορούν εύλογα να εκτιμηθούν. Γενικά, η δημιουργία των σχετικών προβλέψεων συμπίπτει με τη δέσμευση από μέρους του Ομίλου Εταιρείας να προβεί σε υλοποίηση επίσημου σχεδίου δράσης, σε περίπτωση αποβιομηχανοποίησης ή σε περίπτωση κλεισίματος ανεργών εγκαταστάσεων. Το ποσό της πρόβλεψης είναι η καλύτερη δυνατή εκτίμηση

των απαιτούμενων δαπανών. Εάν η διαχρονική αξία του χρήματος είναι σημαντική, το ποσό της πρόβλεψης που αναγνωρίζεται είναι η παρούσα αξία των εκτιμώμενων μελλοντικών δαπανών.

2.24 Αναγνώριση εσόδων

Τα έσοδα περιλαμβάνουν την εύλογη αξία των πωλήσεων αγαθών και παροχής υπηρεσιών, καθαρά από Φόρους Προστιθέμενης Αξίας, τελωνειακά τέλη, εκπτώσεις και επιστροφές. Τα έσοδα αναγνωρίζονται όταν υπάρχει η πιθανότητα τα οικονομικά οφέλη να εισρεύσουν στον Όμιλο και μπορούν να αποτιμηθούν αξιόπιστα. Τα έσοδα αναγνωρίζονται ως ακολούθως:

(α) Πωλήσεις αγαθών στη χονδρική αγορά

Οι πωλήσεις αγαθών αναγνωρίζονται όταν ο Όμιλος παραδίδει την ιδιοκτησία και τους κινδύνους που σχετίζονται με την ιδιοκτησία των αγαθών στους πελάτες, τα αγαθά παραδίδονται στους πελάτες και γίνονται αποδεκτά από αυτούς και η είσπραξη της απαίτησης είναι εύλογα εξασφαλισμένη.

(β) Πωλήσεις αγαθών στην λιανική αγορά

Οι πωλήσεις αγαθών αναγνωρίζονται όταν μια εταιρεία του Ομίλου έχει παραδώσει προϊόντα στον πελάτη, ο πελάτης τα έχει αποδεχθεί και η δυνατότητα είσπραξης της οφειλής έχει σχετικά εξασφαλιστεί.

(γ) Παροχή υπηρεσιών

Τα έσοδα από παροχή υπηρεσιών αναγνωρίζονται κατά την περίοδο εκείνη όπου παρέχεται η υπηρεσία, σύμφωνα με το βαθμό ολοκλήρωσης της συναλλαγής, σε σχέση πάντα και με την πραγματική αξία της υπηρεσίας ως ποσοστό των συνολικών υπηρεσιών που έχουν συμφωνηθεί.

(δ) Έσοδα από τόκους

Τα έσοδα από τόκους αναγνωρίζονται αναλογικά με βάση το χρόνο και με την χρήση του πραγματικού επιτοκίου. Όταν υπάρχει απομείωση των απαιτήσεων, η λογιστική αξία αυτών μειώνεται στο ανακτήσιμο ποσό τους το οποίο είναι η παρούσα αξία των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών προεξοφλουμένων με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο όπου η έκπτωση κατανέμεται σαν έσοδο από τόκους.

(ε) Έσοδα από μερίσματα

Τα έσοδα από μερίσματα αναγνωρίζονται όταν θεμελιώνεται το δικαίωμα είσπραξής τους.

2.25 Μισθώσεις

Οι μισθώσεις παγίων όπου ο Όμιλος διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και οφέλη της ιδιοκτησίας ταξινομούνται ως χρηματοδοτικές μισθώσεις. Οι χρηματοδοτικές μισθώσεις κεφαλαιοποιούνται με την έναρξη της μίσθωσης στη χαμηλότερη μεταξύ της εύλογης αξίας του παγίου στοιχείου ή της παρούσας αξίας των ελάχιστων μισθωμάτων. Κάθε μίσθωμα επιμερίζεται μεταξύ της υποχρέωσης και των χρηματοοικονομικών εξόδων έτσι ώστε να επιτυγχάνεται ένα σταθερό επιτόκιο στην υπολειπόμενη χρηματοοικονομική υποχρέωση. Οι αντίστοιχες υποχρεώσεις από μισθώματα, καθαρές από χρηματοοικονομικά έξοδα, απεικονίζονται στα «Δάνεια». Το μέρος του κόστους χρηματοδότησης της μίσθωσης που αντιστοιχεί σε τόκους αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα χρήσης κατά τη διάρκεια της μίσθωσης με τρόπο που να συνεπάγεται σταθερό επιτόκιο στο υπόλοιπο της υποχρέωσης στην κάθε περίοδο. Τα άγια που αποκτήθηκαν με χρηματοδοτική μίσθωση αποσβένονται στη μικρότερη περίοδο μεταξύ της ωφέλιμης ζωής των παγίων στοιχείων και της διάρκειας μίσθωσής τους.

Μισθώσεις όπου ένα σημαντικό μέρος των κινδύνων και των οφελών της ιδιοκτησίας διατηρούνται από τον εκμισθωτή ταξινομούνται ως λειτουργικές μισθώσεις. Οι πληρωμές που γίνονται για λειτουργικές μισθώσεις (καθαρές από τυχόν κίνητρα που προσφέρθηκαν από τον εκμισθωτή) αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα χρήσης αναλογικά κατά τη διάρκεια της μίσθωσης.

2.26 Διανομή μερισμάτων

Η υποχρεωτική βάσει νόμου διανομή μερισμάτων στους μετόχους του Ομίλου αναγνωρίζεται ως υποχρέωση στις οικονομικές καταστάσεις της χρήσης στην οποία η διανομή εγκρίνεται από τη γενική συνέλευση των μετόχων.

2.27 Αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές

Ο Όμιλος έχει υιοθετήσει τις τροποποιήσεις που περιγράφονται αναλυτικά στη σημείωση 2.111(α) για πρώτη φορά την οικονομική περίοδο που ξεκίνησε τη 1^η Ιανουαρίου 2016. Η υιοθέτηση αυτή δεν είχε σημαντικές επιπτώσεις στις λογιστικές πολιτικές του Ομίλου.

2.28 Συγκριτικά στοιχεία

Όπου ήταν αναγκαίο τα συγκριτικά στοιχεία έχουν ανακατανεμηθεί για να συμφωνούν με τις αλλαγές στην παρουσίαση των στοιχείων της παρούσης χρήσεως.

3 Διαχείριση χρηματοοικονομικού κινδύνου

3.1 Παράγοντες χρηματοοικονομικού κινδύνου

Οι δραστηριότητες του Ομίλου επικεντρώνονται πρωτίστως στον κλάδο Διύλισης (συμπεριλαμβανομένων και των Χημικών) και Εμπορίας Πετρελαίου και δευτερευόντως στους κλάδους της Έρευνας Υδρογονανθράκων και Παραγωγής και Εμπορίας Ηλεκτρικής Ενέργειας. Ως εκ τούτου, ο Όμιλος εκτίθεται σε διάφορους χρηματοοικονομικούς κινδύνους και κινδύνους σχετιζόμενους με την αγορά πετρελαιοειδών, όπως κινδύνους διακύμανσης των συναλλαγματικών ισοτιμιών, της τιμής των πετρελαιοειδών στις διεθνείς αγορές και των επιτοκίων, πιστωτικό κίνδυνο καθώς και κίνδυνο ρευστότητας και ταμειακών ροών. Συμβαδίζοντας με διεθνείς πρακτικές και μέσα στα πλαίσια της εκάστοτε τοπικής αγοράς και νομικού πλαισίου, το γενικό πρόγραμμα διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου εστιάζεται στην μείωση πιθανής έκθεσης στη μεταβλητότητα της αγοράς και / ή στην μετρίαση οποιασδήποτε αρνητικής επίδρασης στη χρηματοοικονομική θέση του Ομίλου, στο βαθμό που αυτό είναι εφικτό. Σε γενικές γραμμές, τα θέματα που επηρεάζουν τη λειτουργία του Ομίλου, συνοψίζονται παρακάτω:

Μακροοικονομικό Περιβάλλον: Μετά από 8 χρόνια οικονομικής ύφεσης και αστάθειας έως το 2016, κατά τη διάρκεια των οποίων το πραγματικό ΑΕΠ μειώθηκε κατά 26%, το οικονομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον στην Ελλάδα αντιμετωπίζει ακόμη σημαντικές προκλήσεις. Στο τέλος του 2016, το ΑΕΠ επανήλθε στα επίπεδα του 2014, χρονιά κατά την οποία είχαν εμφανιστεί τα πρώτα σημάδια ανάκαμψης, αυξανόμενο κατά 0,4% κατά τη διάρκεια του έτους, αντισταθμίζοντας με αυτό τον τρόπο την πτώση που σημειώθηκε το 2015 λόγω των συνθηκών αβεβαιότητας γύρω από την ελληνική οικονομία. Η ιδιωτική κατανάλωση αυξήθηκε ως αποτέλεσμα της βελτίωσης στην αγορά εργασίας, δίνοντας ώθηση στη ζήτηση των καυσίμων κίνησης η οποία αυξήθηκε κατά 1,6% κατά τη διάρκεια του έτους. Ωστόσο, η συνολική οικιακή κατανάλωση καυσίμων μειώθηκε κατά 1,1% το 2016, επηρεαζόμενη κυρίως από τη μείωση στην κατανάλωση πετρελαίου θέρμανσης λόγω των ήπιων καιρικών συνθηκών κατά το πρώτο τρίμηνο του 2016 και των αυξημένων τιμών των πετρελαϊκών προϊόντων στο τέλος του έτους.

Η συμφωνία με τους διεθνείς πιστωτές για πρόγραμμα στήριξης ύψους €86 δις και η ανακεφαλαιοποίηση των τεσσάρων συστημικών τραπεζών το Δεκέμβριο του 2015, αποτέλεσαν τους κύριους πυλώνες προς τη σταθεροποίηση του μακροοικονομικού και χρηματοοικονομικού περιβάλλοντος στην Ελλάδα. Η βελτίωση της κατάστασης στην αγορά εργασίας έδωσε ώθηση στην οικιακή κατανάλωση, ωστόσο ο δείκτης ανεργίας παρόλο που μειώθηκε σε σχέση με το 2013, παραμένει υψηλός. Οι μεταρρυθμίσεις που εφαρμόστηκαν σε σχέση με τη φορολογία και τις παροχές βελτίωσαν σημαντικά την εικόνα του κρατικού προϋπολογισμού, αλλά το εθνικό χρέος παραμένει υψηλό. Παρά τα σημάδια ανάκαμψης και το βραδύτερο ρυθμό δημοσιονομικής εξυγίανσης όπως συμφωνήθηκε στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας, η μακροοικονομική και δημοσιονομική κατάσταση εξακολουθεί να είναι εύθραυστη. Η εμπιστοσύνη είναι χαμηλή και οι τράπεζες επιβαρύνονται με μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Όπως προβλέπεται στο πρόγραμμα στήριξης του Αυγούστου 2015, προκειμένου να

επιτευχθούν οι δημοσιονομικοί στόχοι που συμφωνήθηκαν και η μεσοπρόθεσμη βιωσιμότητα της δημοσιονομικής θέσης της χώρας, απαιτούνται πρόσθετα μέτρα που ανέρχονται σε περίπου 1% του ΑΕΠ για το 2017 και το 2018. Μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος, οι πρωταρχικοί στόχοι για το εθνικό πλεόνασμα αναμένεται να διατηρηθούν και να παρακολουθούνται στενά. Η επιτυχής υιοθέτηση και εφαρμογή των παραπάνω μέτρων είναι αναγκαία για μια ισχυρότερη ανάκαμψη της οικονομίας και ταχύτερη μείωση της ανεργίας.

Το πρόγραμμα στήριξης συμφωνήθηκε να εκταμιεύεται σε δόσεις, κατόπιν υιοθέτησης από την κυβέρνηση της χώρας μιας σειράς προσυμφωνημένων μεταρρυθμίσεων και μέτρων λιτότητας. Προκειμένου να καταστεί διαθέσιμη η επόμενη δόση, θα πρέπει να ολοκληρωθεί επιτυχώς η δεύτερη αξιολόγηση του προγράμματος από τους εκπροσώπους των διεθνών πιστωτών.

Αν και το προαναφερόμενο πρόγραμμα στήριξης στοχεύει στη μείωση του κινδύνου οικονομικής αποσταθεροποίησης της Ελλάδας, παραμένει σε κάθε περίπτωση υπαρκτός ο κίνδυνος αναφορικά με την ορθή υλοποίηση του, γεγονός που αντικατοπτρίζεται στις αξιολογήσεις κινδύνου και τη διαμόρφωση τιμών στις κεφαλαιαγορές. Η ορθή εφαρμογή του προγράμματος και οι επιδράσεις του στην οικονομία βρίσκονται εκτός ελέγχου του Ομίλου.

Η Διοίκηση του Ομίλου αξιολογεί συνεχώς την κατάσταση και τις πιθανές μελλοντικές εξελίξεις προκειμένου να διασφαλίσει τη λήψη όλων των απαιτούμενων μέτρων για την ελαχιστοποίηση τυχόν επιπτώσεων στις δραστηριότητες του Ομίλου στην Ελλάδα.

Συναλλαγματικός κίνδυνος: Οι δραστηριότητες του Ομίλου είναι προστατευμένες από τη φύση τους από τον κίνδυνο που προκύπτει από συναλλαγματικές ισοτιμίες, καθώς όλες οι συναλλαγές που γίνονται στον πετρελαϊκό τομέα βασίζονται σε διεθνείς τιμές αναφοράς σε δολάρια Αμερικής τόσο για το αργό πετρέλαιο όσο και για τα προϊόντα πετρελαιοειδών. Όλες οι διεθνείς αγορές και πωλήσεις αργού πετρελαίου και προϊόντων πετρελαιοειδών διενεργούνται σε δολάρια Αμερικής, ενώ οι πωλήσεις σε τοπικές αγορές είτε γίνονται σε δολάρια Αμερικής είτε μετατρέπονται στο τοπικό νόμισμα για λογιστικούς λόγους χρησιμοποιώντας τις διεθνείς τιμές αναφοράς της ημερομηνίας συναλλαγής.

Κίνδυνος μεταβολής τιμών: Η διαχείριση κινδύνων που αφορούν τις τιμές των προϊόντων πραγματοποιείται από την επιτροπή διαχείρισης εμπορικών κινδύνων στην οποία μετέχουν ανώτερα στελέχη των εμπορικών και οικονομικών διευθύνσεων, ενώ για τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους η διαχείριση γίνεται από τις Οικονομικές Υπηρεσίες του Ομίλου, πάντα στα πλαίσια των εγκρίσεων που έχουν δοθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο. Οι Οικονομικές Υπηρεσίες προσδιορίζουν και εκτιμούν τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους σε στενή συνεργασία με τις λειτουργικές μονάδες του Ομίλου.

Εξασφάλιση τροφοδοσίας με αργά πετρέλαια: Οι εξελίξεις που έλαβαν χώρα κατά τα τελευταία 2 χρόνια στις διεθνείς και περιφερειακές αγορές, οδήγησαν σε μείωση του κόστους πρώτων υλών για τον Όμιλο, καθώς και σε διευρυμένη δυνατότητα επιλογής προμηθευτών. Οι διεθνείς τιμές αναφοράς του αργού πετρελαίου σημείωσαν πτώση περίπου 50% σε σχέση με το υψηλό όριο του 2014. Αποτέλεσμα των εξελίξεων αυτών είναι η μείωση του κόστους εφοδιασμού με αργό πετρέλαιο, κυρίως βαρέων αργών υψηλού θείου αλλά και ελαφριών αργών χαμηλού θείου, τα οποία αποτελούν την κύρια πρώτη ύλη για διυλιστήρια υψηλής πολυπλοκότητας όπως αυτά του Ομίλου ΕΛΠΕ, βελτιώνοντας την ανταγωνιστικότητα των διυλιστηρίων στη Μεσόγειο συγκριτικά με αντίστοιχες εταιρείες παγκοσμίως. Ο Όμιλος κατάφερε να επωφεληθεί από τις εξελίξεις διαφοροποιώντας το μείγμα εφοδιασμού σε σχέση με προηγούμενα χρόνια.

Χρηματοδότηση δραστηριοτήτων: Δεδομένης της οικονομικής συγκυρίας από το 2011 έως και σήμερα, ο Όμιλος έχει εστιάσει στη διαχείριση της μέσης διάρκειας ζωής των στοιχείων Ενεργητικού και Παθητικού, στη χρηματοδότηση του επενδυτικού του πλάνου καθώς και στη διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας. Σύμφωνα με τις παραπάνω προτεραιότητες και το μεσοπρόθεσμο πλάνο χρηματοδότησης, ο Όμιλος έχει διατηρήσει μια αναλογία μακροπρόθεσμων, μεσοπρόθεσμων και βραχυπρόθεσμων δανείων, λαμβάνοντας υπ' όψιν την πιστοδοτική δυνατότητα των τραπεζών και των αγορών κεφαλαίου, τη διαχείριση των χρηματοροών, καθώς και εμπορικές παραμέτρους. Περίπου 65% του συνολικού δανεισμού, χρηματοδοτείται από μεσοπρόθεσμες και

μακροπρόθεσμες γραμμές πίστωσης ενώ το υπόλοιπο χρηματοδοτείται από βραχυπρόθεσμο δανεισμό. Κατά το 2014, ο Όμιλος ολοκλήρωσε την έκδοση δύο Ευρώ-ομολόγων, ενός διετούς διάρκειας ύψους \$400 εκ. με ημερομηνία λήξης τον Μάιο του 2016 και ενός πενταετούς διάρκειας ύψους €325 εκ. με ημερομηνία λήξης τον Ιούλιο του 2019. Οι δύο παραπάνω εκδόσεις πραγματοποιήθηκαν με χαμηλότερο κόστος σε σχέση με το συγκρίσιμο οριακό κόστος δανεισμού του έτους 2013, αντικατοπτρίζοντας την βελτίωση του κινδύνου της χώρας και βασικών μεγεθών του Ομίλου. Κατά τη διάρκεια του 2015, η μητρική Εταιρεία ολοκλήρωσε συμφωνία με μία από τις βασικές συνεργαζόμενες με τον Όμιλο τράπεζες, σχετικά με την παροχή τριετούς πιστωτικής γραμμής €200 εκ. για γενικές ομολογιακές ανάγκες.

Τον Μάιο του 2016, ο Όμιλος αποπλήρωσε το προαναφερθέν ευρωομολόγων των \$400 εκ. κατά την ημερομηνία λήξης του.

Επιπλέον, τον Μάιο του 2016 η μητρική εταιρεία ολοκλήρωσε συμφωνία παροχής πιστωτικής γραμμής €400 εκ., αποτελούμενης από δύο τμήματα, το πρώτο με δέσμευση εκταμίευσης ύψους €240 εκ. δεσμευμένο και το δεύτερο ύψους €160 εκ. χωρίς δέσμευση. Η πιστωτική γραμμή έχει διάρκεια 18 μηνών, με δυνατότητα παράτασης έξι μηνών. Το υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2016 ανήλθε σε €72 εκ..

Κατά τη διάρκεια του έτους 2016, ο Όμιλος εξέδωσε πενταετές ευρωομολόγο ύψους €375 εκ. και απόδοσης 4,875%, εγγυημένου από τη μητρική εταιρεία του Ομίλου, με τιμή έκδοσης 99.453 επί τοις εκατό του αρχικού κεφαλαίου. Οι ομολογίες λήγουν τον Οκτώβριο του 2021. Τα έσοδα από την έκδοση χρησιμοποιήθηκαν για την αποπληρωμή υφιστάμενου χρέους, συμπεριλαμβανομένης της μερικής προπληρωμής του ευρωομολόγου €500 εκ. που λήγει τον Μάιο του 2017, μέσω διαδικασίας δημόσιας προσφοράς η οποία ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο του 2016 και κατά την οποία έγιναν δεκτές ομολογίες ονομαστικής αξίας €225 εκ..

Επιπρόσθετα, ο Όμιλος είχε ένα κοινοπρακτικό ομολογιακό δάνειο ύψους €50 εκ. αποτελούμενο από ένα τμήμα €40 εκ. με λήξη τον Ιούλιο του 2016 και ένα τμήμα €10 εκ. με λήξη τον Ιούλιο του 2018. Τον Ιούλιο του 2016 ο Όμιλος αποπλήρωσε μέρος του τμήματος που έληξε ύψους €20 εκ., επεκτείνοντας την ημερομηνία λήξης του υπολοίπου των €20 εκ. έως τον Ιούλιο του 2018.

Τον Οκτώβριο του 2016, ο Όμιλος παρέτεινε την ημερομηνία λήξης του κοινοπρακτικού ομολογιακού δανείου ύψους €400 εκ. έως τον Οκτώβριο του 2017, με δυνατότητα επέκτασης δυο επιπλέον εξαμήνων.

Αναλυτικότερη αναφορά γίνεται στην παράγραφο (γ) Κίνδυνος ρευστότητας όπως επίσης και στη Σημείωση 16.

Διαχείριση κεφαλαίων: Δεύτερη βασική προτεραιότητα του Ομίλου αποτελεί η διαχείριση του Ενεργητικού, όπου ο Όμιλος απασχολεί κεφάλαια ύψους, περίπου €3,9 δισ., τα οποία καλύπτουν ανάγκες για κεφάλαιο κίνησης, επενδύσεις σε πάγια στοιχεία αλλά και την επένδυση στον Όμιλο ΔΕΠΑ. Το κυκλοφορούν ενεργητικό χρηματοδοτείται κυρίως από τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις (συμπεριλαμβανομένου και του βραχυπρόθεσμου τραπεζικού δανεισμού), οι οποίες χρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση του κεφαλαίου κίνησης (αποθέματα και πελάτες). Ως αποτέλεσμα του επενδυτικού πλάνου, την περίοδο 2007- 2012, το επίπεδο καθαρού δανεισμού αυξήθηκε στο 45% των συνολικών απασχολούμενων κεφαλαίων, ενώ το υπόλοιπο 55% χρηματοδοτείται από ίδια κεφάλαια. Ο Όμιλος έχει ξεκινήσει διαδικασία μείωσης του επιπέδου καθαρού δανεισμού μέσω αξιοποίησης των αυξημένων λειτουργικών χρηματοροών μετά την ολοκλήρωση και λειτουργία του νέου διυλιστηρίου Ελευσίνας. Η διαδικασία αυτή αναμένεται να οδηγήσει σε χαμηλότερο δείκτη Δανείων προς Ίδια Κεφάλαια, καλύτερη αντιστοίχιση των ημερομηνιών λήξης των στοιχείων Ενεργητικού και Παθητικού, καθώς και σε χαμηλότερο κόστος δανεισμού.

(α) Κίνδυνος αγοράς

(i) Συναλλαγματικός κίνδυνος

Όπως εξηγείται στη σημείωση 2.5 «Συναλλαγματικές μετατροπές», το λειτουργικό νόμισμα του Ομίλου είναι το Ευρώ. Ωστόσο, σύμφωνα με την κοινή διεθνή πρακτική, όλες οι διεθνείς συναλλαγές αργού πετρελαίου και εμπορίας πετρελαιοειδών βασίζονται στις διεθνείς τιμές αναφοράς σε δολάρια ΗΠΑ.

Ο συναλλαγματικός νομισματικός κίνδυνος προκύπτει από τρεις τύπους έκθεσης σε κίνδυνο:

- **Κίνδυνος αποτίμησης στοιχείων της κατάστασης οικονομικής θέσης:** Το μεγαλύτερο μέρος από τα αποθέματα που διατηρεί ο Όμιλος αποτιμάται σε Ευρώ ενώ η υποκείμενη του αξία προσδιορίζεται σε Δολάρια Αμερικής. Ως εκ τούτου, πιθανή υποτίμηση του Δολαρίου έναντι του Ευρώ οδηγεί σε μείωση της αξίας ρευστοποίησης των αποθεμάτων που συμπεριλαμβάνονται στη κατάσταση οικονομικής θέσης. Σαν μέτρο αντιστάθμισης μέρους του συγκεκριμένου κινδύνου, σημαντικό μέρος των υποχρεώσεων του Ομίλου προς προμηθευτές (αγορά αργού και έτοιμων πετρελαϊκών προϊόντων) πραγματοποιείται σε δολάρια περιορίζοντας τον κίνδυνο μεταβολής της συναλλαγματικής ισοτιμίας. Σημειώνεται όμως ότι ενώ στην περίπτωση υποτίμησης του δολαρίου η επίδραση στη κατάσταση οικονομικής θέσης αντισταθμίζεται, σε περιπτώσεις ανατίμησης του δολαρίου η αποτίμηση σε αγοραία αξία τέτοιων υποχρεώσεων οδηγεί σε συναλλαγματικές ζημιές χωρίς αντισταθμισμένα οφέλη, καθώς τα αποθέματα εξακολουθούν να παρουσιάζονται στη κατάσταση οικονομικής θέσης σε τιμή κτήσης. Στις 31 Δεκεμβρίου 2015 εάν το Ευρώ είχε εξασθενήσει έναντι του Δολαρίου κατά 5% διατηρώντας όλα τα άλλα μεταβλητά στοιχεία σταθερά τα προ φόρων αποτελέσματα θα μειώνονταν περίπου κατά €22 εκ. κυρίως ως αποτέλεσμα των κερδών/ζημιών από συναλλαγματικές διαφορές στην μετατροπή των δολαριακών εμπορικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων, χρηματικών διαθεσίμων και στην μετατροπή των δολαριακών δανείων.
- **Κίνδυνος μετατροπής μεικτού περιθωρίου:** Λόγω του ότι οι περισσότερες συναλλαγές σε αργό πετρέλαιο και προϊόντα πετρελαίου βασίζονται σε διεθνείς τιμές Platts σε δολάρια, το μεικτό κέρδος του Ομίλου σε Ευρώ διαφοροποιείται ανάλογα με την εκάστοτε ισοτιμία. Η πρόσφατη μεταβλητότητα της αγοράς έχει επιδράσει αρνητικά στην δυνατότητα και το κόστος κάλυψης του κινδύνου αυτού. Για το λόγο αυτό ο Όμιλος δεν προέβη σε μεγάλο ύψος πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου μετατροπής του μεικτού περιθωρίου σε Ευρώ. Η συγκεκριμένη έκθεση σε κίνδυνο σχετίζεται γραμμικά με το μεικτό περιθώριο του Ομίλου καθώς οποιαδήποτε ανατίμηση/ υποτίμηση του ευρώ έναντι του δολαρίου οδηγεί σε αντίστοιχη ζημιά/ κέρδος μετατροπής στα αποτελέσματα της περιόδου.
- **Κίνδυνος ξένων θυγατρικών:** Όπου ο Όμιλος λειτουργεί εκτός Ευρωζώνης υπάρχει μία επιπλέον έκθεση σε κίνδυνο που σχετίζεται με τη σχετική ισοτιμία μεταξύ του δολαρίου (τρόπος καθορισμού βασικής τιμής), του Ευρώ (νόμισμα παρουσίασης) και του τοπικού νομίσματος (νόμισμα συναλλαγής). Όπου είναι δυνατό ο Όμιλος προσπαθεί να ελέγξει την έκθεση στον κίνδυνο αυτό, μεταφέροντας και συγκεντρώνοντας το σύνολο των συναλλαγμάτων σε επίπεδο Ομίλου. Παρ' ότι σημαντική για τις εκτός Ελλάδας θυγατρικές, η συνολική έκθεση στον κίνδυνο αυτό δεν θεωρείται σημαντική για τον Όμιλο.

(ii) Κίνδυνος διακύμανσης τιμής προϊόντων

Η διύλιση, ως βασική δραστηριότητα του Ομίλου, δημιουργεί έκθεση σε κίνδυνο αγοράς τιμής προϊόντων. Αλλαγές στις τρέχουσες τιμές αγοράς ή στις τιμές των συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης σε σχέση με τις τιμές κόστους επηρεάζουν την αξία των αποθεμάτων, ενώ η έκθεση στα περιθώρια διύλισης (συνδυασμός τιμής αργού και προϊόντων) επηρεάζει τις μελλοντικές ταμειακές ροές της επιχείρησης.

Στην περίπτωση του κινδύνου διακύμανσης τιμής προϊόντων, το επίπεδο έκθεσης σε κίνδυνο καθορίζεται από το απόθεμα στο τέλος κάθε περιόδου. Σε περιόδους απότομης πτώσης τιμών, καθώς η πολιτική της μητρικής Εταιρείας είναι να παρουσιάζει τα αποθέματα στο χαμηλότερο της τιμής κόστους κτήσης και καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας, τα αποτελέσματα επηρεάζονται από την υποτίμηση αξίας των αποθεμάτων. Το μέγεθος της έκθεσης στον κίνδυνο αυτό σχετίζεται απευθείας με το ύψος των αποθεμάτων και το ποσοστό της μείωσης των

τιμών. Στο βαθμό που η χρήση τέτοιων χρηματοοικονομικών προϊόντων αξιολογείται ως συμφέρουσα από άποψη απόδοσης σε σχέση με το βαθμό κινδύνου, τη δομή της αγοράς και τα διαθέσιμα πιστωτικά όρια για τέτοιου είδους συναλλαγές, η Εταιρεία προβλέπει σε μείωση της έκθεσης στο κίνδυνο με πράξεις αντιστάθμισης κινδύνου σε παράγωγα.

Η έκθεση στον κίνδυνο μεταβολών περιθωρίων διύλισης σχετίζεται με το απόλυτο μέγεθος των περιθωρίων διύλισης κάθε διυλιστηρίου. Αυτά καθορίζονται με βάση τις τιμές αναφοράς Platts και διαμορφώνονται σε καθημερινή βάση. Η μεταβολή περιθωρίων έχει ανάλογη επίπτωση στα κέρδη του Ομίλου. Ο Όμιλος, όπου αυτό είναι εφικτό, αποσκοπεί σε αντιστάθμιση μέρους του κινδύνου που αφορά στο κομμάτι της παραγωγής του που θα πωληθεί μελλοντικά. Αυτό όμως δεν είναι εφικτό να συμβεί σε όλες τις συνθήκες της αγοράς, όπως για παράδειγμα όταν οι τιμές συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης βρίσκονται χαμηλότερα από το επίπεδο των τρεχουσών (spot) τιμών αγοράς (backwardated market) ή όταν δεν υπάρχουν διαθέσιμα πιστωτικά όρια για τέτοιου είδους συναλλαγές.

(ιι) Κίνδυνος ταμειακών ροών και κίνδυνος μεταβολών εύλογης αξίας λόγω μεταβολών των επιτοκίων

Τα λειτουργικά έσοδα και ταμειακές ροές είναι ανεξάρτητα των μεταβολών στα χρηματοοικονομικά επιτόκια, δεδομένου του χαμηλού επιπέδου επιτοκίων αναφοράς που επικρατούν. Ο δανεισμός με μεταβλητά επιτόκια εκθέτει τον Όμιλο σε κίνδυνο χρηματικών ροών από διακυμάνσεις στα επιτόκια, ενώ ο δανεισμός με σταθερά επιτόκια σε κίνδυνο μεταβολών της εύλογης αξίας. Περίπου το ένα τρίτο των δανείων του Ομίλου είναι σε σταθερό επιτόκιο. Ανάλογα με τα εκάστοτε επίπεδα καθαρού δανεισμού, η μεταβολή των επιτοκίων βάσης δανεισμού (EURIBOR ή LIBOR), έχει αναλογική επίπτωση στα αποτελέσματα του Ομίλου. Ο δανεισμός του Ομίλου είναι σε μεγάλο βαθμό με μεταβλητό επιτόκιο. Στις 31 Δεκεμβρίου 2016, εάν το επιτόκιο των δανείων σε Ευρώ ήταν κατά 0,5% υψηλότερο, των λοιπών μεταβλητών στοιχείων τηρουμένων σταθερών, τα προ φόρων κέρδη θα μειώνονταν κατά €11 εκ..

(β) *Πιστωτικός κίνδυνος*

i. *Διαχείριση ρίσκου*

Η διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου επιτελείται κεντρικά, σε επίπεδο Ομίλου. Ο πιστωτικός κίνδυνος πηγάζει από τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα, τις καταθέσεις σε τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, τα παράγωγα χρηματοοικονομικά εργαλεία, καθώς και από έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο από πελάτες χονδρικής, συμπεριλαμβανομένων ανεξόφλητων υπολοίπων πελατών και δεσμευμένων συναλλαγών. Όπου οι πελάτες χονδρικής μπορεί να αξιολογηθούν από ανεξάρτητη αρχή, αυτές οι αξιολογήσεις χρησιμοποιούνται στη διαχείριση του συγκεκριμένου πιστωτικού κινδύνου. Σε περίπτωση όπου δεν υπάρχει ανεξάρτητη αξιολόγηση, το τμήμα διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου αξιολογεί την πιστοληπτική ικανότητα του πελάτη λαμβάνοντας υπ' όψη την οικονομική του κατάσταση, προηγούμενες συναλλαγές καθώς και άλλες παραμέτρους. Τα πιστωτικά όρια πελατών καθορίζονται με βάση εσωτερικές ή εξωτερικές αξιολογήσεις πάντα εντός των καθορισμένων από τη Διοίκηση ορίων. Η χρήση πιστωτικών ορίων παρακολουθείται σε τακτά διαστήματα. Οι πωλήσεις σε πελάτες λιανικής εξοφλούνται με μετρητά ή με χρήση πιστωτικών καρτών.

ii. *Πιστωτική φερεγγυότητα*

Η πιστωτική φερεγγυότητα των ταμειακών διαθεσίμων, ταμειακών ισοδύναμων και δεσμευμένων καταθέσεων αξιολογείται με αναφορά σε εξωτερικές αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας από τους οίκους αξιολογήσεις Moody's/ Fitch, όπως παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Λόγω των συνθηκών που επικρατούν στην αγορά, η έγκριση των πιστωτικών ορίων είναι αποτέλεσμα μιας πιο αυστηρής διαδικασίας που εμπλέκει όλα τα επίπεδα της ανώτερης διοίκησης. Γι' αυτό το λόγο έχει δημιουργηθεί η επιτροπή πιστώσεων του Ομίλου, η οποία παρακολουθεί τους σημαντικούς πιστωτικούς κινδύνους ολόκληρου του Ομίλου (Σημ.11).

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.
Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με
τα ΔΠΧΑ για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016
(Ποσά σε χιλιάδες Ευρώ εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

Αξιολόγηση τραπεζών (σε εκ. €)	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
A	327	619
A1	91	61
Baa1	14	6
Baa2	-	-
BBB-	-	-
Caa1	8	-
Caa2	11	11
Caa3	599	1.362
Χωρίς αξιολόγηση	32	49
Σύνολο	1.082	2.108

(γ) Κίνδυνος ρευστότητας

Ο κίνδυνος ρευστότητας αντιμετωπίζεται με την εξασφάλιση ικανών ταμειακών πόρων και διαθεσίμων καθώς και την εξασφάλιση επαρκών πιστωτικών ορίων με τις συνεργαζόμενες τράπεζες. Λόγω της δυναμικής φύσης των δραστηριοτήτων του, ο Όμιλος έχει σαν στόχο να διατηρεί ευελιξία χρηματοδότησης των δραστηριοτήτων του μέσω ταμειακών διαθεσίμων και πιστωτικών γραμμών.

Όποτε θεωρηθεί συμφέρον για τον Όμιλο, αλλά και για την επίτευξη ευνοϊκότερων όρων συναλλαγών, (όπως καλύτερες τιμές, υψηλότερα πιστωτικά όρια, μεγαλύτερη περίοδο πίστωσης), ο Όμιλος προβλέπει για την έκδοση βραχυπρόθεσμων εγγυητικών επιστολών ή ενέγγυων πιστώσεων για την πληρωμή υποχρεώσεων προς προμηθευτές, χρησιμοποιώντας υπάρχουσες γραμμές πίστωσης με εγχώριες και διεθνείς τράπεζες, βάσει των εγκεκριμένων όρων και προϋποθέσεων κάθε τράπεζας σχετικά με το ποσό, το νόμισμα, τη μέγιστη διάρκεια διακράτησης, τις εγγυήσεις κ.α. Στο βαθμό που οι υποχρεώσεις αυτές έχουν καταστεί πληρωτέες πριν την ημερομηνία Ισολογισμού, αυτές περιλαμβάνονται στα υπόλοιπα προμηθευτών στον Ισολογισμό.

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τα δάνεια αναφέρονται στη Σημείωση 16.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται τα ποσά των δανείων του Ομίλου που θα πρέπει να αποπληρωθούν ή να αναχρηματοδοτηθούν εντός του 2016, καθώς και οι σχετικές περιόδοι λήξης:

	1ο εξάμηνο 2017	2ο εξάμηνο 2017	2017	Δάνεια προς αποπληρωμή	Δάνεια προς αναχρηματοδότηση
Ομολογιακό δάνειο €400 εκ.		284	284		284
Κοινοπρακτικό ομολογιακό δάνειο €400 εκ.		240	240		240
Δάνεια Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων ("EIB")	22	22	44	44	
Ευρο-ομόλογο €500 εκ.	264		264	264	
Total	286	546	832	308	524

Κατά τη διάρκεια του 2016, ο Όμιλος παρουσίασε θετικές λειτουργικές χρηματοροές (EBITDA προσαρμοσμένο ως προς την επίπτωση της μεταβολής της τιμής των αποθεμάτων και ως προς άλλα μη επαναλαμβανόμενα γεγονότα, μείον τις κεφαλαιουχικές δαπάνες και τις αποπληρωμές τόκων) ύψους €415 εκ., οι οποίες οδήγησαν σε αύξηση των ταμειακών αποθεματικών του και δίνουν τη δυνατότητα αποπληρωμής μέρους των δανείων που λήγουν κατά τη διάρκεια των επόμενων 12 μηνών.

Ο παρακάτω πίνακας αναλύει τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις και τις καθαρές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις από παράγωγα, ομαδοποιημένες κατά ημερομηνία λήξης, υπολογιζόμενη σύμφωνα με το χρονικό υπόλοιπο από την ημερομηνία Ισολογισμού μέχρι τη συμβατική ημερομηνία λήξης. Τα ποσά που εμφανίζονται στον πίνακα αποτελούν τις συμβατικές ταμειακές ροές.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.
Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με
τα ΔΠΧΑ για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016
(Ποσά σε χιλιάδες Ευρώ εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

	Μεταξύ 1 και Εντός 1 έτους	Μεταξύ 2 και 2 ετών	Μεταξύ 2 και 5 ετών	Πάνω από 5 έτη
31 Δεκεμβρίου 2016				
Δανεισμός	1.424.122	673.194	902.135	22.311
Χρηματοδοτικές μισθώσεις	960	974	2.390	1.405
Παράγωγα χρηματοοικονομικά εργαλεία	-	-	-	-
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	-	243.562	-	-
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	1.740.345	-	-	-
31 Δεκεμβρίου 2015				
Δανεισμός	1.755.501	600.184	1.059.772	67.653
Χρηματοδοτικές μισθώσεις	921	940	2.525	1.951
Παράγωγα χρηματοοικονομικά εργαλεία	34.814	-	-	-
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	-	-	-	-
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	2.754.524	-	-	-

Τα ποσά που περιλαμβάνονται στη σειρά «Δανεισμός» του πίνακα δεν αντιστοιχούν στα ποσά του ισολογισμού, καθώς αφορούν συμβατικές (μη προεξοφλημένες) μελλοντικές ταμειακές ροές, οι οποίες περιλαμβάνουν τόσο το κεφάλαιο όσο και τον μελλοντικό τόκο που θα προκύψει στο αντίστοιχο έτος.

Τα ποσά που περιλαμβάνονται στη σειρά «Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις» του πίνακα επίσης δεν αντιστοιχούν στα ποσά του ισολογισμού, καθώς περιλαμβάνουν μόνο χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις.

3.2 Διαχείριση κινδύνου κεφαλαίου

Οι στόχοι του Ομίλου σε σχέση με την κεφαλαιακή δομή του, η οποία περιλαμβάνει ίδια κεφάλαια και δανειακή χρηματοδότηση, είναι να διασφαλίσει τη δυνατότητα απρόσκοπτης λειτουργίας της εταιρείας στο μέλλον και να διατηρήσει την ιδανική κεφαλαιακή δομή από πλευράς κόστους.

Ο Όμιλος για να διατηρήσει ή να προσαρμόσει την κεφαλαιακή του διάρθρωση μπορεί να μεταβάλει το μέρισμα προς τους μετόχους, να επιστρέψει κεφάλαιο στους μετόχους, να εκδώσει νέες μετοχές ή να εκποιήσει περιουσιακά στοιχεία για να μειώσει το χρέος του.

Σύμφωνα και με την πρακτική που ακολουθεί ο κλάδος, ο Όμιλος παρακολουθεί την κεφαλαιακή δομή και το δανεισμό του με βάση το συντελεστή μόχλευσης. Ο εν λόγω συντελεστής υπολογίζεται διαιρώντας τον καθαρό δανεισμό με τα συνολικά απασχολούμενα κεφάλαια. Ο καθαρός δανεισμός υπολογίζεται ως ο συνολικός δανεισμός, μακροπρόθεσμος και βραχυπρόθεσμος όπως εμφανίζεται στον ισολογισμό, μείον τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα και τα διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία. Τα συνολικά απασχολούμενα κεφάλαια υπολογίζονται ως τα συνολικά ίδια κεφάλαια, όπως εμφανίζονται στον ισολογισμό, πλέον του καθαρού δανεισμού.

Οι συντελεστές μόχλευσης στις 31 Δεκεμβρίου 2016 και 2015 αντίστοιχα είχαν ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Σύνολο δανεισμού (Σημ. 16)	2.842.503	3.230.987
Μείον: Ταμειακά διαθέσιμα, ισοδύναμα και δεσμευμένες καταθέσεις (Σημ. 12)	(1.081.580)	(2.108.364)
Μείον: Χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση (Σημ. 3.3)	(1.626)	(523)
Καθαρός δανεισμός	1.759.297	1.122.100
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	2.141.635	1.790.270
Συνολικά απασχολούμενα κεφάλαια	3.900.932	2.912.369
Συντελεστής μόχλευσης	45%	39%

Σημειώσεις επί των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων

3.3 Προσδιορισμός των ευλόγων αξιών

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που επιμετρούνται στην εύλογη αξία, ανά μέθοδο επιμέτρησης. Οι διαφορετικές κατηγορίες είναι οι ακόλουθες:

- Δημοσιευόμενες τιμές αγοράς (χωρίς τροποποίηση ή αναπροσαρμογή) για χρηματοοικονομικά στοιχεία που διαπραγματεύονται σε ενεργές χρηματαγορές (επίπεδο 1)
- Τεχνικές αποτίμησης βασιζόμενες απευθείας σε δημοσιευόμενες τιμές αγοράς (εξαιρώντας τα χρηματοοικονομικά στοιχεία εκείνα που περιλαμβάνονται στο επίπεδο 1) ή υπολογιζόμενες εμμέσως από δημοσιευόμενες τιμές αγοράς για παρόμοια εργαλεία (επίπεδο 2).
- Τεχνικές αποτίμησης που δεν βασίζονται σε διαθέσιμες πληροφορίες από τρέχουσες συναλλαγές σε ενεργές χρηματαγορές (επίπεδο 3).

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και παθητικού που επιμετρούνται στην εύλογη αξία κατά την 31 Δεκεμβρίου 2016 έχουν ως εξής:

	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
Στοιχεία ενεργητικού				
Παράγωγα προς πώληση	-	-	-	-
Παράγωγα πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου	-	15.192	-	15.192
Χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση	1.626	-	-	1.626
	1.626	15.192	-	16.818
Στοιχεία υποχρεώσεων				
Παράγωγα προς πώληση	-	-	-	-
Παράγωγα πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου	-	-	-	-
	-	-	-	-

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και παθητικού που επιμετρούνται στην εύλογη αξία κατά την 31 Δεκεμβρίου 2016 και 2015 έχουν ως εξής:

	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
Στοιχεία ενεργητικού				
Παράγωγα προς πώληση	-	-	-	-
Παράγωγα πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου	-	-	-	-
Χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση	523	-	-	523
	523	-	-	523
Στοιχεία υποχρεώσεων				
Παράγωγα προς πώληση	-	-	-	-
Παράγωγα πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου	-	34.814	-	34.814
	-	34.814	-	34.814

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων που διαπραγματεύονται σε ενεργές χρηματαγορές, προσδιορίζεται με βάση τις δημοσιευόμενες τιμές που ισχύουν κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού. «Ενεργός» χρηματαγορά υπάρχει όταν υπάρχουν άμεσα διαθέσιμες και αναθεωρούμενες σε τακτά διαστήματα τιμές, που δημοσιεύονται από χρηματιστήριο, χρηματιστή, κλάδο, οργανισμό αξιολόγησης ή οργανισμό εποπτείας, οι οποίες αντιπροσωπεύουν πραγματικές και συχνά επαναλαμβανόμενες συναλλαγές και γίνονται με τους συνήθεις εμπορικούς όρους. Αυτά τα χρηματοοικονομικά εργαλεία περιλαμβάνονται στο επίπεδο 1.

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων που δεν διαπραγματεύονται σε ενεργές χρηματαγορές (π.χ. συμβόλαια παραγώγων εκτός της αγοράς παραγώγων) προσδιορίζεται με την χρήση τεχνικών αποτίμησης, οι οποίες βασίζονται ως επί το πλείστον σε διαθέσιμες πληροφορίες για συναλλαγές που διενεργούνται σε ενεργές αγορές ενώ χρησιμοποιούν κατά το δυνατό λιγότερες εκτιμήσεις της οικονομικής οντότητας. Αυτά τα χρηματοοικονομικά εργαλεία περιλαμβάνονται στο επίπεδο 2.

Εάν οι τεχνικές αποτίμησης δεν βασίζονται σε διαθέσιμες αγοραίες πληροφορίες τότε τα χρηματοοικονομικά εργαλεία περιλαμβάνονται στο επίπεδο 3.

Τεχνικές που χρησιμοποιεί ο Όμιλος για να επιμετρήσει τα χρηματοοικονομικά στοιχεία περιλαμβάνουν:

- Τιμές αγοράς ή τιμές διαπραγματευτών για παρόμοια στοιχεία.
- Την εύλογη αξία των πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου εμπορευμάτων, η οποία προσδιορίζεται ως η παρούσα αξία των μελλοντικών χρηματοροών.

Για τα έτη 2016 και 2015, δεν υπήρξαν μεταφορές ποσών μεταξύ επιπέδων.

Η εύλογη αξία των Ευρώ-ομολόγων σε ευρώ και δολάρια Αμερικής, την 31 Δεκεμβρίου 2016 ήταν €949 εκ. (31 Δεκεμβρίου 2015 €1.110 εκ.) ενώ η λογιστική τους αξία ήταν €943 εκ. (31 Δεκεμβρίου 2015 €1.161 εκ.). Η εύλογη αξία του υπόλοιπου δανεισμού, προσεγγίζει τη λογιστική του αξία καθώς η επίδραση της προεξόφλησης δεν είναι σημαντική. Η εύλογη αξία του δανεισμού ταξινομείται στο επίπεδο 2 της ιεραρχίας εύλογων αξιών.

Οι λογιστικές αξίες των παρακάτω χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων προσεγγίζουν την εύλογη τους αξία:

- Εμπορικές και λοιπές απαιτήσεις
- Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα
- Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις

4 Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και κρίσεις

Οι εκτιμήσεις και παραδοχές συνεχώς επανεκτιμούνται και βασίζονται στην εμπειρία του παρελθόντος όπως προσαρμόζονται σύμφωνα με τις τρέχουσες συνθήκες αγοράς και άλλους παράγοντες περιλαμβανομένων προσδοκιών για μελλοντικά γεγονότα τα οποία θεωρούνται λογικά υπό τις παρούσες συνθήκες.

Ο Όμιλος προβαίνει σε εκτιμήσεις και παραδοχές που σχετίζονται με το μέλλον. Συνεπώς οι εκτιμήσεις αυτές εξ' ορισμού σπάνια ταυτίζονται με τα πραγματικά γεγονότα. Οι εκτιμήσεις και υποθέσεις που συνεπάγονται σημαντικό κίνδυνο επανεκτίμησης στη λογιστική αξία των στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού στην επόμενη περίοδο αναφέρονται κατωτέρω.

(1) Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές

(α) Φόρος εισοδήματος

Ο Όμιλος υπόκειται σε φορολόγηση και απαιτείται κρίση για τον προσδιορισμό της πρόβλεψης για φόρο εισοδήματος στις χώρες που δραστηριοποιείται. Υπάρχουν πολλές συναλλαγές και υπολογισμοί για τους οποίους ο τελικός προσδιορισμός του φόρου είναι αβέβαιος. Ο Όμιλος αναγνωρίζει υποχρεώσεις από αναμενόμενους φορολογικούς ελέγχους, βάσει εκτιμήσεων για το εάν θα επιβληθούν επιπλέον φόροι. Εάν το τελικό αποτέλεσμα του ελέγχου είναι διαφορετικό από το αρχικώς αναγνωρισθέν, η διαφορά θα επηρεάσει τον φόρο εισοδήματος και την πρόβλεψη για αναβαλλόμενη φορολογία της περιόδου.

(β) Ανάκτηση αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις περιλαμβάνουν ποσά που αφορούν σε φορολογικές ζημιές προηγούμενων ετών. Στις περισσότερες περιπτώσεις, αναλόγως της αιτίας λόγω της οποίας προκύπτουν, τέτοιες

φορολογικές ζημιές είναι διαθέσιμες για συμψηφισμό για περιορισμένο χρονικό διάστημα από τη χρονική στιγμή κατά την οποία πραγματοποιούνται. Ο Όμιλος κάνει παραδοχές σχετικά με το εάν αυτές οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις δύνανται να ανακτηθούν, χρησιμοποιώντας το εκτιμώμενο μελλοντικό φορολογητέο εισόδημα σύμφωνα με το εγκεκριμένο επιχειρηματικό σχέδιο και τον προϋπολογισμό της εκάστοτε εταιρείας του Ομίλου.

(γ) Πρόβλεψη για περιβαλλοντολογική αποκατάσταση

Ο Όμιλος δραστηριοποιείται στην βιομηχανία πετρελαίου και οι βασικές του δραστηριότητες περιλαμβάνουν την έρευνα και παραγωγή υδρογονανθράκων, τη διύλιση αργού πετρελαίου, τη διάθεση προϊόντων πετρελαίου, και την παραγωγή και διάθεση πετροχημικών προϊόντων. Οι περιβαλλοντολογικές επιπτώσεις που πιθανό να προκληθούν από τις προαναφερθείσες ουσίες και προϊόντα πιθανόν να αναγκάσουν τον Όμιλο να προβεί σε έξοδα αποκατάστασης έτσι ώστε να είναι σύμφωνος με σχετικούς κανονισμούς και νόμους στις διάφορες περιοχές όπου δραστηριοποιείται και να εκπληρώσει τις νομικές και συμβατικές του υποχρεώσεις. Ο Όμιλος διενεργεί σχετικές αναλύσεις και εκτιμήσεις με τους τεχνικούς και νομικούς του συμβούλους ώστε να προσδιορίσει την πιθανότητα να προκύψουν δαπάνες περιβαλλοντολογικής αποκατάστασης, καθώς και να εκτιμήσει τα σχετικά ποσά και χρονική περίοδο κατά την οποία οι δαπάνες αυτές είναι πιθανό να προκύψουν. Ο Όμιλος δημιουργεί σχετική πρόβλεψη στις οικονομικές του καταστάσεις για τις εκτιμώμενες δαπάνες περιβαλλοντολογικής αποκατάστασης όταν αυτές θεωρούνται πιθανές. Όταν ο οριστικός προσδιορισμός της σχετικής υποχρέωσης διαφέρει από το ποσό της σχετικής πρόβλεψης, η διαφορά επιβαρύνει την κατάσταση αποτελεσμάτων του Ομίλου.

(δ) Εκτιμήσεις κατά τον υπολογισμό ανακτήσιμης αξίας («αξίας χρήσης»)

Ο Όμιλος εξετάζει ετησίως εάν η υπεραξία έχει υποστεί οποιαδήποτε απομείωση, σύμφωνα με την υιοθετημένη λογιστική πρακτική (Σημ. 2.8). Εφόσον συντρέχουν συγκεκριμένες ενδείξεις, ο Όμιλος ενδέχεται να εξετάσει επίσης την ύπαρξη απομείωσης στην αξία των μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Σημ. 2.10), καθώς και των επενδύσεων (Σημ. 2.11.5) του. Ο έλεγχος απομείωσης αξίας περιλαμβάνει τον καθορισμό Μονάδων Παραγωγής Ταμειακών ροών (ΜΠΤ), οι οποίες αντικατοπτρίζουν τις σχετικές λογιστικές αξίες των παγίων του ισολογισμού. Σε αυτό απαιτείται κρίση.

Τα ανακτήσιμα ποσά των ΜΠΤ έχουν καθοριστεί με βάση τον υπολογισμό της ανακτήσιμης αξίας τους, ο οποίος επίσης απαιτεί τη χρήση εκτιμήσεων. Στον υπολογισμό χρησιμοποιούνται ταμειακές προβλέψεις βασισμένες σε εγκεκριμένους από τη Διοίκηση προϋπολογισμούς. Ταμειακές ροές πέραν της περιόδου κατά την οποία οι προβλέψεις είναι διαθέσιμες, προεκτείνονται βάσει εκτιμώμενων ρυθμών ανάπτυξης. Αυτοί οι ρυθμοί ανάπτυξης είναι συνεπείς με προβλέψεις που περιλαμβάνονται σε εκθέσεις για τη χώρα ή τον κλάδο στον οποία δραστηριοποιείται η εκάστοτε ΜΠΤ.

(ε) Εκτίμηση εύλογης αξίας χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων που δεν διαπραγματεύονται σε ενεργές χρηματαγορές (π.χ. συμβόλαια παραγώγων εκτός της αγοράς παραγώγων, καθώς και ορισμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση) προσδιορίζεται με την χρήση τεχνικών αποτίμησης. Ο Όμιλος επιλέγει την κατά την κρίση του κατάλληλη μέθοδο αποτίμησης για κάθε περίπτωση κάνοντας υποθέσεις οι οποίες βασίζονται ως επί το πλείστον σε διαθέσιμες πληροφορίες στο τέλος της χρήσης για συναλλαγές που διενεργούνται σε ενεργές αγορές.

(στ) Συνταξιοδοτικά προγράμματα

Η παρούσα αξία των συνταξιοδοτικών παροχών των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών προσωπικού του Ομίλου, βασίζεται σε έναν αριθμό παραγόντων που προσδιορίζονται με τη χρήση αναλογιστικών μεθόδων και παραδοχών. Μία τέτοια αναλογιστική παραδοχή είναι και το επιτόκιο προεξόφλησης που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του κόστους της παροχής. Οι τυχόν αλλαγές στις παραδοχές αυτές θα επηρεάσουν το υπόλοιπο των συνταξιοδοτικών υποχρεώσεων. Ο Όμιλος καθορίζει το κατάλληλο επιτόκιο προεξόφλησης στο τέλος κάθε χρήσης. Αυτό ορίζεται ως το επιτόκιο το οποίο θα έπρεπε να χρησιμοποιηθεί ώστε να προσδιοριστεί η παρούσα αξία των μελλοντικών ταμειακών ροών, οι οποίες αναμένεται να απαιτηθούν για την κάλυψη των υποχρεώσεων των συνταξιοδοτικών προγραμμάτων. Για τον καθορισμό του κατάλληλου επιτοκίου προεξόφλησης, ο Όμιλος χρησιμοποιεί το επιτόκιο των χαμηλού ρίσκου εταιρικών ομολογίων, τα οποία μετατρέπονται στο νόμισμα στο

οποίο η υποχρέωση θα πληρωθεί, και των οποίων η ημερομηνία λήξης πλησιάζει εκείνη της σχετικής συνταξιοδοτικής υποχρέωσης.

Άλλες σημαντικές παραδοχές των υποχρεώσεων συνταξιοδοτικών παροχών βασίζονται μερικώς στις τρέχουσες συνθήκες αγοράς. Περαιτέρω πληροφόρηση παρατίθεται στη Σημείωση 18.

(ζ) Προβλέψεις για επίδικες υποθέσεις

Ο Όμιλος έχει εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις. Η Διοίκηση αξιολογεί την έκβαση των υποθέσεων και, εάν υπάρχει πιθανότητα αρνητικής έκβασης τότε ο Όμιλος προβαίνει στο σχηματισμό των απαραίτητων προβλέψεων. Οι προβλέψεις, όπου απαιτούνται, υπολογίζονται με βάση την παρούσα αξία των εκτιμήσεων της διοίκησης για τη δαπάνη που θα χρειαστεί για την διευθέτηση των αναμενόμενων υποχρεώσεων κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού. Η παρούσα αξία βασίζεται σε έναν αριθμό παραγόντων που απαιτεί την άσκηση κρίσης.

(2) Σημαντικές κρίσεις κατά την εφαρμογή των λογιστικών πολιτικών του Ομίλου

(η) Απομείωση αξίας χρηματοοικονομικών στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση

Ο Όμιλος ακολουθεί τις οδηγίες του ΔΛΠ 39 προκειμένου να καθορίσει τότε μία χρηματοοικονομική επένδυση διαθέσιμη προς πώληση έχει υποστεί απομείωση αξίας. Αυτή η απόφαση απαιτεί άσκηση σημαντικής κρίσης κατά την οποία ο Όμιλος αξιολογεί, μεταξύ άλλων, τη διάρκεια και το βαθμό κατά τον οποίο η εύλογη αξία της επένδυσης είναι μικρότερη από το κόστος της, καθώς και τη χρηματοοικονομική «υγεία» και το βραχυπρόθεσμο επιχειρηματικό μέλλον της, συμπεριλαμβανομένων παραγόντων όπως οι επιδόσεις του κλάδου που δραστηριοποιείται, οι αλλαγές στην τεχνολογία και οι λειτουργικές και χρηματοδοτικές ταμειακές ροές της.

5 Πληροφόρηση κατά τομέα

Όλες οι κύριες επιχειρηματικές αποφάσεις λαμβάνονται από την εκτελεστική επιτροπή. Η εκτελεστική επιτροπή ελέγχει τις εσωτερικές αναφορές χρηματοοικονομικής πληροφόρησης για να αξιολογήσει την επίδοση του Ομίλου και να λάβει αποφάσεις σχετικά με την κατανομή των πόρων. Η Διοίκηση του Ομίλου έχει καθορίσει τους τομείς δραστηριότητας βασισμένη σε αυτές τις αναφορές. Η εκτελεστική επιτροπή χρησιμοποιεί διάφορα κριτήρια για να αξιολογήσει τις δραστηριότητες του Ομίλου, τα οποία ποικίλουν ανάλογα με τη φύση και το βαθμό ωριμότητας του κάθε τομέα και λαμβάνοντας υπόψη τους εκάστοτε κινδύνους, τις υπάρχουσες ταμειακές ανάγκες, καθώς και πληροφορίες σχετικές με τα προϊόντα και τις αγορές. Το πλαίσιο κατάρτισης των εσωτερικών αναφορών χρηματοοικονομικής πληροφόρησης είναι αντίστοιχο με αυτό των οικονομικών καταστάσεων.

Οι πωλήσεις και τα κέρδη ανά τομέα δραστηριότητας έχουν ως ακολούθως:

	31 Δεκεμβρίου 2016			31 Δεκεμβρίου 2015		
	Σύνολο	Ενδο-ομιλικές	Καθαρές	Σύνολο	Ενδο-ομιλικές	Καθαρές
Πωλήσεις						
Διύλιση	5.773.671	1.679.040	4.094.631	6.644.424	2.320.455	4.323.969
Λιανική Εμπορία	2.333.559	5.569	2.327.990	2.712.444	6.383	2.706.061
Χημικά	252.387	-	252.387	263.403	-	263.403
Αέριο & Ενέργεια	1.641	-	1.641	1.705	-	1.705
Λοιπά	14.770	11.496	3.274	15.880	8.078	7.801
Σύνολο	8.376.027	1.696.105	6.679.923	9.637.856	2.334.917	7.302.939

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.
Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με
τα ΔΠΧΑ για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016
(Ποσά σε χιλιάδες Ευρώ εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

		Περίοδος που έληξε	
		31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Λειτουργικό κέρδος / (ζημιά)			
Δύλιση		507.699	116.723
Λιανική Εμπορία		44.996	55.571
Έρευνα & Παραγωγή		(5.559)	(4.690)
Χημικά		93.920	83.578
Αέριο & Ενέργεια		(5.138)	(6.201)
Λοιποί Τομείς		(9.647)	263
Σύνολο		626.271	245.244
Κέρδη / (ζημιές) από συναλ	26	20.773	(26.753)
Κέρδη / (ζημιές) από επενδι	8	19.407	21.518
Καθαρά αποτελέσματα χρημ	25	(200.780)	(201.045)
Κέρδη / (ζημιές) προ φόρων		465.671	38.964
Φόρος εισοδήματος	27	(136.936)	6.063
Καθαρά κέρδη / (ζημιές) περιόδου		328.735	45.027
(Κέρδη) / ζημιές σε μετόχους μειοψηφίας		1.025	1.657
Καθαρά κέρδη / (ζημιές) έτους αποδιδόμενα στους ιδιοκτήτες της μητρικής		329.760	46.684

Οι ενδο-εταιρικές πωλήσεις αφορούν κυρίως πωλήσεις από τον τομέα Δύλισης προς τους άλλους τομείς και έχουν γίνει με τους συνηθεις εμπορικούς όρους που ακολουθεί ο Όμιλος για αντίστοιχες συναλλαγές με τρίτους.

Η κατηγορία «Λοιποί τομείς» περιλαμβάνει εταιρείες του Ομίλου οι οποίες ασχολούνται με χρηματοοικονομικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες καθώς και με τεχνικές μελέτες.

Στον παρακάτω πίνακα αναλύονται οι καθαρές πωλήσεις του Ομίλου ανά τύπο αγοράς (εγχώρια, εξαγωγές, αεροπορία και ναυτιλία και διεθνείς δραστηριότητες):

	Για την περίοδο που έληξε	
	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Καθαρές πωλήσεις		
Εγχώριες	2.266.266	2.834.605
Αεροπορία & Ναυτιλία	756.782	902.163
Εξαγωγές	2.623.910	2.404.642
Διεθνείς δραστηριότητες	1.032.965	1.161.529
Σύνολο	6.679.923	7.302.939

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.
Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με
τα ΔΠΧΑ για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016
(Ποσά σε χιλιάδες Ευρώ εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

Τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις κατά τομέα κατά την 31 Δεκεμβρίου 2016 και 2015 έχουν ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Σύνολο ενεργητικού		
Διύλιση	5.337.313	6.424.209
Λιανική Εμπορία	1.272.293	1.316.248
Έρευνα & Παραγωγή	9.123	8.602
Χημικά	367.398	310.833
Αέριο & Ενέργεια	693.498	670.355
Λοιποί Τομείς	1.662.431	1.260.858
Ενδο-εταιρικά	(2.153.235)	(1.962.522)
Σύνολο	7.188.821	8.028.583
Σύνολο παθητικού		
Διύλιση	3.783.405	5.115.315
Λιανική Εμπορία	630.432	715.217
Έρευνα & Παραγωγή	14.626	11.909
Χημικά	111.208	64.175
Αέριο & Ενέργεια	3.337	3.475
Λοιποί Τομείς	1.648.586	1.238.035
Ενδο-εταιρικά	(1.144.408)	(909.813)
Σύνολο	5.047.186	6.238.313

Η κατηγορία «Λοιποί τομείς» περιλαμβάνει εταιρείες του Ομίλου οι οποίες ασχολούνται με χρηματοοικονομικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες καθώς και με τεχνικές μελέτες.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.
Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με
τα ΔΠΧΑ για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016
(Ποσά σε χιλιάδες Ευρώ εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

6 Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία

	Οικόπεδα	Κτίρια	Μηχ/κός εξοπλισμός	Μεταφορικά μέσα	Έπιπλα και εξαρτήματα	Ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση	Σύνολο
Κόστος							
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2015	286.280	875.798	4.349.294	89.587	151.942	102.372	5.855.273
Προσθήκες	16	3.167	10.810	1.777	7.926	139.898	163.594
Κεφαλαιοποιημένα έργα	-	11.392	159.568	64	725	(171.749)	-
Πωλήσεις/διαγραφές	(1)	(927)	(3.329)	(706)	(448)	(70)	(5.481)
Συναλλαγματικές διαφορές	(114)	(207)	(140)	(2)	18	(5)	(450)
Μεταφορές και λοιπές κινήσεις	386	3	10.534	-	(1)	(6.708)	4.214
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2015	286.567	889.226	4.526.737	90.720	160.162	63.738	6.017.150
Συσσωρευμένες αποσβέσεις							
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2015	-	379.129	1.892.498	53.692	131.784	-	2.457.103
Αποσβέσεις έτους	-	30.381	138.174	4.058	7.256	-	179.869
Πωλήσεις/διαγραφές	-	(499)	(2.510)	(706)	(391)	-	(4.106)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	(79)	(79)	(2)	(5)	-	(165)
Μεταφορές και λοιπές κινήσεις	-	(17)	(701)	-	(103)	-	(821)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2015	-	408.915	2.027.382	57.042	138.541	-	2.631.880
Αναπόσβεστη αξία στις 31 Δεκεμβρίου 2015	286.567	480.311	2.499.355	33.678	21.621	63.738	3.385.270
Κόστος							
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2016	286.567	889.226	4.526.737	90.720	160.162	63.738	6.017.150
Προσθήκες	2.209	1.905	10.901	2.599	9.403	94.398	121.415
Κεφαλαιοποιημένα έργα	194	7.155	57.996	132	145	(65.622)	-
Πωλήσεις/διαγραφές	(539)	(988)	(6.188)	(684)	(1.631)	(223)	(10.253)
Απομείωση αξίας	-	-	(8.313)	-	-	-	(8.313)
Συναλλαγματικές διαφορές	(305)	(347)	3.684	2	34	(16)	3.052
Μεταφορές και λοιπές κινήσεις	-	727	(2.305)	-	102	(3.666)	(5.142)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2016	288.126	897.678	4.582.512	92.769	168.215	88.609	6.117.909
Συσσωρευμένες αποσβέσεις							
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2016	-	408.915	2.027.382	57.042	138.541	-	2.631.880
Αποσβέσεις έτους	-	31.078	152.470	4.265	6.385	-	194.198
Πωλήσεις	-	(681)	(5.961)	(684)	(1.479)	-	(8.805)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	(31)	111	2	14	-	96
Μεταφορές και λοιπές κινήσεις	-	(11)	(2.348)	-	(24)	-	(2.383)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2016	-	439.270	2.171.654	60.625	143.437	-	2.814.986
Αναπόσβεστη αξία στις 31 Δεκεμβρίου 2016	288.126	458.408	2.410.858	32.144	24.778	88.609	3.302.923

- (1) Ο Όμιλος δεν έχει δεσμεύσει ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία για εξασφάλιση των δανειακών του υποχρεώσεων.
- (2) Κατά τη χρήση του 2016 έχει κεφαλαιοποιηθεί ποσό €1,9 εκ. (2015: €2,4 εκ.) που αφορά τόκους κατασκευαστικής περιόδου για ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση του τομέα της διύλισης, με μέσο επιτόκιο δανεισμού 5,85% (2015: 5,06%).
- (3) Οι «Μεταφορές και λοιπές κινήσεις», στη στήλη «Ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση», αφορούν κυρίως μεταφορές στις «Ασώματες ακινητοποιήσεις» που σχετίζονται με κεφαλαιοποίηση έργων πληροφορικής.
- (4) Η «Απομείωση αξίας» στη στήλη «Μηχ/κός εξοπλισμός» ύψους €8,3 εκ., αφορά στον αγωγό που συνδέει την Θεσσαλονίκη με τα Σκόπια. Ο αγωγός αποτελεί περιουσιακό στοιχείο της θυγατρικής του Ομίλου, ΒΑΡΔΑΞ Α.Ε. Η απομείωση συμπεριλαμβάνεται στη γραμμή «Κόστος πωληθέντων» των αποτελεσμάτων.
- (5) Οι αποσβέσεις ενσώματων παγίων ύψους €194,2 εκ. (2015: €179,9 εκ.) και ασώματων παγίων ύψους €15,3 εκ. (2015: €19 εκ.), κατανέμονται στις παρακάτω γραμμές της Ενοποιημένης Κατάστασης Συνολικών Εισοδημάτων:
 - Κόστος πωληθέντων €146,9 εκ. (2015: €133,2 εκ.),

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.
Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με
τα ΔΠΧΑ για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016
(Ποσά σε χιλιάδες Ευρώ εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

- Έξοδα πωλήσεων και λειτουργίας διάθεσης €53,5 εκ. (2015: €55,7 εκ.),
- Έξοδα διοικητικής λειτουργίας €9 εκ. (2015: €9,7 εκ.) και
- Έξοδα ερευνών και ανάπτυξης €0,1 εκ. (2015: €0,3 εκ.).

7 Ασώματες ακινητοποιήσεις

	Δικαιώματα μισθώσεων		Λογισμικό	Δικαιώματα και άδειες		Λοιπά	Σύνολο
	Υπεραξία	χώρων					
Κόστος							
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2015	133.914	51.365	96.582	38.769	74.260	394.890	
Προσθήκες	-	421	1.089	16	133	1.659	
Πωλήσεις/ διαγραφές	-	(128)	-	(1)	-	(129)	
Συναλλαγματικές διαφορές, μεταφορές και λοιπές κινήσεις	-	(1.382)	3.034	1.232	(581)	2.303	
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2015	133.914	50.276	100.705	40.016	73.812	398.723	
Συσσωρευμένες αποσβέσεις							
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2015	71.829	26.138	85.717	27.260	51.968	262.912	
Αποσβέσεις έτους	-	3.722	5.486	2.021	7.802	19.031	
Πωλήσεις/ διαγραφές	-	(62)	-	-	-	(62)	
Συναλλαγματικές διαφορές, μεταφορές και λοιπές κινήσεις	-	(779)	(100)	779	(120)	(220)	
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2015	71.829	29.019	91.103	30.060	59.650	281.661	
Αναπόσβεστη αξία στις 31 Δεκεμβρίου 2015	62.085	21.257	9.602	9.956	14.162	117.062	
Κόστος							
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2016	133.914	50.276	100.705	40.016	73.812	398.723	
Προσθήκες	-	70	2.897	316	1.021	4.304	
Πωλήσεις/ διαγραφές	-	(275)	(66)	-	-	(341)	
Συναλλαγματικές διαφορές, μεταφορές και λοιπές κινήσεις	-	(156)	2.500	351	(407)	2.288	
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2016	133.914	49.915	106.036	40.683	74.426	404.974	
Συσσωρευμένες αποσβέσεις							
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2016	71.829	29.019	91.103	30.060	59.650	281.661	
Αποσβέσεις έτους	-	3.204	5.292	1.994	4.790	15.280	
Πωλήσεις/ διαγραφές	-	(201)	(55)	-	-	(256)	
Συναλλαγματικές διαφορές, μεταφορές και λοιπές κινήσεις	-	-	219	52	(276)	(5)	
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2016	71.829	32.022	96.559	32.106	64.164	296.680	
Αναπόσβεστη αξία στις 31 Δεκεμβρίου 2016	62.085	17.893	9.477	8.577	10.262	108.294	

(1) Η εναπομείνουσα υπεραξία την 31 Δεκεμβρίου 2016 αφορά κυρίως την Ελληνικά Πετρέλαια Κύπρου ΛΤΔ που εξαγοράστηκε το 2003 και περιλαμβάνεται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με την πολιτική που αναφέρεται στη σημ. 2.8. Στις 31 Δεκεμβρίου 2016 η σχετική υπεραξία εξετάστηκε για απομείωση με τη μέθοδο της αξίας χρήσεως (value-in-use). Για τον υπολογισμό αυτό χρησιμοποιήθηκαν προβλέψεις ταμειακών ροών βασισμένες στο εγκεκριμένο από την Διοίκηση πενταετές επιχειρηματικό πλάνο της Εταιρείας. Οι ταμειακές ροές μετά τα πρώτα πέντε έτη προέκυψαν με την χρησιμοποίηση ενός εκτιμώμενου ρυθμού ανάπτυξης 1% που αντικατοπτρίζει τις προβλέψεις της Διοίκησης, βάσει επίσημων προβλέψεων αύξησης του ΑΕΠ. Η Διοίκηση καθορίζει τον ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης του όγκου πωλήσεων και τα μεικτά περιθώρια κέρδους με βάση αποδόσεις του παρελθόντος και προσδοκίες για την ανάπτυξη της αγοράς. Το προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκε ήταν 5,8% και αντικατοπτρίζει τους συγκεκριμένους κινδύνους των εταιρειών. Τα αποτελέσματα της μεθόδου αυτής καταδεικνύουν ότι η εκτίμηση υπερεκτιμά σε σημαντικό βαθμό την υπεραξία αυτή, η οποία ανέρχεται σε €62 εκ. στις 31 Δεκεμβρίου 2016. Πραγματοποιήθηκε ανάλυση ευαισθησίας για τις βασικές υποθέσεις του μοντέλου

(προεξοφλητικά επιτόκια και ρυθμό ανάπτυξης στο διηνεκές) ώστε να εξεταστεί η επάρκεια του περιθωρίου αξίας. Το αποτέλεσμα της ανάλυσης ευαισθησίας ήταν ότι το ανακτήσιμο ποσό υπερβαίνει κατά πολύ την λογιστική αξία.

- (2) Οι λοιπές ασώματες ακινητοποιήσεις περιλαμβάνουν πρωτίστως την εύλογη αξία των πελατειακών σχέσεων που προέκυψε κατά την εξαγορά της Ελληνικά Καύσιμα Α.Ε. τον Δεκέμβριο του 2009 (πρώην BP Ελλάς), η οποία απομειώνεται σύμφωνα με τη διάρκεια των σχετικών συμβολαίων. Επιπροσθέτως συμπεριλαμβάνουν τα δικαιώματα χρήσης γης στη Σερβία και το Μαυροβούνιο στις περιπτώσεις όπου το τοπικό νομικό πλαίσιο δεν επιτρέπει την πλήρη κυριότητα της ακίνητης περιουσίας.
- (3) Οι «Μεταφορές και λοιπές κινήσεις», στη στήλη «Λογισμικό», περιλαμβάνουν κατά κύριο λόγο τη μεταφορά κόστους λογισμικών προγραμμάτων, που παγιοποιήθηκε μέσα στο 2016, από τις «Ακτινοποιήσεις υπό εκτέλεση» στα άυλα περιουσιακά στοιχεία (Σημείωση 6). Τα προγράμματα αυτά κατηγοριοποιούνται αρχικά στις «Ακτινοποιήσεις υπό εκτέλεση» καθώς η υλοποίησή τους πραγματοποιείται εντός μεγάλων χρονικών περιόδων. Τα λογισμικά προγράμματα μεταφέρονται στα ασώματα περιουσιακά στοιχεία όταν η υλοποίησή τους έχει οριστικοποιηθεί και έχουν ελεγχθεί ως κατάλληλα προς χρήση.

8 Επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις και κοινοπραξίες

	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Αρχή έτους	678.637	682.425
Έσοδα από μερίσματα	(1.139)	(18.289)
Κέρδη από επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις και κοινοπραξίες	19.407	21.518
Λοιπά συνολικά έσοδα από επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	(869)	-
Αύξηση / (μείωση) μετοχικού κεφαλαίου	-	(18)
Απομείωση αξίας επενδύσεων (Σημ.24)	(5.748)	(7.000)
Λοιπές κινήσεις	(681)	-
Τέλος έτους	689.607	678.637

Η γραμμή «Λοιπές κινήσεις» συμπεριλαμβάνει ποσό ύψους €688 χιλ., το οποίο σχετίζεται με την αποαναγνώριση της λογιστικής αξίας της συνδεδεμένης εταιρείας, Superlube Ltd (Σημείωση 34), κατόπιν εξαγοράς του υπόλοιπου των μετοχών της εταιρείας από τον Όμιλο. Η εταιρεία Superlube Ltd ενοποιείται πλήρως από την ημερομηνία κατά την οποία ο έλεγχος μεταφέρθηκε στον Όμιλο. Δεν υπήρξε σημαντική επίπτωση στην κατάσταση συνολικών εσόδων του Ομίλου λόγω της εξαγοράς. Η γραμμή «Απομείωση αξίας επενδύσεων» κυρίως περιλαμβάνει απομείωση της αξίας επένδυσης στην Elpedison B.V. ύψους € 5,5 εκ., όπως αναλυτικώς περιγράφεται παρακάτω.

α) Κοινοπραξίες

Ο Όμιλος δραστηριοποιείται στους κλάδους παραγωγής, εμπορίας και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα, μέσω της συμμετοχής του στην κοινοπραξία Elpedison B.V, με ποσοστό 50%. Το υπόλοιπο 50% κατέχεται από την εταιρεία EDISON International. Ο Όμιλος ενοποιεί την Elpedison B.V. χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της καθαρής θέσης και για αυτό το λόγο τα ενοποιημένα αποτελέσματα του Ομίλου Elpedison B.V. εμφανίζονται στη γραμμή “Κέρδη από επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις και κοινοπραξίες”, ενώ το ποσό της συμμετοχής εμφανίζεται στη γραμμή “Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις”.

Δεδομένης της σημαντικότητας του κλάδου αυτού για τον Όμιλο, ο παρακάτω πίνακας συνοψίζει τα κύρια οικονομικά στοιχεία του Ομίλου Elpedison B.V. (με βάση προσχέδιο οικονομικών καταστάσεων), ο οποίος περιλαμβάνει τη συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο της Elpedison A.E. κατά 75,78%.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.
Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με
τα ΔΠΧΑ για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016
(Ποσά σε χιλιάδες Ευρώ εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

Όμιλος Elpedison B.V.	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
	(ανέλεγκτη χρήση)	
<u>Κατάσταση Οικονομικής Θέσης</u>		
Πάγιο Ενεργητικό	306.652	336.445
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	30.542	38.529
Λοιπά κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	116.479	115.640
Σύνολο ενεργητικού	453.673	490.614
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	97.234	115.475
Μακροπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	241.501	-
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	27.305	21.021
Βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	11.096	266.870
Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	76.537	87.248
Σύνολο υποχρεώσεων	356.439	375.139
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων	453.673	490.614
	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
	(ανέλεγκτη χρήση)	
<u>Κατάσταση συνολικών εσόδων</u>		
Κύκλος εργασιών (πωλήσεις)	322.233	194.958
Κέρδη προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων (ΕΒΙΤΔΑ)	40.027	18.468
Χρηματοοικονομικά έσοδα/(έξοδα) - καθαρά	(17.430)	(17.900)
(Ζημιές) / Κέρδη προ φόρων	(13.296)	(31.811)
Φόρος εισοδήματος	(4.945)	(2.844)
(Ζημιές) / Καθαρά κέρδη έτους	(18.241)	(34.655)
(Ζημιές) / Καθαρά κέρδη που αναλογούν στον Όμιλο ΕΛ.ΠΕ.	(6.875)	(15.877)

Τα ποσά της χρήσης 2016 ενδέχεται να μεταβληθούν, καθώς δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμη ο τακτικός έλεγχος της Elpedison B.V. Η διαφορά μεταξύ ελεγμένου και ανέλεγκτου αποτελέσματος ενσωματώνεται στα αποτελέσματα της επόμενης χρήσης του Ομίλου.

Τον Σεπτέμβριο του 2016, η Elpedison συμφώνησε με τους δανειστές της τη διετή επέκταση των δανείων της ύψους €259,6 εκ. έως τον Σεπτέμβριο του 2018. Τα δάνεια είναι πλήρως εγγυημένα αναλογικά από τους τελικούς μετόχους της Elpedison Α.Ε. και προβλέπουν τριμηνιαίες αποπληρωμές κεφαλαίου ύψους €3 εκ., καθώς και υποχρεωτικές αποπληρωμές κεφαλαίου από οποιοσδήποτε εισροές αφορούν σε ιστορικές οφειλές των ΛΑΓΗΕ Α.Ε. και ΑΔΜΗΕ Α.Ε. προς την Εταιρεία. Επιπρόσθετα, οι όροι των νέων δανείων προβλέπουν την εφαρμογή cash sweep μηχανισμού, σύμφωνα με τον οποίο το 50% της περισσειας των ταμειακών ροών της Εταιρείας θα χρησιμοποιείται, σε εξαμηνιαία βάση, για την αποπληρωμή των δανείων αυτών. Τα δάνεια που εκκρεμούν για τις 31 Δεκεμβρίου 2016 ανέρχονται σε €254,1 εκ.

Ο Όμιλος έχει δώσει εγγυητικές επιστολές και εγγυήσεις σε τράπεζες σχετικά με δάνεια που έχουν χορηγηθεί στην Elpedison B.V. Στις 31 Δεκεμβρίου 2016, το μερίδιο των εγγυήσεων που αναλογεί στον Όμιλο ανήλθε σε €100 εκ. (31 Δεκεμβρίου 2015: €105 εκ.).

Απομείωση αξίας της επένδυσης στην Elpedison B.V.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2016, η Διοίκηση της Elpedison B.V. διενήργησε μελέτη απομείωσης της αξίας των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο ΔΛΠ 36, με βάση τις μετά φόρων ταμειακές ροές που δύνανται να παράξει η εταιρεία. Οι πρόσφατες και επικείμενες μελλοντικές εξελίξεις στην

Σημειώσεις επί των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων

αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και το ρυθμιστικό περιβάλλον που τη διέπει (μεταβολή στους μηχανισμούς αποζημίωσης των συμμετεχόντων στην αγορά ή/και καθυστέρηση στην εφαρμογή τους, εντατικοποίηση ανταγωνισμού), θεωρήθηκαν ως ενδείξεις πιθανής απομείωσης της αξίας της εταιρείας, καθώς θα μπορούσαν ενδεχομένως να επηρεάσουν τις μελλοντικές ταμειακές ροές των περιουσιακών της στοιχείων.

Κατά τη μελέτη απομείωσης τα δύο εργοστάσια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και η δραστηριότητα προμήθειας της Elpedison A.E. θεωρήθηκαν ως μία Μονάδα Παραγωγής Ταμειακών ροών (ΜΠΤ). Η ανάλυση πραγματοποιήθηκε προσδιορίζοντας την ανακτήσιμη αξία («αξία χρήσης») της ΜΠΤ μέσω της μεθόδου αποτίμησης Προεξοφλημένων Ταμειακών Ροών. Το προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκε κατά την ανάλυση εκτιμήθηκε ως το μετά φόρων μέσο σταθμικό κόστος κεφαλαίου (WACC) της εταιρείας.

Το 2016 ήταν μια χρονιά με σημαντικές εξελίξεις και μεταβλητότητα στον Κλάδο της ηλεκτρικής ενέργειας (π.χ. καθυστέρηση υιοθέτησης/αλλαγές του προσωρινού Μηχανισμού Αποζημίωσης Ευελιξίας μονάδων). Το περιβάλλον αυτό οδήγησε τη Διοίκηση σε επανεκτίμηση των ενδείξεων πιθανής απομείωσης της αξίας της Elpedison και τελικά σε αναγνώριση επιπρόσθετης πρόβλεψη απομείωσης της λογιστικής αξίας της επένδυσης στην Elpedison B.V. κατά €5,5 εκ. (το 2015 μία πρόβλεψη ύψους €7 εκ. είχε επίσης αναγνωρισθεί) στον ενοποιημένο ισολογισμό του Ομίλου στις 31 Δεκεμβρίου 2016. Η απομείωση της αξίας της επένδυσης ενσωματώθηκε στην ενοποιημένη κατάσταση συνολικών εισοδημάτων του Ομίλου, στη γραμμή «Λοιπά έσοδα/(έξοδα) και λοιπά κέρδη/(ζημιές)» (Σημ.24).

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι παραδοχές και τα σενάρια που χρησιμοποιήθηκαν κατά τη μελέτη απομείωσης ενδέχεται να μεταβληθούν περαιτέρω μελλοντικά, ιδιαίτερος σε ένα περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από υψηλή μεταβλητότητα. Πιθανές μεταβολές σε ορισμένες μεταβλητές, όπως είναι το ύψος και ο χρονισμός των μελλοντικών αποζημιώσεων ευελιξίας των παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας ή τα προεξοφλητικά επιτόκια, ενδεχομένως να έχουν σημαντική επίπτωση στην «αξία χρήσης» των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας.

β) Συνδεδεμένες Επιχειρήσεις

Ο Όμιλος συμμετέχει σε άλλες εταιρείες με σημαντικό αλλά όχι καθοριστικό ποσοστό ελέγχου. Αυτές συμπεριλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις με τη μέθοδο της καθαρής θέσης.

Όμιλος ΔΕΠΑ

Ο Όμιλος ΔΕΠΑ δραστηριοποιείται στον κλάδο μεταφοράς, διανομής και εμπορίας φυσικού αερίου. Το ΤΑΙΠΕΔ (Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας Δημοσίου) κατέχει το 65% και η Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. το 35% του μετοχικού κεφαλαίου.

Η ΔΕΠΑ Α.Ε. ενοποιεί την 100% θυγατρική της εταιρεία ΔΕΣΦΑ Α.Ε. (Διαχειριστής του Συστήματος Φυσικού Αερίου) με την μέθοδο της πλήρους ενοποίησης. Οι εταιρείες ΕΔΑ ΘΕΣΣ Α.Ε (Εταιρεία Διανομής Αερίου για τις περιοχές τις Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας), ΕΠΑ Θεσσαλονίκης – Θεσσαλίας Α.Ε. (Εταιρεία Παροχής Αερίου για τις περιοχές Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας) και ΕΠΑ Αττικής Α.Ε (Εταιρεία Παροχής Αερίου για την περιοχή της Αττικής), στις οποίες η ΔΕΠΑ Α.Ε κατέχει το 51%, ενοποιούνται με τη μέθοδο καθαρής θέσης.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.
Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με
τα ΔΠΧΑ για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016
(Ποσά σε χιλιάδες Ευρώ εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

Ο παρακάτω πίνακας συνοψίζει τα κύρια οικονομικά στοιχεία του Ομίλου ΔΕΠΑ:

Όμιλος ΔΕΠΑ	31 Δεκεμβρίου 2016 <i>(ανέλεγκτη χρήση)</i>	31 Δεκεμβρίου 2015
<u>Κατάσταση Οικονομικής Θέσης</u>		
Πάγιο Ενεργητικό	2.332.404	2.388.667
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	321.044	350.461
Λοιπά κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	507.335	455.967
Σύνολο ενεργητικού	3.160.783	3.195.095
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	1.802.296	1.674.548
Μακροπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	222.823	209.562
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	901.520	931.548
Βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	26.739	32.697
Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	207.405	346.740
Σύνολο υποχρεώσεων	1.358.487	1.520.547
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων	3.160.783	3.195.095
<u>Κατάσταση συνολικών εσόδων</u>		
Κύκλος εργασιών (πωλήσεις)	884.682	938.790
Κέρδη προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων (EBITDA)	226.022	140.751
Χρηματοοικονομικά έσοδα/(έξοδα) - καθαρά	7.219	1.441
Κέρδη / (ζημιές) προ φόρων	165.658	28.614
Φόρος εισοδήματος	(35.428)	4.539
Καθαρά κέρδη / (ζημιές) έτους	130.230	33.154
Καθαρά κέρδη / (ζημιές) που αναλογούν στον Όμιλο ΕΛ.ΠΕ.	36.333	23.206

Τα ποσά της χρήσης 2016 ενδέχεται να μεταβληθούν, καθώς δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμη ο τακτικός έλεγχος του Ομίλου ΔΕΠΑ. Η διαφορά μεταξύ ελεγμένου και ανέλεγκτου αποτελέσματος ενσωματώνεται στα αποτελέσματα της επόμενης χρήσης του Ομίλου.

Το 2016, ο Όμιλος δεν έλαβε μερίσματα από τον Όμιλο ΔΕΠΑ (2015: €17,5 εκ.).

Πώληση ΔΕΣΦΑ

Στις 16 Φεβρουαρίου 2012, τα Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. και το ΤΑΙΠΕΔ, συμφώνησαν να ξεκινήσουν από κοινού διαδικασία πώλησης του ποσοστού τους στον Όμιλο ΔΕΠΑ, με στόχο να διαθέσουν το 100% των δραστηριοτήτων εφοδιασμού, εμπορίας και διανομής, καθώς και το 66% της συμμετοχής τους στο δίκτυο μεταφοράς υψηλής πίεσης (ΔΕΣΦΑ Α.Ε., 100% θυγατρική της ΔΕΠΑ Α.Ε.).

Η διαδικασία πώλησης κατέληξε σε υποβολή δεσμευτικής προσφοράς από την εταιρεία SOCAR (Εθνική εταιρεία πετρελαίου και αερίου του Αζερμπαϊτζάν) για την αγορά του 66% του ΔΕΣΦΑ, έναντι €400 εκ., ενώ το τίμημα που αντιστοιχεί στο 35% των μετοχών του ΔΕΣΦΑ, το οποίο θα πωλούνταν από την Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. ανερχόταν στα €212 εκ.

Στις 21 Δεκεμβρίου 2013 υπεγράφη η συμφωνία πώλησης των μετοχών (Share Purchase Agreement), ενώ η ολοκλήρωση της συναλλαγής συμφωνήθηκε να τελεί υπό την έγκριση των αρμόδιων αρχών ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στις 30 Νοεμβρίου 2016 παρήλθε η καταληκτική ημερομηνία για την πλήρωση όλων των αναβλητικών αιρέσεων για την ολοκλήρωση της συναλλαγής, χωρίς κάτι τέτοιο να έχει επιτευχθεί. Οι πωλητές (Ελληνικά Πετρέλαια και ΤΑΙΠΕΔ) εξετάζουν τις εναλλακτικές δυνατότητες πώλησης της συμμετοχής τους στο ΔΕΣΦΑ.

Ο Όμιλος ενοποιεί τον Όμιλο της ΔΕΠΑ με τη μέθοδο της καθαρής θέσης και η αξία της συμμετοχής στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις την 31^η Δεκεμβρίου 2016, η οποία αντικατοπτρίζει το 35% στον Όμιλο ΔΕΠΑ, ανέρχεται στα €631 εκ. Επιπρόσθετα, η αξία της συμμετοχής στην ΔΕΠΑ, στις οικονομικές καταστάσεις της μητρικής εταιρείας Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε., ανέρχεται στα €237 εκ. Ο Όμιλος ΔΕΠΑ, με την παρούσα σύστασή του, συνεχίζει να λογίζεται και να περιλαμβάνεται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου, ως επένδυση σε συνδεδεμένη επιχείρηση.

Άλλες Συνδεδεμένες Επιχειρήσεις

Το 2011 ο Όμιλος συμμετείχε με 48%, μέσω της θυγατρικής του Hellenic Petroleum International A.G. στη σύσταση μίας νέας εταιρείας της DMEP HoldCo Ltd, μίας εταιρείας με έδρα στο Ηνωμένο Βασίλειο, η οποία με τη σειρά της κατέχει το 100% των μετοχών της «OTSM», Ανώνυμη Εταιρεία Διατήρησης Αποθεμάτων Ασφαλείας και Εμπορίας Αργού Πετρελαίου και Πετρελαιοειδών. Η OTSM ιδρύθηκε βάσει του Ελληνικού δικαίου με πλήρη άδεια για την παροχή υπηρεσιών διαχείρισης και τήρησης αποθεμάτων αργού πετρελαίου και πετρελαιοειδών προϊόντων. Ο Όμιλος μεταβίβασε μέρος της υποχρέωσής του για την τήρηση αποθεμάτων ασφαλείας 90 ημερών στην OTSM, μειώνοντας έτσι το ύψος του τελικού της αποθέματος κατά περίπου 337 χιλιάδες MT, με αντίτιμο καθοριζόμενο στο πλαίσιο του υφιστάμενου νομικού πλαισίου.

Τα βασικά μεγέθη και αποτελέσματα των κυριοτέρων συνδεδεμένων επιχειρήσεων του Ομίλου έχουν ως εξής:

	% συμμετοχής	31 Δεκεμβρίου 2016		Καθαρά κέρδη μετά φόρων	
		Ενεργητικό	Υποχρεώσεις	Έσοδα	Φόρων
ΣΑΦΚΟ	33%	5.030	3.554	6.286	1.800
ΕΛΠΕ ΘΡΑΚΗ	25%	31	13	-	(12)
ΕΑΚΑΑ	50%	12.882	4.082	3.513	973
DMEP Holdco	48%	175.598	148.922	759.913	(13.065)
BIONTHZEA (εκκαθαρίστηκε)	-	-	-	-	-
		31 Δεκεμβρίου 2015		Καθαρά κέρδη μετά φόρων	
		Ενεργητικό	Υποχρεώσεις	Έσοδα	Φόρων
ΣΑΦΚΟ	33%	4.621	3.235	5.765	1.475
ΕΛΠΕ ΘΡΑΚΗ	25%	8	10	-	(41)
ΕΑΚΑΑ	50%	13.603	4.422	3.169	951
DMEP Holdco	48%	206.441	169.483	845.977	34.527
BIONTHZEA	25%	192	29	-	(2)

Δεν υπάρχουν ενδεχόμενες υποχρεώσεις ή δεσμεύσεις ως προς τις παραπάνω συμμετοχές του Ομίλου.

γ) Κοινές επιχειρήσεις

Ο Όμιλος συμμετέχει στις ακόλουθες κοινές επιχειρήσεις με τρίτους σχετικές με την έρευνα και παραγωγή υδρογονανθράκων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό:

- Edison International SpA (Ελλάδα, Πατραϊκός Κόλπος). Η Petroceltic Resources, η οποία συμμετείχε στην κοινοπραξία το έτος 2015, μετέφερε τα δικαιώματα της στην Edison και την ΕΛΠΕ Πατραϊκός κατόπιν σχετικής Υπουργικής Συναίνεσης με ισχύ από 20 Ιανουαρίου 2016.
- Calfrac well services (Ελλάδα, Θρακικό πέλαγος).

9 Δάνεια, προκαταβολές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις

	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Δάνεια και προκαταβολές	53.702	37.587
Άλλες μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	37.429	47.435
Σύνολο	91.131	85.022

Τα δάνεια και οι μακροπρόθεσμες απαιτήσεις αφορούν άτοκες εμπορικές πιστώσεις προς τρίτους για οφειλές που προκύπτουν από εφοδιασμό πρατηρίων. Περιλαμβάνουν επίσης και εμπορικές απαιτήσεις εισπρακτέες σε περισσότερα από ένα έτη, ως συνέπεια διακανονισμών. Τα υπόλοιπα που περιλαμβάνονται στην ως άνω κατηγορία στις 31 Δεκεμβρίου 2016 και σχετίζονται με εμπορικές πιστώσεις και άτοκους διακανονισμούς, έχουν προεξοφληθεί με μεσοσταθμικό επιτόκιο 6% (2015: 5%) για τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους.

Τα λοιπά μακροπρόθεσμα περιουσιακά στοιχεία συμπεριλαμβάνουν μη τοκοφόρες προκαταβολές ενοικίων για εξασφάλιση πρατηρίων και αποσβένονται σύμφωνα με την ωφέλιμη ζωή των αντίστοιχων συμβολαίων των πρατηρίων αυτών. Επιπλέον συμπεριλαμβάνουν και άλλες μακροπρόθεσμες μη τοκοφόρες προκαταβολές.

10 Αποθέματα

	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Αργό πετρέλαιο	371.829	180.149
Διυλισμένα και ημιτελή προϊόντα	489.037	400.301
Πετροχημικά	20.387	22.286
Αναλώσιμα, ανταλλακτικά και λοιπές α' ύλες	86.665	83.705
- Μείον: Πρόβλεψη για ανταλλακτικά και λοιπές α' ύλες	(38.754)	(24.416)
Σύνολο	929.164	662.025

Η Ελλάδα, βάσει της νομοθεσίας της ΕΕ και του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας, υποχρεούται στην τήρηση στρατηγικών αποθεμάτων ασφαλείας για 90 ημέρες (Υποχρέωση Τήρησης Αποθεμάτων Ασφαλείας), όπως νομοθετήθηκε με τον Ν. 3054/2002. Η υποχρέωση αυτή μετακυλιέται σε όλες τις εταιρείες που εισάγουν και πωλούν στην εγχώρια αγορά, συμπεριλαμβανομένης και της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε., οι οποίες με τη σειρά τους πρέπει να τηρούν και να χρηματοδοτούν τα ανάλογα αποθέματα. Τα αποθέματα αυτά αποτελούν μέρος των λειτουργικών αποθεμάτων και αποτιμώνται με τον ίδιο τρόπο.

Το κόστος των αποθεμάτων που αναγνωρίζεται ως έξοδο και συμπεριλαμβάνεται στο «Κόστος Πωληθέντων» για το 2016 ανέρχεται σε €4,9 δις (2015: €5,8 δις). Ο Όμιλος αναγνώρισε ζημιά €0,2 εκ. λόγω απομείωσης της αξίας των αποθεμάτων του στην καθαρή ρευστοποιήσιμη τους αξία στις 31 Δεκεμβρίου 2016 (31 Δεκεμβρίου 2015 : €23 εκ. ζημιά). Το ποσό αυτό αναγνωρίστηκε ως έξοδο για τη χρήση του έτους 2016 και συμπεριλήφθηκε στο «Κόστος πωληθέντων» στην Ενοποιημένη Κατάσταση Συνολικών Εισοδημάτων. Σημειώνεται ότι η συνολική επίδραση στα αποθέματα λόγω των διαφόρων μεταβολών των τιμών του αργού πετρελαίου και των πετρελαιοειδών κατά τη διάρκεια του έτους, ήταν θετική και ανήλθε περίπου στα €100 εκ. (2015: αρνητική επίδραση €300 εκ.).

11 Πελάτες και λοιπές απαιτήσεις

	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Πελάτες	722.269	504.984
- Μείον: Προβλέψεις απομείωσης	(235.636)	(211.349)
Πελάτες	486.633	293.635
Λοιπές απαιτήσεις	359.486	471.003
- Μείον: Προβλέψεις απομείωσης	(41.325)	(34.005)
Λοιπές απαιτήσεις	318.161	436.998
Προπληρωθέντα έξοδα και προκαταβολές	63.537	21.509
Σύνολο	868.331	752.142

Στα πλαίσια διαχείρισης του κεφαλαίου κίνησης ο Όμιλος χρησιμοποιεί υπηρεσίες πρακτόρευσης απαιτήσεων (factoring) για την πιο έγκαιρη είσπραξη απαιτήσεων από τους πελάτες του στην Ελλάδα. Προεισπραχθείσες απαιτήσεις χωρίς δικαίωμα αναγωγής δεν συμπεριλαμβάνονται στα πιο πάνω ποσά, καθώς ο κίνδυνος και η ανταμοιβή από τα συγκεκριμένα συμβόλαια έχουν μεταφερθεί στις υπηρεσίες πρακτόρευσης απαιτήσεων.

Οι λοιπές απαιτήσεις περιλαμβάνουν ποσά απαιτήσεων από ΦΠΑ (πιστωτικού υπολοίπου), προπληρωμές φόρου εισοδήματος, προκαταβολές σε προμηθευτές και σε εργαζομένους. Επίσης, για την περίοδο που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2016, συμπεριλαμβάνονται και €54 εκ. βεβαιωμένων επιστροφών ΦΠΑ που έχουν παρακρατηθεί από το Τελωνείο Πειραιά αναφορικά με φερόμενα «ελλείμματα» αποθεμάτων πετρελαιοειδών (31 Δεκεμβρίου 2015: €54 εκ.). Σε απάντηση αυτής της ενέργειας, ο Όμιλος έχει εναντιωθεί νομικά και απαιτεί και αναμένει να ανακτήσει ολόκληρο το ποσό αυτό με την περάτωση της νομικής διαδικασίας (Σημ. 31). Οι λογιστικές αξίες των ανωτέρω απαιτήσεων αντιπροσωπεύουν την εύλογη τους αξία.

Στον παρακάτω πίνακα αναλύονται οι ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις από πελάτες:

	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Σύνολο απαιτήσεων από πελάτες	722.269	504.984
Ληξιπρόθεσμα υπόλοιπα που συμπεριλαμβάνονται στις απαιτήσεις από πελάτες:		
α) Ληξιπρόθεσμα, μη απομειωμένα υπόλοιπα	115.136	195.731
β) Ληξιπρόθεσμα, επισφαλή & απομειωμένα υπόλοιπα	235.636	211.349

Η μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο την ημέρα του Ισολογισμού είναι η εύλογη αξία κάθε κατηγορίας εισπρακτέων ως αναφέρεται παραπάνω. Προβλέψεις σχηματίζονται για απαιτήσεις οι οποίες είναι επισφαλούς είσπραξης και έχει αξιολογηθεί ότι θα καταλήξουν σε ζημιά, αφού έχουν συνυπολογιστεί ληφθείσες εξασφαλίσεις (τίτλοι, εγγυήσεις). Οι εξασφαλίσεις περιλαμβάνουν κυρίως προσημειώσεις σε ιδιοκτησίες οφειλετών, προσωπικές εγγυήσεις και τραπεζικές εγγυητικές.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.
Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με
τα ΔΠΧΑ για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016
(Ποσά σε χιλιάδες Ευρώ εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

Η ανάλυση παλαιότητας των ανοιχτών εμπορικών απαιτήσεων, που ήταν ληξιπρόθεσμες αλλά όχι απομειωμένες την 31 Δεκεμβρίου 2016, είναι ως ακολούθως:

	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Εως 30 ημέρες	57.168	66.498
30 - 90 ημέρες	11.419	21.251
90 - 120 ημέρες	2.754	28.451
Πάνω από 120 ημέρες	43.795	79.531
Σύνολο	115.136	195.731

Η ανάλυση παλαιότητας των ανοιχτών εμπορικών απαιτήσεων, που ήταν απομειωμένες κατά την 31 Δεκεμβρίου 2016, είναι ως ακολούθως :

	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Εως 30 ημέρες	233	15.392
30 - 90 ημέρες	668	485
Πάνω από 90 ημέρες	234.735	195.472
Σύνολο	235.636	211.349

Εκτιμήθηκε ότι το ποσοστό των απαιτήσεων για το οποίο δεν έχει γίνει πρόβλεψη, είναι ανακτήσιμο μέσω διακανονισμών, νομικών ενεργειών και εξασφάλισης πρόσθετων εξασφαλίσεων.

Η κίνηση της πρόβλεψης απομείωσης της αξίας των απαιτήσεων από πελάτες έχει ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	211.349	185.114
Χρεώσεις / (Πιστώσεις) στο λογαριασμό αποτελεσμάτων:		
- Προσθήκες	26.341	27.350
- Ποσά που έχουν αντιλογισθεί	(1.208)	(920)
- Απαιτήσεις που διαγράφηκαν ως μη εισπράξιμες	(846)	(195)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	235.636	211.349

Η κίνηση στην πρόβλεψη για ενδεχόμενες επισφάλειες έχει καταχωρηθεί στα αποτελέσματα στα έξοδα διοίκησης και διάθεσης.

Η κίνηση της πρόβλεψης απομείωσης της αξίας των λοιπών απαιτήσεων έχει ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2016	34.005	30.286
Χρεώσεις / (Πιστώσεις) στο λογαριασμό αποτελεσμάτων:		
- Προσθήκες	7.320	3.719
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2016	41.325	34.005

12 Ταμειακά διαθέσιμα, ταμειακά ισοδύναμα και δεσμευμένες καταθέσεις

	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Διαθέσιμα στο ταμείο και σε τράπεζες	924.055	1.252.808
Βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις	-	700.000
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	924.055	1.952.808
Δεσμευμένες καταθέσεις	157.525	155.556
Σύνολο ρευστών διαθεσίμων	1.081.580	2.108.364

Οι δεσμευμένες καταθέσεις σχετίζονται κυρίως με τραπεζικές καταθέσεις ύψους €144εκ. οι οποίες έχουν δεσμευθεί ως εγγύηση ισόποσης δανειακής συμφωνίας με την Τράπεζα Πειραιώς, σχετικά με τη δανειακή διευκόλυνση Β που έχει συναφθεί με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2016, και σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα σταδιακής αποπληρωμής, το ανεξόφλητο υπόλοιπο της δανειακής διευκόλυνσης Β, ανήλθε στα €122 εκ., ενώ το ανεξόφλητο υπόλοιπο του δανείου με την Τράπεζα Πειραιώς στα €144 εκ. και αναμένεται να μειωθεί στα €122 εκ. μέσα στους επόμενους μήνες. Η εγγύηση έληξε στις 15 Ιουνίου 2016 και ανανεώθηκε για ένα ακόμη έτος.

Η επίπτωση του δανείου και της κατάθεσης αποτελεί ταυτόχρονη αύξηση των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού χωρίς να επηρεάζει τον καθαρό δανεισμό και την καθαρή θέση του Ομίλου.

Για την περίοδο που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016, το τραπεζικό υπόλοιπο σε δολάρια Αμερικής που περιλαμβάνεται στην κατηγορία «Διαθέσιμα στο ταμείο και σε τράπεζες», ανερχόταν σε \$510 εκ. (ισοδύναμο σε Ευρώ €484 εκ.). Το αντίστοιχο ποσό για την περίοδο 31 Δεκεμβρίου 2015, ανερχόταν σε \$921 εκ (ισοδύναμο σε Ευρώ €846 εκ.).

Το σταθμισμένο κατά μέσο όρο τρέχον επιτόκιο την ημερομηνία Ισολογισμού ήταν:

	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Euro	0,14%	0,21%
USD	0,10%	0,80%

13 Μετοχικό κεφάλαιο

	Αριθμός μετοχών	Κοινές μετοχές	Υπέρ το άρτιο	Σύνολο
1 Ιανουαρίου και 31 Δεκεμβρίου 2015	305.635.185	666.285	353.796	1.020.081
31 Δεκεμβρίου 2016	305.635.185	666.285	353.796	1.020.081

Το εγκεκριμένο μετοχικό κεφάλαιο είναι ίδιο με τις μετοχές που έχουν εκδοθεί και διατεθεί σε μετόχους και είναι πλήρως καταβεβλημένο. Η ονομαστική αξία κάθε μιας μετοχής της Εταιρείας είναι €2,18 (31 Δεκεμβρίου 2015: €2,18).

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.
Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με
τα ΔΠΧΑ για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016
(Ποσά σε χιλιάδες Ευρώ εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

Δικαιώματα προαίρεσης επί μετοχών

Η Ετήσια Γενική Συνέλευση της Εταιρείας Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. που πραγματοποιήθηκε στις 25 Μαΐου 2005, ενέκρινε ένα νέο πρόγραμμα παροχής δικαιωμάτων προαίρεσης επί μετοχών, με σκοπό τη σύνδεση του αριθμού μετοχών, για τις οποίες παραχωρείται δικαίωμα προαίρεσης σε ανώτατα και ανώτερα στελέχη της Εταιρείας, με την επίτευξη εταιρικών και ατομικών στόχων άμεσα εξαρτώμενων από τα αποτελέσματα της Εταιρείας. Μεταγενέστερες Ετήσιες Γενικές Συνελεύσεις ενέκριναν την παραχώρηση δικαιωμάτων προαίρεσης επί μετοχών της Εταιρείας (stock options). Η περίοδος άσκησης των δικαιωμάτων είναι από την 1^η Νοεμβρίου ως τις 5 Δεκεμβρίου των ετών 2014- 2018.

Οι καταληκτικές ημερομηνίες άσκησης των δικαιωμάτων προαίρεσης επί μετοχών που έχουν παραχωρηθεί έως το τέλος του έτους 2016 καθώς και οι αντίστοιχες τιμές άσκησης τους παρατίθενται στον κάτωθι πίνακα :

Έτος Παραχώρησης	Περίοδος Άσκησης Δικαιωμάτων	Ημερομηνία Λήξεως 5 Δεκεμβρίου	Τιμή εξάσκησης €/MTX	Αρ. δικαιωμάτων προαίρεσης	
				31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
2012	2014-18	2018	4,52	1.479.933	1.479.933
			Σύνολο	1.479.933	1.479.933

Δεν εξασκήθηκε κανένα δικαίωμα προαίρεσης κατά τη χρήση των ετών 2016 και 2015 λόγω της αρνητικής σχέσης της τιμής άσκησης με την τρέχουσα τιμή της μετοχής στην αγορά κατά την αντίστοιχη περίοδο άσκησης.

Η κίνηση δικαιωμάτων προαίρεσης επί μετοχών και η αναλογούσα μέση σταθμική τιμή εξάσκησης κατά την διάρκεια του 2016 και του 2015 είναι:

	31 Δεκεμβρίου 2016		31 Δεκεμβρίου 2015	
	Μέση τιμή εξάσκησης σε € ανά μετοχή	Δικαιώματα	Μέση τιμή εξάσκησης σε € ανά μετοχή	Δικαιώματα
Αρχή περιόδου (1η Ιανουαρίου)	4,52	1.479.933	6,14	3.095.987
Έληξαν	-	-	7,62	(1.616.054)
Τέλος περιόδου (31η Δεκεμβρίου)	4,52	1.479.933	4,52	1.479.933

Οι παροχές σε συμμετοχικούς τίτλους που αναγνωρίστηκαν στα αποτελέσματα για το έτος που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016 ήταν μηδενικές (2015: €2,9 εκ).

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.
Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με
τα ΔΠΧΑ για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016
(Ποσά σε χιλιάδες Ευρώ εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

14 Αποθεματικά

	Τακτικό αποθεματικό	Ειδικά αποθεματικά	Αποθεματικό αντιστάθμισης κινδύνου	Αποθεματικό παροχών σε συμμετοχικ. τίτλους	Αφορολόγητα αποθεματικά	Λοιπά αποθεματικά	Σύνολο
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2015	118.668	98.420	(41.982)	3.640	271.845	(15.578)	435.013
Πράξεις αντιστάθμισης κινδύνου (Σημ. 21)	-	-	-	-	-	-	-
- Κέρδη / (Ζημιές) από αποτίμηση πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου	-	-	(4.802)	-	-	-	(4.802)
- Αποχαρακτηρισμός πράξεων αντιστ. κινδύνου μέσω της κατάστασης συνολικών εισοδημάτων	-	-	24.548	-	-	-	24.548
Παροχές σε συμμετοχικούς τίτλους (Σημ. 13)	-	-	-	(2.893)	-	-	(2.893)
Μεταφορά αποθεματικά στα αποτελέσματα	-	-	-	-	(8.798)	(148)	(8.946)
Κέρδη / (Ζημιές) από αποτίμηση χρηματοοικονομικών στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση	-	-	-	-	-	(172)	(172)
Κέρδη / (Ζημιές) από αποτίμηση χρηματοοικονομικών στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση τα οποία μεταφέρθηκαν στη κατάσταση αποτελεσμάτων	-	-	-	-	-	(6)	(6)
Αναλογιστικά κέρδη / (ζημιές) από συνταξιοδοτικά προγράμματα καθορισμένων παροχών	-	-	-	-	-	1.619	1.619
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	-	-	-	-	-	(632)	(632)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2015	118.668	98.420	(22.236)	747	263.047	(14.917)	443.729
Πράξεις αντιστάθμισης κινδύνου (Σημ. 21)	-	-	15.862	-	-	-	15.862
- Κέρδη / (Ζημιές) από αποτίμηση πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου	-	-	15.862	-	-	-	15.862
- Αποχαρακτηρισμός πράξεων αντιστ. κινδύνου μέσω της κατάστασης συνολικών εισοδημάτων	-	-	19.642	-	-	-	19.642
Μεταβολές αποτίμησης χρηματοοικονομικών στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση	-	-	-	-	-	(6.343)	(6.343)
Μεταφορά αποθεματικού στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση στο λειτουργικό κέρδος	-	-	-	-	-	6.414	6.414
Αναλογιστικά κέρδη / (ζημιές) από συνταξιοδοτικά προγράμματα καθορισμένων παροχών	-	-	-	-	-	(7.763)	(7.763)
Λοιπά συνολικά έσοδα από επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	-	-	-	-	-	(869)	(869)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	-	-	-	-	-	(884)	(884)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2016	118.668	98.420	13.268	747	263.047	(24.362)	469.788

Τακτικό αποθεματικό

Σύμφωνα με τον Ελληνικό νόμο, οι εταιρίες υποχρεούνται να μεταφέρουν κατά ελάχιστο το 5% των ετήσιων καθαρών κερδών τους σύμφωνα με τα λογιστικά τους βιβλία σε τακτικό αποθεματικό έως ότου το αποθεματικό αυτό ισούται στο ένα τρίτο του μετοχικού τους κεφαλαίου. Το αποθεματικό αυτό δεν μπορεί να διανεμηθεί, αλλά μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την διαγραφή συσσωρευμένων ζημιών.

Ειδικά αποθεματικά

Τα ειδικά αποθεματικά αφορούν κυρίως αποθεματικά που προκύπτουν λόγω φορολογικών αναπροσαρμογών στοιχείων του ενεργητικού και την κατηγοριοποίηση τους σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Όπου κρίθηκε αναγκαίο έχουν γίνει προβλέψεις για αναβαλλόμενη φορολογία σε σχέση με αυτά τα αποθεματικά.

Αφορολόγητα αποθεματικά

Τα αφορολόγητα αποθεματικά αφορούν:

- (α) Κέρδη που δεν έχουν φορολογηθεί, σύμφωνα με το εκάστοτε ισχύον φορολογικό και θεσμικό πλαίσιο. Σε περίπτωση διανομής τους, τα κέρδη αυτά θα είναι φορολογητέα με βάση το φορολογικό συντελεστή που θα ισχύει κατά το χρόνο της διανομής τους στους μετόχους ή μετατροπής τους σε μετοχικό κεφάλαιο.
- (β) Μερικώς φορολογηθέντα αποθεματικά τα οποία έχουν φορολογηθεί με φορολογικό συντελεστή ο οποίος είναι χαμηλότερος από τον εκάστοτε ισχύοντα συντελεστή. Σε περίπτωση διανομής τους τα κέρδη θα είναι φορολογητέα με βάση το φορολογικό συντελεστή που θα ισχύει κατά το χρόνο της διανομής τους στους μετόχους ή μετατροπής τους σε μετοχικό κεφάλαιο.

Αποθεματικό αντιστάθμισης κινδύνου

Το αποθεματικό αντιστάθμισης κινδύνου χρησιμοποιείται για τη καταχώρηση κερδών ή ζημιών από παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα, τα οποία μπορούν να χαρακτηριστούν ως παράγωγα αντιστάθμισης μελλοντικών ταμειακών ροών (cash flow hedges) και αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά έσοδα όπως περιγράφεται στη Σημείωση 24.

Όταν η συναλλαγή με την οποία συσχετίζεται η πράξη αντιστάθμισης επηρεάζει τα κέρδη/ζημιές του έτους, τότε τα αντίστοιχα ποσά μεταφέρονται επίσης από τα λοιπά συνολικά έσοδα στα κέρδη/ζημιές του έτους.

Άλλα αποθεματικά

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει:

- (1) Αναλογιστικά κέρδη / (ζημιές) από συνταξιοδοτικά προγράμματα καθορισμένων παροχών, που προέρχονται α) από εμπειρικές προσαρμογές (το αποτέλεσμα των διαφορών μεταξύ των προηγούμενων αναλογιστικών παραδοχών και αυτών που τελικά έλαβαν χώρα) και β) από αλλαγές στις αναλογιστικές παραδοχές.
- (2) Μεταβολές στην εύλογη αξία των επενδύσεων που έχουν κατηγοριοποιηθεί ως χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση. Τα ποσά αυτά ανακατατάσσονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων του έτους όταν τα αντίστοιχα πάγια πωληθούν ή η αξία τους υποστεί απομείωση.
- (3) Συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από τη μετατροπή νομίσματος κατά την ενοποίηση των εταιρειών εξωτερικού, αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά έσοδα και συσσωρεύονται στα άλλα αποθεματικά. Το σωρευτικό ποσό μεταφέρεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων του έτους όταν οι συμμετοχές μεταβιβάσουν.

15 Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις

	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Προμηθευτές	1.617.894	2.626.459
Δεδουλευμένα έξοδα & έσοδα επόμενων χρήσεων	78.584	73.535
Λοιπές υποχρεώσεις	81.431	95.384
Σύνολο	1.777.909	2.795.378

Η γραμμή “Προμηθευτές” αποτελείται από ποσά πληρωτέα ή δεδουλευμένα τα οποία αφορούν αργό πετρέλαιο, πετρελαιοειδή προϊόντα, συμβάσεις αγοράς προϊόντων (commodity derivative contracts) και υπηρεσίες.

Ο λογαριασμός “Προμηθευτές”, στις 31 Δεκεμβρίου 2016 και 31 Δεκεμβρίου 2015, περιλαμβάνει ποσά οφειλόμενα από αγορές αργών πετρελαίων από το Ιράν, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν μεταξύ Δεκεμβρίου 2011 και Μαρτίου 2012, στα πλαίσια του μακροπρόθεσμου συμβολαίου με την ΝΙΟC. Παρά τις συνεχείς προσπάθειες του Ομίλου να αποπληρώσει τις συγκεκριμένες υποχρεώσεις από τον Ιανουάριο μέχρι και τον Ιούνιο 2012 μέσω του διεθνούς τραπεζικού συστήματος, αυτό δεν κατέστη εφικτό, λόγω της μη αποδοχής πληρωμών από το διεθνές τραπεζικό σύστημα, προς Ιρανικές τράπεζες και κυβερνητικές εταιρείες, λόγω επιβολής ρητών ή σιωπηρών διεθνών κυρώσεων. Μετά τις 30 Ιουνίου 2012, οι κυρώσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά του Ιράν κατέστησαν αδύνατη την πραγματοποίηση πληρωμών προς τη ΝΙΟC (Απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης 267/2012 της 23 Μαρτίου 2012). Ο Όμιλος είχε ενημερώσει τον προμηθευτή του για τη σχετική καθυστέρηση η οποία οφειλόταν στις ανωτέρω διεθνείς κυρώσεις.

Στις 18 Οκτωβρίου 2015, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) αποφάσισε (Απόφαση ΚΕΠΠΑ 2015/1863) την άρση των περισσότερων περιορισμών της ΕΕ απέναντι στο Ιράν, λαμβάνοντας υπόψη την Απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας Ηνωμένων Εθνών (ΑΣΑΗΕ) 2231 (2015) και το Παράρτημα Β της

ΑΣΑΗΕ 2231 (2015), καθώς επίσης και την επικύρωση του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας του ΟΗΕ αναφορικά με την ορθή υλοποίηση των συμφωνημένων μέτρων σε σχέση με το πυρηνικό ζήτημα. Στις 16 Ιανουαρίου 2016 («Ημέρα Εφαρμογής»), το Συμβούλιο της ΕΕ αποφάσισε (απόφαση ΚΕΠΠΑ 2016/37) την εφαρμογή της απόφασης ΚΕΠΠΑ 2015/1863 με ισχύ από την 16η Ιανουαρίου 2016. Την ίδια ημέρα επήλθε επίσης μερική άρση των περιοριστικών μέτρων που είχαν τεθεί σε εφαρμογή από τις ΗΠΑ αλλά και διεθνώς. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω εξελίξεων, στις 22 Ιανουαρίου 2016 τα Ελληνικά Πετρέλαια και η ΝΙΟΚ κατέληξαν σε συμφωνία-πλαίσιο για την επανέναρξη των εμπορικών τους σχέσεων σχετικά με την προμήθεια αργού, καθώς και για τη διευθέτηση των οφειλών. Η υλοποίηση της συμφωνίας αυτής θα πραγματοποιηθεί σε πλήρη συμμόρφωση με το ισχύον ευρωπαϊκό και διεθνές νομοθετικό πλαίσιο, συμπεριλαμβανομένων και των περιορισμών που ακόμη δεν έχουν αρθεί. Βάσει της ως άνω συμφωνίας-πλαίσιο, το σχετικό ποσό, πληρωτέο μετά από 12 μήνες, έχει μεταφερθεί από τους βραχυπρόθεσμους στους μακροπρόθεσμες προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις στις 31 Δεκεμβρίου 2016 (Σημ. 20).

Όποτε θεωρηθεί συμφέρον για τον Όμιλο, αλλά και για την επίτευξη ευνοϊκότερων όρων συναλλαγών, (όπως καλύτερες τιμές, ψηλότερα πιστωτικά όρια, μεγαλύτερη περίοδο πίστωσης), ο Όμιλος παρέχει Εγγυητικές Επιστολές ή Ενέγγυες Πιστώσεις για την πληρωμή υποχρεώσεων προς προμηθευτές, χρησιμοποιώντας έτσι τις γραμμές πίστωσης με τις συνεργαζόμενες τράπεζες. Στο βαθμό που οι υποχρεώσεις αυτές έχουν καταστεί πληρωτέες πριν την ημερομηνία ισολογισμού, αυτές περιλαμβάνονται στα υπόλοιπα προμηθευτών.

Οι λοιπές υποχρεώσεις αφορούν μισθοδοσία, λοιπές δαπάνες προσωπικού και διάφορους φόρους και τέλη.

Τα δεδουλευμένα έξοδα και έσοδα επόμενων χρήσεων, περιλαμβάνουν την εκτίμηση για το κόστος δικαιωμάτων εκπομπής ρύπων διοξειδίου του άνθρακα σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία η οποία στις 31 Δεκεμβρίου 2016 ανέρχεται σε € 12 εκ. (2015: €16 εκ.).

16 Δανεισμός

	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Μακροπρόθεσμος δανεισμός		
Τραπεζικός δανεισμός	772.364	794.634
Ευρώ-ομόλογα	680.111	799.014
Χρηματοδοτικές μισθώσεις	3.729	4.306
Σύνολο μακροπρόθεσμων δανείων	1.456.204	1.597.954
Βραχυπρόθεσμος δανεισμός		
Βραχυπρόθεσμα δάνεια	1.078.095	1.271.538
Ευρώ-ομόλογα	262.814	316.166
Τρέχον υπόλοιπο μακροπρόθεσμων δανείων	44.815	44.796
Τρέχον υπόλοιπο χρηματοδοτικών μισθώσεων	575	533
Σύνολο βραχυπρόθεσμων δανείων	1.386.299	1.633.033
Σύνολο δανείων	2.842.503	3.230.987

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.
Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με
τα ΔΠΧΑ για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016
(Ποσά σε χιλιάδες Ευρώ εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

Η λήξη του μακροπρόθεσμου δανεισμού έχει ως ακολούθως:

	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Μεταξύ 1 και 2 ετών	616.809	529.263
Μεταξύ 2 και 5 ετών	817.174	1.002.026
Πάνω από 5 έτη	22.221	66.665
	1.456.204	1.597.954

Τα πραγματικά σταθμισμένα μέσα επιτόκια την ημερομηνία του Ισολογισμού είναι τα παρακάτω:

Τραπεζικός Δανεισμός	Νόμισμα	Υπόλοιπο στις	
		31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Βραχυπρόθεσμος τραπεζικός δανεισμός			
- Μεταβλητό Euribor + περιθώριο	Ευρώ	5,32%	5,30%
- Μεταβλητό Belibor + περιθώριο	Δηνάριο Σερβίας	5,62%	8,94%
- Μεταβλητό Sofibor + περιθώριο	Λεβ Βουλγαρίας	5,58%	5,75%
- Κεντρικό Τραπεζικό Επιτόκιο + περιθώριο	Δηνάριο FYROM	5,48%	5,54%
- Σταθερό επιτόκιο	Δολλάριο Αμερικής	4,63%	4,63%
- Σταθερό επιτόκιο	Ευρώ	8,00%	-
Μακροπρόθεσμος τραπεζικός δανεισμός			
- Μεταβλητό Euribor + Περιθώριο	Ευρώ	3,70%	4,09%
- Σταθερό επιτόκιο	Ευρώ	5,05%	6,91%

Η ανάλυση ανά νόμισμα των δανείων είναι η ακόλουθη:

	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Ευρώ	2.779.187	2.774.371
Δολλάριο Αμερικής	-	361.641
Δηνάριο Σερβίας	19.903	23.460
Λεβ Βουλγαρίας	33.000	55.678
Δηνάριο FYROM	10.413	15.837
Σύνολο δανεισμού	2.842.503	3.230.987

Ο Όμιλος διενεργεί κεντρικά τις χρηματοδοτικές του δραστηριότητες, συντονίζοντας και ελέγχοντας τη χρηματοδότηση και ταμειακή διαχείριση όλων των εταιρειών του. Στο πλαίσιο αυτό, η Hellenic Petroleum Finance Plc (HPF) ιδρύθηκε τον Νοέμβριο του 2005 στο Ηνωμένο Βασίλειο και είναι 100% θυγατρική της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε., για να ενεργεί ως ο κεντρικός χρηματοοικονομικός φορέας του Ομίλου.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.
Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με
τα ΔΠΧΑ για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016
(Ποσά σε χιλιάδες Ευρώ εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

Τα δάνεια του Ομίλου, στις 31 Δεκεμβρίου 2016 και 31 Δεκεμβρίου 2015, αναλύονται ανά είδος και ημερομηνία λήξης, στον πίνακα που ακολουθεί (σε € εκ.):

	Εταιρεία	Λήξη	Υπόλοιπο στις	
			31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
1α. Κοινοπρακτικό δάνειο €20 εκ.	HPF plc	Ιουλ. 2018	20	40
1β. Κοινοπρακτικό δάνειο €10 εκ.	HPF plc	Ιουλ. 2018	10	10
1γ. Κοινοπρακτικό ομολογιακό δάνειο €350 εκ.	HP SA	Ιουλ. 2018	344	341
2. Ομολογιακό δάνειο €400 εκ.	HP SA	Οκτ. 2017	284	225
3. Ομολογιακό δάνειο €200 εκ.	HP SA	Ιαν. 2018	199	199
4. Ομολογιακό δάνειο €400 εκ.	HP SA	Νοεμ. 2017	72	-
5. Δάνεια Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων ("EIB")	HP SA	Ιουν. 2022	244	289
6. Ευρώ-ομόλογο €500 εκ.	HPF plc	Μάιος 2017	263	485
7. Ευρώ-ομόλογο \$400 εκ.	HPF plc	Μάιος 2016	-	362
8. Ευρώ-ομόλογο €325 εκ.	HPF plc	Ιουλ. 2019	313	314
8. Ευρώ-ομόλογο €375 εκ.	HPF plc	Οκτ. 2021	367	-
8. Συμβάσεις διμερών πιστωτικών γραμμών	Διάφορες	Διάφορες	723	961
9. Συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης	Διάφορες	Διάφορες	4	5
Σύνολο			2.843	3.231

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικές για τα ποσά των δανείων του Ομίλου που θα πρέπει να αποπληρωθούν ή να αναχρηματοδοτηθούν εντός του 2016 περιλαμβάνονται στη σημείωση 3 «Κίνδυνος Ρευστότητας».

Για τις χρήσεις που έληξαν 31 Δεκεμβρίου 2016 και 31 Δεκεμβρίου 2015, οι όροι των δανείων εξυπηρετούνται πλήρως.

1) Κοινοπρακτικά Δάνεια

Τον Ιούλιο του 2014, ο Όμιλος σύναψε δύο νέες δανειακές με ελληνικά και διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, οι οποίες διέπονταν από πανομοιότυπους όρους και προϋποθέσεις ως ακολούθως:

(1α-1β) Η HPF σύναψε κοινοπρακτικό δάνειο, ύψους €50 εκ. με την εγγύηση της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε., αποτελούμενο από δύο δανειακές συμβάσεις, ύψους €40 εκ. και €10 εκ. με ημερομηνίες λήξης τον Ιούλιο του 2016 και τον Ιούλιο του 2018 αντίστοιχα. Τον Ιούλιο 2016, στην ημερομηνία λήξης της δανειακής σύμβαση ύψους €40 εκ., ο Όμιλος προχώρησε σε σταδιακή αποπληρωμή των 20 εκ. και παρέτεινε την ημερομηνία λήξης του υπόλοιπου ποσού (€20 εκ.) για τον Ιούλιο 2018.

(1γ) Η Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. σύναψε κοινοπρακτικό ομολογιακό δάνειο, ύψους €350 εκ. με την εγγύηση της HPF και με ημερομηνία λήξης τον Ιούλιο του 2018.

2) Ομολογιακό δάνειο €400 εκ.

Τον Σεπτέμβριο 2015, ο Όμιλος παρέτεινε αρχικά την ημερομηνία λήξης του ομολογιακού δανείου από τον Δεκέμβριο 2015 στις 30 Ιουνίου 2016 και στη συνέχεια από τις 30 Ιουνίου 2016 στις 31 Οκτωβρίου 2017, με δυνατότητα επέκτασης δυο επιπλέον εξαμήνων. Το ανεξόφλητο υπόλοιπο του δανείου κατά τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016 ανήλθε σε €284 εκ.

3) Ομολογιακό δάνειο €200 εκ.

Ακολουθώντας τη στρατηγική διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου, σύμφωνα με την οποία στόχος είναι η αύξηση του ποσοστού των μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων γραμμών πίστωσης σε σχέση με τις αντίστοιχες βραχυπρόθεσμες, η Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. σύναψε δάνειο ύψους €200 εκ. με την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, διάρκειας 3 ετών.

4) Κοινοπρακτικό Ομολογιακό δάνειο € 400 εκ.

Τον Μάιο 2016, η Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. σύναψε κοινοπρακτικό ομολογιακό δάνειο συνολικού ορίου € 400 εκ., διάρκειας 18 μηνών και με δυνατότητα επιπλέον επέκτασης 6 μηνών. Το δάνειο αποτελείται από 2 μέρη,

ένα με δεσμευμένη εκταμίευση ύψους €240 εκ. και το δεύτερο ύψους €160 εκ, χωρίς δέσμευση. Το υπόλοιπο που είχε εκταμιευθεί στις 31 Δεκεμβρίου 2016 ήταν €72 εκ..

5) Δάνεια Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων

Στις 26 Μαΐου 2010, η Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. σύναψε δύο δανειακές συμβάσεις συνολικού ύψους €400 εκατ. (Διευκόλυνση Α και Β, €200 εκατ. έκαστη) με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Ο σκοπός των δανείων ήταν να χρηματοδοτήσουν μέρος του έργου αναβάθμισης του διυλιστηρίου της Ελευσίνας. Και τα δυο δάνεια έχουν περίοδο αποπληρωμής 12 ετών, έναρξη αποπληρωμής το Δεκέμβριο του 2013, ενώ διέπονται από παρόμοιους όρους και προϋποθέσεις. Η Διευκόλυνση Β βελτιώνεται πιστοληπτικά από την εγγύηση μίας εμπορικής τράπεζας (Σημ. 12), μία πρακτική που είναι συνήθης για δανειακές συμβάσεις της ΕΤΕ ειδικότερα κατά τη φάση κατασκευής μεγάλων έργων. Μέχρι στις 31 Δεκεμβρίου 2016, πραγματοποιήθηκαν συνολικές αποπληρωμές ύψους €156 εκατ. (€44 εκατ. αποπληρώθηκαν μέσα στο 2016). Επιπλέον πληροφορίες αναφέρονται και στη Σημ. 12 – Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα.

6) Ευρώ-ομόλογο €500 εκ.

Τον Μάιο του 2013, ο Όμιλος εξέδωσε τετραετές Ευρώ-ομόλογο, ύψους €500 εκ., με σταθερό ετήσιο επιτόκιο 8% και με ημερομηνία λήξης τον Μάιο του 2017. Τον Οκτώβριο 2016, ο Όμιλος προχώρησε στην προπληρωμή μέρους των ως άνω ομολογιών, από τα έσοδα της έκδοσης του νέου πενταετούς Ευρώ-ομολόγου ύψους €375 εκ. όπως περιγράφεται και παρακάτω. Το υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2016 €264 εκ..

7) Ευρώ-ομόλογο \$400 εκ.

Τον Μάιο του 2014, ο Όμιλος εξέδωσε διετές δολαριακό ομόλογο, ύψους \$400 εκ. με σταθερό ετήσιο επιτόκιο 4,625% και με ημερομηνία λήξης τον Μάιο του 2016. Τον Μάιο 2016, η Hellenic Petroleum Finance προχώρησε με την αποπληρωμή του συγκεκριμένου ευρωομολόγου. Το κέρδος από συναλλαγματικές διαφορές που προέκυψε από την αποπληρωμή του ευρωομολόγου ανήλθε σε €12εκ. και συμπεριλαμβάνεται στις Ζημιές/Κέρδη από συναλλαγματικές διαφορές (Σημ. 26).

8) Ευρώ-ομόλογο €325 εκ.

Τον Ιούλιο του 2014, ο Όμιλος εξέδωσε πενταετές Ευρώ-ομόλογο, ύψους €325 εκ. με σταθερό ετήσιο επιτόκιο 5,25% και με ημερομηνία λήξης τον Ιούλιο του 2019. Οι ομολογίες, οι οποίες εκδόθηκαν από την Hellenic Petroleum Finance Plc με την εγγύηση της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε., είναι εξαγοράσιμες κατ' επιλογή του εκδότη τον Ιούλιο του 2017 και είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο του Λουξεμβούργου.

9) Ευρώ-ομόλογο €375εκ.

Τον Οκτώβριο 2016, ο Όμιλος εξέδωσε πενταετές ευρωομόλογο ύψους €375 εκ., με ετήσιο τοκομερίδιο 4,875%, τιμή έκδοσης 99,453% επί της ονομαστικής αξίας και λήξη τον Οκτώβριο του 2021. Τα έσοδα από την έκδοση του ομολόγου χρησιμοποιήθηκαν για την αποπληρωμή υφιστάμενου χρηματοοικονομικού χρέους, συμπεριλαμβανομένης και της μερικής αποπληρωμής του ευρωομολόγου ύψους €500 εκ. το οποίο λήγει τον Μάιο του 2017, μέσω διαδικασίας δημόσιας προσφοράς, η οποία ολοκληρώθηκε τον Οκτωβρίου 2016, με ομολογίες ονομαστικής αξίας €225 εκ. όπως αυτές έγιναν αποδεκτές κατά τη διάρκεια της διαδικασίας.

10) Συμβάσεις διμερών πιστωτικών γραμμών

Οι εταιρείες του Ομίλου διατηρούν επίσης δανειακές γραμμές με άλλες τράπεζες για την κάλυψη γενικών χρηματοδοτικών αναγκών. Η πλειοψηφία των δανειακών γραμμών αφορά σε βραχυπρόθεσμα δάνεια που έχει συνάψει η μητρική εταιρεία και τα οποία έχουν τεθεί σε ισχύ και ανανεώνονται αναλόγως με τις ανάγκες της κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών.

Ορισμένες από τις δανειακές συμφωνίες του Ομίλου περιλαμβάνουν χρηματοοικονομικούς όρους οι πιο σημαντικοί των οποίων είναι η διατήρηση συγκεκριμένων αριθμοδεικτών ως ακολούθως: “Καθαρός Δανεισμός/Κέρδη προ Φόρων, Τόκων και Αποσβέσεων”, “Κέρδη προ Φόρων, Τόκων και

Αποσβέσεων/Καθαροί Τόκοι” και “Καθαρός Δανεισμός/Καθαρή Αξία Ιδίων Κεφαλαίων”. Η διοίκηση του Ομίλου παρακολουθεί την απόδοση του Ομίλου για να διασφαλίσει τη συμμόρφωση με τους ανωτέρω χρηματοοικονομικούς όρους.

11) Χρηματοδοτικές μισθώσεις

Οι υποχρεώσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις στο μακροπρόθεσμο και βραχυπρόθεσμο δανεισμό έχουν ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Υποχρεώσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις		
Εντός ενός έτους	575	533
Μεταξύ 1 και 2 ετών	655	601
Μεταξύ 2 και 5 ετών	1.890	1.949
Πάνω από 5 έτη	1.184	1.756
Σύνολο	4.304	4.839

17 Αναβαλλόμενη φορολογία

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις συμψηφίζονται όταν υπάρχει εφαρμόσιμο νομικό δικαίωμα να συμψηφισθούν οι τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις έναντι των τρεχουσών φορολογικών υποχρεώσεων και όταν οι αναβαλλόμενοι φόροι εισοδήματος αφορούν στην ίδια φορολογική αρχή. Τα συμψηφισμένα ποσά είναι τα παρακάτω:

	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Αναβαλλόμενη φορολογία ενεργητικού:		
Πέραν των 12 μηνών	100.973	239.538
	100.973	239.538
Αναβαλλόμενη φορολογία παθητικού:		
Πέραν των 12 μηνών	(42.736)	(45.287)
	(42.736)	(45.287)
	58.237	194.251

Η μεταβολή της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης / υποχρέωσης είναι ως ακολούθως:

	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Υπόλοιπο αρχής έτους	194.251	183.835
Αποτελέσματα χρήσης	(122.149)	15.768
Κινήσεις στην καθαρή θέση	(12.106)	(5.371)
Λοιπές κινήσεις	(1.759)	19
Υπόλοιπο τέλους έτους	58.237	194.251

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.
Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με
τα ΔΠΧΑ για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016
(Ποσά σε χιλιάδες Ευρώ εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

Ο αναβαλλόμενος φόρος αναφέρεται στις παρακάτω κατηγορίες:

	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Ενσώματων παγίων και άυλων περιουσιακών στοιχείων	(205.068)	(198.137)
Αποτίμηση αποθεμάτων	11.297	7.068
Μη πραγματοποιηθείσες συναλλαγματικές διαφορές	(5.383)	20.066
Προβλέψεις παροχών προσωπικού	31.869	28.441
Προβλέψεις επισφαλών υπολοίπων πελατών	26.908	16.345
Παράγωγα χρηματοοικονομικά εργαλεία σε εύλογη αξία	(4.406)	12.732
Καθαρή δαπάνη τόκων εκπεστέα στις επόμενες χρήσεις (υποκεφαλαιοδότηση)	47.625	46.886
Μεταφερόμενες φορολογικές ζημιές προς συμψηφισμό	139.392	248.678
Προβλέψεις για περιβαντολλογικές δαπάνες	3.548	4.575
Απαξίωση συμμετοχών	9.430	5.216
Λοιπές μεταβολές	3.025	2.381
Υπόλοιπο τέλους έτους	58.237	194.251

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που προκύπτουν από αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημιές προς συμψηφισμό σε μελλοντικές χρήσεις αναγνωρίζονται μόνο εφόσον είναι πιθανό ότι θα συμψηφιστούν μελλοντικά φορολογικά κέρδη. Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που αναγνωρίστηκαν από τον Όμιλο για αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημιές ανήλθαν σε €139 εκ. την 31 Δεκεμβρίου του 2016 (31 Δεκεμβρίου 2015: €249 εκ.), καθώς με βάση το εγκεκριμένο επιχειρηματικό πλάνο, ο Όμιλος κρίνει ότι υπάρχει η δυνατότητα συμψηφισμού των φορολογικών ζημιών με μελλοντικά φορολογικά κέρδη.

Το 2014, οι διατάξεις του αρ. 49 του Ν. 4172 περί υποκεφαλαιοδότησης εφαρμόστηκαν για πρώτη φορά σύμφωνα με τις οποίες, το όριο έκπτωσης των πλεοναζουσών δαπανών τόκων, ορίζεται ως προς συγκεκριμένο ποσοστό επί του φορολογικού EBITDA της εκάστοτε εταιρείας (60% το 2014, 50% το 2015 και 40% από το 2016 και μελλοντικά). Η επίδραση στο ποσό της αναβαλλόμενης φορολογίας του Ομίλου, ήταν €48 εκ. (απαίτηση) στις 31 Δεκεμβρίου 2016 (31 Δεκεμβρίου 2015: €47 εκ.). Το ποσό αυτό μπορεί να συμψηφιστεί με μελλοντικά φορολογικά κέρδη, χωρίς χρονικό περιορισμό.

18 Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία

Ο παρακάτω πίνακας αναλύει πως τα ποσά που σχετίζονται με τις συνταξιοδοτικές παροχές του Ομίλου, έχουν καταχωρηθεί στις οικονομικές καταστάσεις.

	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Υποχρεώσεις κατάστασης οικονομικής θέσης για:		
Συνταξιοδοτικές παροχές	110.912	95.362
Σύνολο	110.912	95.362
Χρεώσεις στα αποτελέσματα:		
Συνταξιοδοτικές παροχές	9.060	9.554
Σύνολο	9.060	9.554
Χρεώσεις στα λοιπά συνολικά έσοδα		
Συνταξιοδοτικές παροχές	10.172	(1.818)
Σύνολο	10.172	(1.818)

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.
Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με
τα ΔΠΧΑ για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016
(Ποσά σε χιλιάδες Ευρώ εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

Τα ποσά που έχουν αναγνωριστεί στην κατάσταση οικονομικής θέσης έχουν προσδιορισθεί ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Παρούσα αξία χρηματοδοτούμενων υποχρεώσεων	19.822	16.717
Εύλογη αξία στοιχείων ενεργητικού	(8.370)	(7.118)
Έλλειμμα χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων	11.452	9.599
Παρούσα αξία μη χρηματοδοτούμενων υποχρεώσεων	99.460	85.763
Υποχρέωση στη κατάσταση οικονομικής θέσης	110.912	95.362

Ο Όμιλος λειτουργεί προγράμματα καθορισμένων παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία για τους εργαζομένους στην Ελλάδα, την Βουλγαρία, την ΠΓΔΜ, το Μαυροβούνιο και τη Κύπρο. Όλα τα προγράμματα αφορούν συνταξιοδοτικές παροχές προς τους εργαζομένους. Το ποσό των παροχών εξαρτάται από το χρόνο προϋπηρεσίας και τις αποδοχές του κάθε εργαζομένου. Η πλειοψηφία των προγραμμάτων δεν έχει περιουσιακά στοιχεία, ενώ κάποια προγράμματα στην Ελλάδα και την Κύπρο έχουν.

Η μεταβολή στις υποχρεώσεις για συνταξιοδοτικές παροχές είναι η ακόλουθη:

	Παρούσα Αξία Υποχρεώσεων	Εύλογη αξία στοιχείων ενεργητικού	Σύνολο
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2015	99.773	(7.045)	92.728
Κόστος τρέχουσας απασχόλησης	4.876	-	4.876
Χρηματοοικονομικά έξοδα/ (έσοδα)	3.125	(160)	2.965
Κόστος παλαιότερης απασχόλησης και (κέρδη)/ ζημίες από τακτοποιήσεις	1.713	-	1.713
Σύνολο γρεώσεων στα αποτελέσματα	9.714	(160)	9.554
Επαναμετρήσεις στις αναλογιστικές παραδοχές:			
Απόδοση των στοιχείων ενεργητικού, εξαιρουμένου του ποσού που συμπεριλαμβάνεται στα χρηματοοικονομικά έξοδα/ (έσοδα)	-	89	89
- (Κέρδη)/Ζημίες από μεταβολή δημογραφικών παραδοχών	83	-	83
- (Κέρδη)/Ζημίες από μεταβολή χρηματοοικονομικών παραδοχών	(3.719)	-	(3.719)
- (Κέρδη)/Ζημίες από εμπειρικές προσαρμογές	1.729	-	1.729
Σύνολο γρεώσεων στα λοιπά συνολικά έσοδα	(1.907)	89	(1.818)
Συναλλαγματικές διαφορές	(2)	-	(2)
Καταβολές παροχών άμεσα από τον όμιλο/ εισφορές του ομίλου στα στοιχεία ενεργητικού	(4.328)	(772)	(5.100)
Καταβολές παροχών από τα στοιχεία ενεργητικού	(770)	770	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2015	102.480	(7.118)	95.362

Σημειώσεις επί των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.
Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με
τα ΔΠΧΑ για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016
(Ποσά σε χιλιάδες Ευρώ εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

	Παρούσα Αξία Υποχρέωσεων	Εύλογη αξία στοιχείων ενεργητικού	Σύνολο
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2016	102.480	(7.118)	95.362
Κόστος τρέχουσας απασχόλησης	4.841	-	4.841
Χρηματοοικονομικά έξοδα/ (έσοδα)	3.458	(174)	3.284
Κόστος παλαιότερης απασχόλησης και (κέρδη)/ ζημίες από τακτοποιήσεις	935	-	935
Σύνολο χρεώσεων στα αποτελέσματα	9.234	(174)	9.060
Επαναμετρήσεις στις αναλογιστικές παραδοχές:			
Απόδοση των στοιχείων ενεργητικού, εξαιρουμένου του ποσού που συμπεριλαμβάνεται στα χρηματοοικονομικά έξοδα/ (έσοδα)	-	(307)	(307)
- (Κέρδη)/Ζημίες από μεταβολή δημογραφικών παραδοχών	(322)	-	(322)
- (Κέρδη)/Ζημίες από μεταβολή χρηματοοικονομικών παραδοχών	15.566	-	15.566
- (Κέρδη)/Ζημίες από εμπειρικές προσαρμογές	(4.766)	-	(4.766)
Σύνολο χρεώσεων στα λοιπά συνολικά έσοδα	10.478	(307)	10.172
Καταβολές παροχών άμεσα από τον όμιλο/ εισφορές του ομίλου στα στοιχεία ενεργητικού	(2.155)	(1.526)	(3.681)
Καταβολές παροχών από τα στοιχεία ενεργητικού	(755)	755	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2016	119.282	(8.370)	110.912

Οι μη προεξοφλημένες παροχές συνταξιοδότησης λήγουν ως ακολούθως:

Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2016	Μέχρι ενός έτους	Μεταξύ ενός και δύο ετών	Μεταξύ δύο και πέντε ετών	Πάνω από πέντε έτη	Σύνολο
Συνταξιοδοτικές παροχές	2.975	2.071	16.009	251.942	272.997

Τα περιουσιακά στοιχεία των προγραμμάτων επενδύθηκαν ως ακολούθως:

	2016				2015			
	Εισηγμένα	Μη εισηγμένα	Σύνολο	%	Εισηγμένα	Μη εισηγμένα	Σύνολο	%
Τίτλοι συμμετοχών	1.938	-	1.938	23%	1.827	-	1.827	26%
Ομόλογα								
- Κρατικά ομόλογα	781	-	781	9%	210	-	210	3%
- Εταιρικά ομόλογα	2.950	-	2.950	35%	2.360	-	2.360	33%
Επενδυτικά κεφάλαια	947	-	947	11%	1.029	-	1.029	14%
Επενδύσεις σε ακίνητα	1.442	-	1.442	17%	1.371	-	1.371	19%
Ταμειακά διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα	-	312	312	4%	-	321	321	5%
Σύνολο	8.058	312	8.370	100%	6.797	321	7.118	100%

Οι κύριες αναλογιστικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν έχουν ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Προεξοφλητικό επιτόκιο	2,50%	3,50%
Μελλοντικές αυξήσεις μισθών	0,50%	0,50%
Πληθωρισμός	0,50%	0,50%

Η ανάλυση ευαισθησίας της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών στο προσωπικό λόγω εξόδου από την υπηρεσία σε αλλαγές στις κύριες σταθμισμένες παραδοχές είναι η ακόλουθη:

	Μεταβολή της παραδοχής	Επίδραση στην υποχρέωση Αύξηση στην παραδοχή	Μείωση στην παραδοχή
Προεξοφλητικό επιτόκιο	0,5%	-5,16%	5,57%
Μελλοντικές αυξήσεις μισθών	0,5%	4,61%	Δεν εφαρμόζεται

Σημειώσεις επί των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων

Η παραπάνω ανάλυση ευαισθησίας βασίζεται σε μία μεταβολή της παραδοχής διατηρώντας όλες τις άλλες παραδοχές σταθερές. Στην πράξη, υπάρχει μικρή πιθανότητα αυτό να συμβεί καθώς οι μεταβολές στις παραδοχές μπορεί να συνδέονται μεταξύ τους. Κατά τον υπολογισμό της ευαισθησίας της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών στο προσωπικό λόγω εξόδου από την υπηρεσία στις κύριες αναλογιστικές παραδοχές, χρησιμοποιήθηκε η ίδια μέθοδος που χρησιμοποιείται κατά τον υπολογισμό της υποχρέωσης που αναγνωρίζεται στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης (παρούσα αξία της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών στο προσωπικό με τη χρήση της αναλογιστικής μεθόδου της προβλεπόμενης πιστωτικής μονάδας (projected unit credit method)).

Οι αναμενόμενες εργοδοτικές εισφορές για την επόμενη χρήση, προς τα προγράμματα καθορισμένων παροχών προσωπικού είναι €1,1 εκ. Η μέση σταθμισμένη διάρκεια των προγραμμάτων είναι 17 χρόνια.

19 Προβλέψεις για λοιπές υποχρεώσεις και έξοδα

Η κίνηση των προβλέψεων για το 2016 και το 2015 έχει ως εξής:

	Προβλέψεις για λοιπές υποχρεώσεις και έξοδα
1 Ιανουαρίου 2015	6.224
Χρεώσεις / (Πιστώσεις) στο λογαριασμό αποτελεσμάτων:	
- Προσθήκες	219
- Ποσά που ανακτήθηκαν κατά τη χρήση	(38)
31 Δεκεμβρίου 2015	6.405
Χρεώσεις / (Πιστώσεις) στο λογαριασμό αποτελεσμάτων:	
- Προσθήκες	4.733
- Ποσά που ανακτήθηκαν κατά τη χρήση	(1)
Διάφορες κινήσεις / Ανακατανομές	(1.831)
31 Δεκεμβρίου 2016	9.306

Τα ποσά που συμπεριλαμβάνονται στην συγκεκριμένη κατηγορία αφορούν κυρίως προβλέψεις για εκκρεμείς νομικές υποθέσεις.

20 Προμηθευτές και λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις

	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Επιχορηγήσεις	12.454	10.792
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	247.190	11.882
Υπόλοιπο τέλους χρήσεως	259.644	22.674

Επιχορηγήσεις

Οι προκαταβολές από το Ελληνικό Κράτος στον Όμιλο αφορούν προκαταβολές για την αγορά ενσώματων πάγιων περιουσιακών στοιχείων. Η απόσβεση για το 2016 ανέρχεται σε €1,4 εκ. (2015: €2,1εκ.).

Προμηθευτές και λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις

Περιλαμβάνονται ποσά από εμπόρους/διαχειριστές πρατηρίων, που λειτουργούν ως χρηματικές εγγυήσεις για την πιστή τήρηση των όρων της συμφωνίας καθώς και το μακροπρόθεσμο τμήμα των υποχρεώσεων προς την ΝΙΟΚ (Σημ.15).

21 Παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα

Τύπος παραγώγου αγαθών	31 Δεκεμβρίου 2016			31 Δεκεμβρίου 2015		
	Ονομαστική ποσότητα	Στοιχεία		Ονομαστική ποσότητα	Στοιχεία	
		Ενεργητικού	Υποχρεώσεις		Ενεργητικού	Υποχρεώσεις
	<u>ΜΤ'000</u>	<u>Βαρέλια</u> χιλ.	€	<u>ΜΤ'000</u>	<u>Βαρέλια</u> χιλ.	€
Συμβάσεις ανταλλαγής τιμής αγαθών	-	2.588	15.192	-	2.948	-
	-	2.588	15.192	-	2.948	34.814
Σύνολο	-	-	15.192	-	-	34.814

	31 Δεκεμβρίου 2016		31 Δεκεμβρίου 2015	
	Ενεργητικού	Υποχρεώσεις	Ενεργητικού	Υποχρεώσεις
Μη κυκλοφορούν ενεργητικό				
Συμβάσεις ανταλλαγής τιμής αγαθών (commodity swaps)	-	-	-	-
Κυκλοφορούν ενεργητικό				
Συμβάσεις ανταλλαγής τιμής αγαθών (commodity swaps)	15.192	-	-	34.814
	15.192	-	-	34.814
Σύνολο εύλογης αξίας παραγώγων	15.192	-	-	34.814

Παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία χρησιμοποιούνται μόνο για σκοπούς αντιστάθμισης κινδύνου και όχι ως κερδοσκοπικές επενδύσεις. Όμως, όταν τα παράγωγα αυτά στοιχεία δεν πληρούν τις προϋποθέσεις της λογιστικής αντιστάθμισης κινδύνων, τότε ταξινομούνται ως «παράγωγα προς πώληση».

Η συνολική εύλογη αξία ενός παραγώγου αντιστάθμισης κινδύνου κατηγοριοποιείται ως μη κυκλοφορούν στοιχείο ενεργητικού ή παθητικού όταν η ημερομηνία λήξης του είναι μεταγενέστερα των 12 μηνών, ενώ στην αντίθετη περίπτωση κατηγοριοποιείται ως κυκλοφορούν στοιχείο.

Παράγωγα για αντιστάθμιση ταμειακών ροών

Κατά το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2016 μεταφέρθηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων ζημία σχετική με συμβόλαια τα οποία ρυθμίστηκαν εντός του έτους, ύψους €19.642 μετά φόρων (31 Δεκεμβρίου 2015: ζημία €24.548 μετά φόρων).

Οι υπόλοιπες πράξεις αντιστάθμισης ταμειακών ροών εκτιμάται ότι θα είναι αποτελεσματικές, ενώ η συνολική μεταβολή στην εύλογη αξία τους ανέρχεται σε κέρδος μετά φόρων €15.862 (31 Δεκεμβρίου 2015: €4.802 ζημία μετά φόρων) και συμπεριλαμβάνεται στα «Αποθεματικά αντιστάθμισης κινδύνου». (Σημ. 14).

Η μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού, ανέρχεται στην εύλογη αξία των στοιχείων ενεργητικού των παραγώγων αυτών, όπως απεικονίζεται στην Ενοποιημένη Κατάσταση Οικονομικής Θέσης.

22 Ανάλυση εξόδων ανά είδος (φύση)

	Έτος που έληξε	
	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Πρώτες ύλες και αναλώσιμα που χρησιμοποιήθηκαν	4.876.484	5.848.285
Παροχές σε εργαζομένους	234.100	227.506
Αποσβέσεις ενσώματων παγίων περιουσιακών στοιχείων	194.198	179.869
Αποσβέσεις ασώματων παγίων περιουσιακών στοιχείων	15.280	19.031
Απομείωση αξίας ενσώματων παγίων περιουσιακών στοιχείων	8.313	-
Λοιπά έξοδα	753.160	791.894
Σύνολο κόστους πωληθέντων, εξόδων διοίκησης, πωλήσεων και διάθεσης	6.081.535	7.066.586

	Έτος που έληξε	
	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Μισθοδοσία	164.326	157.403
Έξοδα κοινωνικής ασφάλισης	39.628	38.100
Συνταξιοδοτικό κόστος προγραμμάτων	8.075	9.801
Λοιπές παροχές σε εργαζομένους	22.071	22.202
Σύνολο	234.100	227.506

Οι λοιπές παροχές περιλαμβάνουν παροχές ιατροφαρμακευτικής και ασφαλιστικής μορφής, έξοδα μεταφοράς και διατροφής. Περιλαμβάνουν επίσης, παροχές προς εργαζομένους στο πλαίσιο προγράμματος εθελουσίας εξόδου (VRS) περίπου €0,6 εκ. (2015: €1 εκ.), που περιλαμβάνονται στα «Λοιπά έσοδα/ (έξοδα)» (Σημ. 24).

23 Έξοδα ερευνών και ανάπτυξης

Οι δαπάνες για τις δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης του Ομίλου εξοδοποιούνται κατά την πραγματοποίηση (2016: €2,2 εκ. και το 2015: €0,5 εκ.) και αφορούν κυρίως σε εργασίες έρευνας στη θαλάσσια περιοχή του Πατραϊκού Κόλπου, στα πλαίσια της κοινοπραξίας ανάμεσα στην Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. (50%, διαχειριστής) & την Edison International SpA (50%). Η σύμβαση Μίσθωσης κυρώθηκε από το Ελληνικό Κοινοβούλιο και δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ελληνικής Κυβερνήσεως ως Ν. 4299 - Τεύχος Α, 221/03-10-14.

Δαπάνες αναφορικά με παραχώρηση αδειών έρευνας για τον Κόλπο του Πατραϊκού (2016: €0,07 εκ.), κεφαλαιοποιήθηκαν στις ασώματες ακινητοποιήσεις και αποσβένονται κατά τη διάρκεια της περιόδου που διαρκούν οι εργασίες έρευνας.

24 Λοιπά έσοδα / (έξοδα) και λοιπά κέρδη/(ζημιές)

	Έτος που έληξε	
	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Έσοδα από αποσβέσεις επιχορηγήσεων	1.404	2.121
Υπηρεσίες προς τρίτους	5.804	2.369
Έσοδα από ενοίκια	8.471	11.044
Κέρδη / (ζημιές) από πώληση ενσώματων παγίων στοιχείων -	633	(614)
Έσοδα ασφαλιστικών αποζημιώσεων	41.727	1.357
Προεξόφληση μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων	8.285	-
Κόστος εθελουσίας εξόδου	(551)	(1.448)
Προβλέψεις για τελωνειακές υποθέσεις	(7.173)	-
Λοιπά έσοδα / (έξοδα)	(5.707)	340
Σύνολο λοιπών (εξόδων) / εσόδων	52.893	15.169
Απομείωση επενδύσεων	(14.759)	(7.000)
Λοιπά κέρδη / (ζημιές)	(8.084)	1.258
Σύνολο λοιπών εσόδων / (εξόδων) - καθαρά	30.050	9.427

Τα έσοδα από ενοίκια αφορούν πρατήρια που έχουν ενοικιαστεί σε εμπόρους. Στα έσοδα ασφαλιστικών αποζημιώσεων περιλαμβάνεται αποζημίωση για τη παρεμπόδιση της λειτουργίας του διυλιστηρίου Ελευσίνας, εξαιτίας προβλημάτων που παρουσιάστηκαν στο Flexicocker το 2012. Τα λοιπά έσοδα/(έξοδα) αφορούν σε έσοδα ή έξοδα που δε συνδέονται με την εμπορική δραστηριότητα του Ομίλου.

Η γραμμή «Απομείωση επενδύσεων» περιλαμβάνει απομείωση της αξίας επένδυσης στην Elpedison B.V. (Σημ. 8), καθώς και απομείωση της αξίας των επενδύσεων σε χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση.

Στα λοιπά κέρδη / (ζημιές) συμπεριλαμβάνονται τα αποτελέσματα πράξεων ανοιχτής αγοράς οι οποίες αφορούν σε Ευρωμόλογα (Σημ. 16).

25 Χρηματοοικονομικά (έξοδα)/έσοδα - καθαρά

	Έτος που έληξε	
	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Έσοδα από τόκους	5.129	8.797
Έξοδα τόκων και λοιπά χρηματοοικονομικά έξοδα	(205.909)	(209.842)
Χρηματοοικονομικά έσοδα / (έξοδα) - καθαρά	(200.780)	(201.045)

Επιπρόσθετα του χρηματοοικονομικού κόστους που αναφέρεται πιο πάνω, κατά το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2016, τόκοι ύψους €1,9 εκ. (2015: €2,4 εκ.) έχουν κεφαλαιοποιηθεί.

26 Ζημιές / κέρδη από συναλλαγματικές διαφορές

Τα κέρδη από συναλλαγματικές διαφορές ύψους €21 εκ. (31 Δεκεμβρίου 2015: €27 εκ. ζημιές), προέρχονται κατά κύριο λόγο (α) από την αποπληρωμή δανείων σε Δολάρια ΗΠΑ εξαιτίας της αποδυνάμωσης του δολαρίου έναντι του Ευρώ κατά την ημερομηνία αποπληρωμής (δάνειο ύψους \$400 εκ.), και (β) από την αποτίμηση τραπεζικών λογαριασμών που εκφράζονται σε Δολάρια ΗΠΑ.

27 Φόρος Εισοδήματος

	Έτος που έληξε	
	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Φόρος χρήσης	(14.787)	(9.705)
Αναβαλλόμενος φόρος (Σημ. 17)	(122.149)	15.768
Φόροι	(136.936)	6.063

Ο βασικός φορολογικός συντελεστής για τις Ανώνυμες εταιρείες στην Ελλάδα για το 2016 ανέρχεται σε 29% (2015: 29%).

Για τις χρήσεις 2011 και εξής οι ελληνικές εταιρείες υπόκεινται σε ετήσιο φορολογικό έλεγχο από τους τακτικούς τους ορκωτούς ελεγκτές-λογιστές, ως προς τη συμμόρφωσή τους με τις διατάξεις της κείμενης φορολογικής νομοθεσίας. Το αποτέλεσμα αυτού του ελέγχου οδηγεί στην έκδοση φορολογικού πιστοποιητικού, το οποίο εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις υποκαθιστά τον έλεγχο από τη δημόσια αρχή, η οποία όμως διατηρεί το δικαίωμα μεταγενέστερου ελέγχου χωρίς να περαιώνει τις φορολογικές της υποχρεώσεις για την οικεία διαχειριστική χρήση. Όλες οι θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου με έδρα την Ελλάδα ελέγχθηκαν από τους αντίστοιχους ορκωτούς ελεγκτές και έλαβαν πιστοποιητικό φορολογικής συμμόρφωσης με γνώμη χωρίς επιφύλαξη, έως και τη χρήση 2015.

Ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις

Οι ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις της μητρικής εταιρείας και των σημαντικότερων θυγατρικών παρουσιάζονται πιο κάτω. Ως αποτέλεσμα, οι φορολογικές τους υποχρεώσεις δεν θεωρούνται περαιωμένες. Όπως αναφέρεται παραπάνω, από το 2011 και εφεξής, οι εταιρείες του Ομίλου που εδρεύουν στην Ελλάδα έχουν ελεγχθεί από τον αντίστοιχο νόμιμο ελεγκτή τους και έχουν λάβει φορολογικά πιστοποιητικά δίχως επιφύλαξη έως και το οικονομικό έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015. Συνεπώς, αυτά τα οικονομικά έτη θεωρούνται ελεγμένα.

Όνομασία Εταιρείας	Οικονομικές χρήσεις που έληξαν
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.	2010
ΕΚΟ Α.Ε	2008-2010
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΥΣΙΜΑ Α.Ε.	2010

Η έκδοση των φορολογικών πιστοποιητικών για το έτος 2016 αναμένεται να ολοκληρωθεί κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2017.

Η Διοίκηση εκτιμά ότι δεν θα προκύψουν σημαντικές επιπρόσθετες φορολογικές επιβαρύνσεις από τους μελλοντικούς φορολογικούς ελέγχους, πέρα από αυτές που αναφέρονται και συμπεριλαμβάνονται ήδη στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για την περίοδο που λήγει 31 Δεκεμβρίου 2016.

Λοιποί φόροι

Επιπλέον, έχουν ολοκληρωθεί οι ακόλουθοι προσωρινοί φορολογικοί έλεγχοι ΦΠΑ:

- ΕΛ.ΠΕ. για τη περίοδο έως και τον Δεκέμβριο 2014
- ΕΚΟ ΑΒΕΕ για τη περίοδο έως και τον Οκτώβριο 2013,

ενώ σε εξέλιξη βρίσκονται έλεγχοι που αφορούν σε επόμενες περιόδους για τις υπόλοιπες εταιρείες του Ομίλου.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.
Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με
τα ΔΠΧΑ για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016
(Ποσά σε χιλιάδες Ευρώ εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

Ο φόρος που αναλογεί στα λοιπά συνολικά έσοδα είναι:

	31 Δεκεμβρίου 2016			31 Δεκεμβρίου 2015		
	Προ Φόρων	Φόρος	Μετά Φόρων	Προ Φόρων	Φόρος	Μετά Φόρων
Λοιπά συνολικά έσοδα από επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	(869)	-	(869)	-	-	-
Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση	147	-	147	(272)	17	(255)
Παράγωγα για αντιστάθμιση ταμειακών ροών	50.006	(14.502)	35.504	25.273	(5.527)	19.746
Συναλλαγματικές διαφορές	(1.076)	-	(1.076)	(603)	-	(603)
Αναλογιστικά κέρδη / (ζημιές) από συνταξιοδοτικά προγράμματα καθορισμένων παροχών	(10.172)	2.396	(7.776)	1.818	(203)	1.615
Λοιπά συνολικά έσοδα	38.036	(12.106)	25.930	26.216	(5.713)	20.503

Συμφωνία φόρου που υπολογίζεται επί του λογιστικού φορολογητέου κέρδους του Ομίλου και του πραγματικού φόρου εισοδήματος που εμφανίζεται στα αποτελέσματα:

	Έτος που έληξε	
	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρων	465.671	38.964
Φόρος βάσει ισχύοντος ελληνικού φορολογικού συντελεστή 29% (2015 - 29%)	(135.044)	(11.300)
Μεταβολή λόγω διαφορετικών φορολογικών συντελεστών στις θυγατρικές εξωτερικού	3.878	7.162
Κέρδη/(ζημιές) Ναυτικών Εταιρειών που δεν υπόκεινται σε φόρο	3.016	3.062
Έσοδα που δεν υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος	5.065	8.482
Εξόδα που δεν εκπίπτουν για φορολογικούς σκοπούς	(12.590)	(7.070)
Αναγνώριση φορολογικών ζημιών προηγούμενων ετών	594	1.937
Φορολογικές ζημιές για τις οποίες δεν αναγνωρίζεται αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση	(1.430)	(5.204)
Μεταβολές στην αναβαλλόμενη φορολογία λόγω αλλαγής στο φορολογικό συντελεστή	3	13.946
Μεταβολές στο φόρο προηγούμενων ετών	255	(6.182)
Λοιπά	(683)	1.230
Φόροι	(136.936)	6.063

28 Κέρδη ανά μετοχή

Τα βασικά και αναπροσαρμοσμένα κέρδη ανά μετοχή δεν εμφανίζονται, καθώς δεν διαφέρουν σημαντικά από τα βασικά κέρδη ανά μετοχή. Τα βασικά κέρδη ανά μετοχή υπολογίζονται διαιρώντας το καθαρό κέρδος που αναλογεί στους μετόχους της μητρικής εταιρίας με το μέσο σταθμισμένο αριθμό μετοχών κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς.

	Έτος που έληξε	
	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Κέρδη ανά μετοχή (σε Ευρώ ανά μετοχή)	1,08	0,15
Καθαρά κέρδη που αναλογούν σε κοινές μετοχές (Σε χιλιάδες Ευρώ)	329.760	46.684
Μέσος αριθμός κοινών μετοχών	305.635.185	305.635.185

29 Μερίσματα

Το Διοικητικό Συμβούλιο θα εισηγηθεί στην επικείμενη Ετήσια Γενική Συνέλευση τη διανομή μερίσματος ύψους €0,20 ανά μετοχή από συσσωρευμένα αποθεματικά προηγούμενων ετών. Το Διοικητικό Συμβούλιο δεν ενέκρινε κάποια αλλαγή στην πολιτική μερισμάτων του Ομίλου στο σύνολό της και θα επαναξιολογήσει την πληρωμή επιπρόσθετου μερίσματος, ειδικού μερίσματος ή προσωρινού μερίσματος, εντός του 2017.

30 Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες

Σημ.	Έτος που έληξε	
	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Κέρδη / (Ζημιές) προ φόρων	465.671	38.963
Προσαρμογές για:		
Αποσβέσεις ενσώματων παγίων και άυλων περιουσιακών στοιχείων	6,7 209.478	198.900
Απομείωση αξίας παγίων	8 8.313	-
Αποσβέσεις επιχορηγήσεων πάγιου ενεργητικού	20 (1.404)	(2.121)
Χρηματοοικονομικά (έσοδα) / έξοδα	25 200.780	201.045
Κέρδη από συνδεδεμένες επιχειρήσεις	8 (19.407)	(21.518)
(Κέρδη) / Ζημιές από πώληση χρηματοοικονομικών στοιχείων διαθεσίμων προς πώληση	-	6
Προβλέψεις & διαφορές αποτιμήσεων	77.011	69.851
Συναλλαγματικά (κέρδη) / ζημιές	26 (20.773)	26.753
Προεξόφληση μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων	23 (8.285)	-
Ζημιές / (Κέρδη) από εκποίηση παγίων	(633)	614
	910.751	512.493
Μεταβολές Κεφαλαίου κίνησης		
Μείωση / (Αύξηση) αποθεμάτων	(281.476)	(50.492)
(Αύξηση) / Μείωση απαιτήσεων	(155.812)	(73.892)
Αύξηση / (Μείωση) υποχρεώσεων	(790.829)	106.249
	(1.228.117)	(18.135)
Καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες	(317.366)	494.358

31 Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και νομικές υποθέσεις

Ο Όμιλος έχει ενδεχόμενες υποχρεώσεις σε σχέση με τραπεζικές και λοιπές εγγυήσεις και άλλα θέματα που προκύπτουν στα πλαίσια των εμπορικών του συναλλαγών:

1. Επιχειρηματικά θέματα

α) Εκκρεμείς υποθέσεις

Ο Όμιλος εμπλέκεται σε διάφορες νομικές υποθέσεις και έχει διάφορες υποχρεώσεις σε εκκρεμότητα σχετικές με τις συνήθειες δραστηριότητές του. Με βάση τις διαθέσιμες μέχρι σήμερα πληροφορίες, η διοίκηση πιστεύει ότι η έκβαση των υποθέσεων αυτών δεν θα έχει σημαντική επίδραση στα αποτελέσματα του Ομίλου ή στην χρηματοοικονομική του θέση, πέραν αυτών που αναφέρονται στις προβλέψεις για νομικές υποθέσεις.

β) Εγγυητικές επιστολές

Η μητρική Εταιρεία έχει εκδώσει επιστολές διαβεβαιώσεων και εγγυητικές επιστολές προς τράπεζες για δάνεια που αυτές έχουν χορηγήσει σε θυγατρικές και συνδεδεμένες εταιρείες, το ανεξόφλητο υπόλοιπο των οποίων την 31 Δεκεμβρίου 2016 ανερχόταν στο ισόποσο των €1.210 εκ. (31 Δεκεμβρίου 2015: €1.427 εκ.). Εξ' αυτών, ποσό €1.110 εκ. (31 Δεκεμβρίου 2015: €1.322 εκ.) έχει συμπεριληφθεί στις ενοποιημένες δανειακές υποχρεώσεις του Ομίλου και εμφανίζεται στα αντίστοιχα κονδύλια της συνοπτικής ενδιάμεσης ενοποιημένης χρηματοοικονομικής πληροφόρησης.

γ) Διεθνείς δραστηριότητες

Παρόλο που δεν υπάρχουν σημαντικές επιπτώσεις, οι θυγατρικές του εξωτερικού αντιμετωπίζουν μία σειρά από νομικές υποθέσεις σχετικές με φορολογικές ρυθμίσεις και μεταβολές στις τοπικές αδειοδοτήσεις. Τέτοιες περιπτώσεις είναι και η υπόθεση σχετικά με τις εγκαταστάσεις δεξαμενών της Jugopetrol A.D. στο Μαυροβούνιο, καθώς και η απόφαση της Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού της Κύπρου να ξεκινήσει εκ νέου έρευνα για τις πετρελαϊκές εταιρείες εμπορίας (χονδρικής) στην Κύπρο για την περίοδο 1 Οκτωβρίου 2004 ως 22 Δεκεμβρίου 2006, βάση της οποίας είχε επιβάλει στην Εταιρεία πρόστιμο ύψους €14 εκ. το 2011. Η Διοίκηση εκτιμά ότι δεν θα προκύψουν επιπρόσθετες υποχρεώσεις ως αποτέλεσμα των προαναφερθέντων υποθέσεων πέραν των προβλέψεων που ήδη συμπεριλαμβάνονται στη συνοπτική ενδιάμεση ενοποιημένη χρηματοοικονομική πληροφόρηση.

2. Φορολογικά και τελωνειακά θέματα

α) Ανέλεγκτες χρήσεις - Επίδικες φορολογικές υποθέσεις

Στις σημαντικότερες ελληνικές εταιρείες του Ομίλου, έχουν ολοκληρωθεί τακτικοί φορολογικοί έλεγχοι έως και τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2009, εκτός από την ΕΚΟ που έχει ελεγχθεί έως και τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2007, ενώ είναι σε εξέλιξη έλεγχοι από το 2008 έως και τη χρήση 2010 για την ΕΚΟ ΑΒΕΕ, καθώς και για τις χρήσεις 2010, 2011 και 2012 για την ΕΛΠΕ Α.Ε. Επιπροσθέτως, σε όλες αυτές τις εταιρείες, έχουν ολοκληρωθεί και προσωρινοί έλεγχοι για επόμενες περιόδους, κυρίως για επιστροφή ΦΠΑ. Στις περιπτώσεις που έχουν ολοκληρωθεί έλεγχοι και έχουν καταλογισθεί ποσά, τα οποία η εταιρεία αμφισβητεί, έχουν ασκηθεί εμπρόθεσμα τα σχετικά ένδικα μέσα. Η Διοίκηση πιστεύει ότι δεν θα προκύψουν σημαντικές φορολογικές επιβαρύνσεις είτε από μελλοντικούς φορολογικούς ελέγχους είτε από την έκβαση των επίδικων υποθέσεων πέραν αυτών που αναφέρονται και συμπεριλαμβάνονται ήδη στη συνοπτική ενδιάμεση ενοποιημένη χρηματοοικονομική πληροφόρηση.

Σημειώνεται ότι για τις χρήσεις 2011 έως και 2015, οι ελληνικές εταιρείες υπόκεινται σε ετήσιο φορολογικό έλεγχο από τους τακτικούς τους ορκωτούς ελεγκτές-λογιστές. Όλες οι υπόχρεες εταιρείες του Ομίλου, ελέγχθηκαν για τις χρήσεις που έληξαν στις 31 Δεκεμβρίου 2011 έως 2015, λαμβάνοντας πιστοποιητικά φορολογικής συμμόρφωσης, με γνώμη χωρίς επιφύλαξη. Σύμφωνα με την πρόσφατη σχετική νομοθεσία, ο έλεγχος και η έκδοση των φορολογικών πιστοποιητικών, ισχύει και για τις χρήσεις 2016 και εφεξής, σε προαιρετική βάση.

β) Καταλογιστικές πράξεις τελωνείων

Εντός του 2008, παρελήφθησαν από το Τελωνείο καταλογιστικές πράξεις συνολικού ύψους περίπου €40 εκ. για φερόμενα τελωνειακά «ελλείμματα» των φορολογικών αποθηκών της Εταιρείας για συγκεκριμένες περιόδους μεταξύ των ετών 2001 – 2005. Η Εταιρεία προσέφυγε κατά των σχετικών πράξεων ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου, και η Διοίκηση θεωρεί ότι η υπόθεση θα έχει θετική κατάληξη μετά την ακροαματική διαδικασία.

Ανεξάρτητα από την κατάθεση των παραπάνω προσφυγών, το Τελωνείο προχώρησε σε παρακράτηση ποσού €54 εκ. (σύνολο καταλογισθέντων ποσών πλέον προσαυξήσεων) βεβαιωμένων επιστροφών ΦΠΑ (Σημ. 11). Η Εταιρεία κατέθεσε δύο προσφυγές κατά της φορολογούσας αρχής και κατά του Τελωνείου, ενώπιον των Διοικητικών Πρωτοδικείων Αθηνών και Πειραιώς αντίστοιχα. Το Πρωτοδικείο Αθηνών εξέδωσε απόφαση με την οποία δικαιώνει την Εταιρεία, απορρίπτοντας την εν λόγω παρακράτηση ως μη νόμιμη.

Η Εταιρεία εκτιμά ότι θα μπορεί να ανακτήσει τα ανωτέρω ποσά.

32 Δεσμεύσεις και συμβατικές υποχρεώσεις

(α) Δεσμεύσεις για κεφαλαιουχικές επενδύσεις

Οι σημαντικότερες συμβατικές υποχρεώσεις του Ομίλου αφορούν σε δεσμεύσεις για κεφαλαιουχικές επενδύσεις συνολικού ποσού €23 εκ. (31 Δεκεμβρίου 2015: €35 εκ.), το μεγαλύτερο μέρος του ποσού σχετίζεται με την αναβάθμιση των διυλιστηρίων.

(β) Δεσμεύσεις για λειτουργικές μισθώσεις

Ο Όμιλος μισθώνει γραφεία και πρατήρια στο πλαίσιο συμβάσεων λειτουργικής μίσθωσης. Το σύνολο των ελάχιστων μελλοντικών μισθωμάτων στο πλαίσιο των προαναφερθέντων συμβάσεων παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

	Έτος που έληξε	
	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Εντός του επόμενου έτους	33.971	31.502
Μετά 1 έτος και έως 5 έτη	112.872	119.551
Μετά 5 ετών	113.331	102.883
Σύνολο	260.174	253.936

(γ) Ενέγγυες πιστώσεις

Ο Όμιλος είναι πιθανόν να δεχθεί αίτημα από προμηθευτές ώστε να παράσχει τραπεζικές ενέγγυες πιστώσεις, με στόχο να επιτύχει ευνοϊκότερους όρους συναλλαγής και πίστωσης. Στις περιπτώσεις όπου έχει ήδη καταχωρηθεί η υποχρέωση στις οικονομικές καταστάσεις, δεν χρειάζεται περαιτέρω γνωστοποίηση της συγκεκριμένης δέσμευσης. Στις περιπτώσεις όπου η συναλλαγή πραγματοποιείται μετά την ημερομηνία Ισολογισμού, ο Όμιλος δεν είναι υπόχρεος ώστε να διακανονίσει την ενέγγυα πίστωση εντός της περιόδου, άρα δεν αναγνωρίζεται και η αντίστοιχη υποχρέωση.

33 Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Στη Ενοποιημένη Κατάσταση Συνολικών Εισοδημάτων συμπεριλαμβάνονται έσοδα, δαπάνες και έξοδα, τα οποία προκύπτουν από τις συναλλαγές μεταξύ του Ομίλου και συνδεδεμένων μερών. Τέτοιες συναλλαγές περιλαμβάνουν κυρίως πωλήσεις και αγορές των αγαθών και υπηρεσιών στο πλαίσιο της συνήθους λειτουργίας του Ομίλου και έχουν γίνει με τους συνήθεις εμπορικούς όρους που ακολουθεί ο Όμιλος για αντίστοιχες συναλλαγές με τρίτους.

Συναλλαγές έχουν πραγματοποιηθεί με τις ακόλουθες συνδεδεμένες εταιρείες:

α) Συνδεδεμένες Εταιρείες και κοινοπραξίες του Ομίλου που ενοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης:

- Εταιρεία Αγωγού Κανσίων Αεροδρομίου Αθηνών Α.Ε. (ΕΑΚΑΑ)
- Δημόσια Επιχείρηση Αερίου Α.Ε. (ΔΕΠΑ)
- Spata Aviation Fuel Company S.A. (SAFCO)
- Elpedison B.V.
- ΕΛΠΕ Θράκη Α.Ε.
- D.M.E.P HOLDCO

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.
Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με
τα ΔΠΧΑ για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016
(Ποσά σε χιλιάδες Ευρώ εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

	Έτος που έληξε	
	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Χρεώσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις (πωλήσεις)		
Συνδεδεμένες εταιρείες	760.269	827.339
Κοινοπραξίες	171	499
Σύνολο	760.440	827.838
Χρεώσεις από συνδεδεμένες επιχειρήσεις (κόστος πωληθέντων)		
Συνδεδεμένες εταιρείες	780.259	855.792
Κοινοπραξίες	3.533	1.184
Σύνολο	783.792	856.975
Υπόλοιπο σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις		
(Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις)		
Συνδεδεμένες εταιρείες	34.846	73.348
Κοινοπραξίες	639	294
Σύνολο	35.485	73.642
Υπόλοιπο από συνδεδεμένες επιχειρήσεις		
(Πελάτες και λοιπές απαιτήσεις)		
Συνδεδεμένες εταιρείες	23.720	42.062
Κοινοπραξίες	9	101
Σύνολο	23.729	42.163

Η μητρική εταιρεία έχει εκδώσει επιστολές διαβεβαιώσεων και εγγυητικές επιστολές προς τράπεζες για δάνεια που αυτές έχουν χορηγήσει στην Elpedison B.V, το ανεξόφλητο υπόλοιπο των οποίων την 31 Δεκεμβρίου 2016 ανέρχεται στο ισόποσο των €100 εκ. (31 Δεκεμβρίου 2015: €105 εκ.).

β) Συνδεδεμένα μέρη που τελούν υπό κοινό έλεγχο με τον Όμιλο λόγω της κοινής συμμετοχής του Ελληνικού Δημοσίου και παρουσιάζουν σημαντικές συναλλαγές με τον Όμιλο:

- Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού Α.Ε. (ΔΕΗ)
- Ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις
- Οδικές Συγκοινωνίες Α.Ε. (ΟΣΥ)
- Τραινοσε Α.Ε

Για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2016, οι συναλλαγές και τα υπόλοιπα του Ομίλου με τα παραπάνω μέρη ήταν τα εξής:

- Πωλήσεις του Ομίλου €141 εκ. (31 Δεκεμβρίου 2015: €281 εκ.)
- Αγορές του Ομίλου €51 εκ. (31 Δεκεμβρίου 2015: €49 εκ.)
- Απαιτήσεις €18 εκ. (31 Δεκεμβρίου 2015: €31 εκ.)
- Υποχρεώσεις €2 εκ. (31 Δεκεμβρίου 2015: €10 εκ.).

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.
Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με
τα ΔΠΧΑ για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016
(Ποσά σε χιλιάδες Ευρώ εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

γ) Ο Όμιλος διοικείται από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου (Εκτελεστικά και Μη Εκτελεστικά Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε.) και από τους Γενικούς Διευθυντές. Οι αμοιβές που καταβλήθηκαν ή έχουν λογισθεί προς τους ανωτέρω αναλύονται ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2016		31 Δεκεμβρίου 2015	
	Αμοιβές	Αποζημιώσεις λόγω λύσης Σύμβασης	Αμοιβές	Αποζημιώσεις λόγω λύσης Σύμβασης
Εκτελεστικά Μέλη ΔΣ	1.355	-	1.370	608
Μη Εκτελεστικά Μέλη ΔΣ	508	2	633	445
Γενικοί Διευθυντές	1.740	523	1.629	757
Σύνολο	3.603	525	3.632	1.810

Το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από τέσσερα (4) εκτελεστικά μέλη και εννέα (9) μη-εκτελεστικά μέλη.

34 Κύριες θυγατρικές, συνδεδεμένες εταιρείες και κοινοπραξίες που ενοποιούνται στις οικονομικές καταστάσεις

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	Έδρα Εταιρείας	Ποσοστό συμμετοχής	Μέθοδος Ενοποίησης
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΥΣΙΜΑ ΟΡΥΚΤΕΛΑΙΑ ΑΒΕΕ	Εμπορική	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΚΟΤΑ ΚΩ Α.Ε.	Εμπορική	ΕΛΛΑΔΑ	49,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΚΟ ΚΑΛΥΨΩ Μ.Ε.Π.Ε.	Εμπορική	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΚΟ ΑΘΗΝΑ Ν.Ε.	Ναυτιλιακή / Εμπορική	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΚΟ ΑΡΤΕΜΙΣ Ν.Ε.	Ναυτιλιακή / Εμπορική	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΚΟ ΔΗΜΗΡΑ Ν.Ε.	Ναυτιλιακή / Εμπορική	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΚΟ ΗΡΑ Ν.Ε.	Ναυτιλιακή / Εμπορική	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΚΟ ΑΦΡΟΔΙΤΗ Ν.Ε.	Ναυτιλιακή / Εμπορική	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΚΟ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ ΕΑΔ	Εμπορική	ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΚΟ ΣΕΡΒΙΑ AD	Εμπορική	ΣΕΡΒΙΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
HELLENIC PETROLEUM INTERNATIONAL S.A.	Μητρική υποομίλου	ΑΥΣΤΡΙΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΛΠΕ ΚΥΠΡΟΣ ΛΤΔ	Εμπορική	ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
RAMOIL S.A.	Εμπορική	ΚΥΠΡΟΣ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
HELLENIC PETROLEUM BULGARIA (HOLDINGS) LTD	Μητρική υποομίλου	ΚΥΠΡΟΣ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
HELLENIC PETROLEUM SERBIA (HOLDINGS) LTD	Μητρική υποομίλου	ΚΥΠΡΟΣ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
JUGOPETROL AD	Εμπορική	ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟ	54,35%	ΠΛΗΡΗΣ
GLOBAL ALBANIA A.E	Εμπορική	ΑΛΒΑΝΙΑ	99,96%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΛΠΕΤ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ Α.Ε.	Μητρική υποομίλου	ΕΛΛΑΔΑ	63,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΒΑΡΔΑΣ Α.Ε.	Αγωγός πετρελαίου	ΕΛΛΑΔΑ	50,40%	ΠΛΗΡΗΣ
OKTA CRUDE OIL REFINERY A.D	Διύλιση	ΣΚΟΠΙΑ	51,35%	ΠΛΗΡΗΣ
ΑΣΠΡΟΦΟΣ Α.Ε.	Μηχανολογική	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΝΤΙΑΞΟΝ Α.Ε.	Πετροχημικά	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΠΟΣΕΙΔΩΝ Ν.Ε.	Ναυτιλιακή / Πετροχημικά	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΑΠΟΛΛΩΝ Ν.Ε.	Ναυτιλιακή / Διύλιση	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
HELLENIC PETROLEUM FINANCE PLC	Χρηματοοικον. Υπηρεσίες	ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΛΠΕ ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ Α.Ε.	Συμβουλευτικές Υπηρεσίες	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΛΠΕ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ Α.Ε.	Ενέργεια	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΛΠΕ-ΛΑΡΚΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΣΕΡΒΙΩΝ Α.Ε.	Ενέργεια	ΕΛΛΑΔΑ	51,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΛΠΕ-ΛΑΡΚΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΟΚΚΙΝΟΥ Α.Ε.	Ενέργεια	ΕΛΛΑΔΑ	51,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΠΥΛΟΥ ΜΕΘΩΝΗΣ Α.Ε.	Ενέργεια	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΛΠΕ ΠΑΤΡΑΙΚΟΣ Α.Ε.	Έρευνα και Παραγωγή υδραγονανθράκων	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΛΠΕ UPSTREAM Α.Ε.	Έρευνα και Παραγωγή υδραγονανθράκων	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
SUPERLUBE LTD	Λιπαντικά	ΚΥΠΡΟΣ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ELPEDISON B.V.	Ενέργεια	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	50,00%	ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ
SAFCO AE	Εφοδιασμός Αεροδρομίου	ΕΛΛΑΔΑ	33,33%	ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ
ΔΕΠΑ Α.Ε..	Φυσικό Αέριο	ΕΛΛΑΔΑ	35,00%	ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ
Ε.Α.Κ.Α.Α Α.Ε.	Αγωγός πετρελαίου	ΕΛΛΑΔΑ	50,00%	ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ
ΕΛΠΕ ΘΡΑΚΗ Α.Ε.	Αγωγός πετρελαίου	ΕΛΛΑΔΑ	25,00%	ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ
Δ.Μ.Ε.Π. HoldCo LTD	Εμπορία Πετρελαιοειδών	ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	48,00%	ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ

- Οι θυγατρικές εταιρείες στις οποίες υπάρχει δικαίωμα μειοψηφίας δεν είναι σημαντικές για τον Όμιλο.
- Στις 31 Αυγούστου 2016 οι εταιρείες του Ομίλου Ελληνικά Καύσιμα Α.Ε. και ΕΚΟ ΑΒΕΕ συγχωνεύθηκαν με απορρόφηση της δεύτερης από την πρώτη. Η νέα εταιρεία μετονομάστηκε σε Ελληνικά Καύσιμα Ορυκτέλαια Ανώνυμος Βιομηχανική και Εμπορική Εταιρεία.
- Στις 31 Οκτωβρίου 2016 οι εταιρείες του Ομίλου ΕΚΟ Βουλγαρία ΕΑΔ και HELPE Bulgaria Properties LTD συγχωνεύθηκαν με απορρόφηση της δεύτερης από την πρώτη.
- Στις 15 Δεκεμβρίου 2016 η εταιρεία του Ομίλου ΕΛΠΕ Κύπρος ΛΤΔ, εξαγόρασε το υπόλοιπο 35% των δικαιωμάτων της μειοψηφίας στην εταιρεία Superlube Ltd και πλέον κατέχει το 100% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας.

35 Γεγονότα μετά την ημερομηνία Ισολογισμού

Δεν υπάρχουν σημαντικά γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού και πριν τη δημοσίευση των οικονομικών καταστάσεων.

Σημειώσεις επί των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων